

**Konsolideeritud majandusaasta aruanne
31. detsembril 2016
lõppenud majandusaasta kohta**

AS TALLINNA SADAM

AS TALLINNA SADAM**KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE 2016**

Äriregistri kood	10137319
Käibemaksukohuslase registreerimisnumber	EE100068489
Postiaadress	Sadama 25 15051 Tallinn
Registreeritud aadress	Sadama 25 15051 Tallinn
Asukohamaa	Eesti Vabariik
Telefon	+372 631 8555
Faks	+372 631 8166
E-post	ts@ts.ee
Internetilehekülg	www.ts.ee
Majandusaasta algus	01.jaanuar
Majandusaasta lõpp	31.detsember
Juriidiline vorm	aktsiaselts
Audiitor	AS Deloitte Audit Eesti

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE.....	4
JUHATUSE KINNITUS KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE	24
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	25
KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE	25
KONSOLIDEERITUD KASUMI- JA KOONDKASUMIARUANNE	26
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE (OTSESEL MEETODIL)	27
KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	28
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD.....	29
1. ÜLDINE INFORMATSIOON	29
2. ARVESTUSPÕHIMÕTTED.....	29
3. FINANTSRISKIDE JUHTIMINE	43
4. OLULISED RAAMATUPIDAMISLIKUD HINNANGUD JA OTSUSED	46
5. FINANTSINSTRUMENDID	47
6. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID NING DEPOSIIDID	49
7. NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED	49
8. INVESTEERINGUD ÜHISETTEVÕTJASSE.....	51
9. MATERIAALNE PÕHIVARA	52
10. IMMATERIAALNE PÕHIVARA	53
11. KASUTUSRENT	54
12. LÜHIAJALISED ERALDISED.....	55
13. VÕLAD TARNIJATELE JA MUUD VÕLAD	56
14. MAKSUVÕLAD	56
15. VÕLAKOHUSTISED	57
16. TULETISINSTRUMENDID	59
17. SIHTFINANTSEERIMINE.....	60
18. OMAKAPITAL	63
19. MÜÜGITULU	64
20. TEGEVUSKULUD.....	65
21. MUUD TULUD JA KULUD	65
22. FINANTSKULUD	66
23. TEHINGUD SEOTUD OSAPOOOLTEGA	66
24. SIDUVAD TULEVIKUKOHUSTISED	67
25. SELGITUSED RAHAVOOGUDE ARUANDE JUURDE	67
26. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED.....	68
27. KONTSERNIGA SEOTUD UURIMISED	68
28. LISAINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA.....	69
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	73
NÕUKOGU KINNITUS.....	75
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK.....	76

TEGEVUSARUANNE

ASi Tallinna Sadam tegevusaruanne on koostatud konsolideeritud näitajate põhjal.

1. ETTEVÕTJA ÜLDTUTVUSTUS

Eesti on läbi aegade olnud tihedalt seotud meresõidu ja –kaubandusega, ka Tallinna linna areng on otseselt sõltunud sadamate arengust ja vastupidi. Vaatamata sellele, et Tallinna linna sadamate ajalugu ulatub aastatuhandete taha on AS Tallinna Sadam äriühinguna noor ettevõtja. Riigiettevõtja Tallinna Sadam moodustati 1992. aasta aprillis, 1996. aastal muudeti riigiettevõtja aktsiaseltsiks.

AS Tallinna Sadam kujutab endast Eesti suurimat kauba- ja reisisadamate kompleksi. Tegu on aastaringselt laevatatavate, kergesti ligipääsetavate ning piisavalt sügavate sadamatega, kus võetakse vastu kõiki Taani väinasid läbivaid laevu. Tänu Eesti geograafilisele asukohale, mis loob head eeldused Ida ja Lääne vaheliste kaubavoogude teenindamiseks, moodustab jätkuvalt olulise osa ASi Tallinna Sadam läbivatest kaupadest Eestit läbiv Venemaa ning teiste SRÜ riikide transiitkaupade voog. AS Tallinna Sadam konkureerib seetõttu eelkõige teiste ida-lääne suunalist transiitkaupade voogu teenindavate Läänemeremaade sadamatega. Lisaks konkurentsile sadamate vahel, konkureerivad omavahel ka erinevad transiidikoridorid (nt Läänemere koridor konkureerib Kaspia-Musta mere koridoriga jne). Edukam on see koridor, kus kogu logistikaahel toimib kiiremini, efektiivsemalt ja kliendisõbralikumalt. Arvestades ida-lääne suunalise transiitkauba langustrendi väljaspool Venemaa enda sadamaid, on Eesti geograafilisest asukohast tulenevalt muutunud perspektiivsemaks põhja-lõuna suunalise kaubavoo teenindamise võimaluste arendamine, arvestades sealjuures ka planeeritava Rail Baltic raudteeühenduse alguspunkti Muuga sadamas. Eesti oma impordi ja ekspordi teenindamisel on viimastel aastatel konkurents Eesti sadamate vahel kasvanud, kuid AS Tallinna Sadam jääb teistele Eesti sadamatele alla peamiselt puidu ja killustiku osas.

Aasta-aastalt kasvab sadamat läbivate kaupade lisandväärtustamise maht ja roll, mille läbi sadama-alal tegutsevad operaatorid ja logistikaga seotud ettevõtted pakuvad laiemale kliendibaasile spetsiifilisi teenuseid. Nende arengute soodustamiseks on AS Tallinna Sadam vajaliku infrastruktuuriga ettevalmistanud oma peamiste kaubasadamate ümbruses asuvad territooriumid – rajanud Muugale ja Paldiski Lõunasadamasse tööstuspargi alad.

Tallinn-Helsingi laevaliin on üks tihedaima liiklusega reisilaevaliine maailmas. Lisaks Soome suunalisele reisilaevaliiklusele teenindab AS Tallinna Sadam regulaarset reisilaevaliiklust ka Rootsi ja Venemaa (St.Peterburg) suunal. Aasta-aastalt kasvab ASi Tallinna Sadam küllastavate kruisilaevade ja -reisijate arv. Ligemale 300 laevaküllastust hooaja jooksul on märkimisväärne saavutus kogu Euroopa kruisisadamate arvestuses. Lisaks pakuvad ASile Tallinna Sadam kuuluvad reisijate liikumisega seotud alad Tallinna kesklinnas, ehk sadama ja linna kooslus, unikaalset võimalust kinnisvara arendamiseks.

2012. aasta lõpus sisenes AS Tallinna Sadam uude tegevusvaldkonda – järelturu soetati multifunktsionaalne jäämurdja Botnica, millega alates 2013. aasta algusest osutatakse 10-aastase lepingu alusel Eesti riigile jäämurdeteenust Soome lahe kaldal asuvate Eesti sadamate jaoks. Jäämurdehooaja välisel ajal renditakse multifunktsionaalset jäämurdjat Botnica välja erinevateks merenduse abitöödeks.

2016. aasta oktoobrist alustati uue ärina Eesti mandri ja suursaarte vahelise üleveoteenuse osutamist reisiparvlaevadega vastavalt 2014. aasta lõpus hanke võidu tulemusel Eesti riigiga 10-aastaseks perioodiks (alates 01.10.2016 kuni 30.09.2026) sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingule. 2014. aasta lõpus Poola Remontowa ja Türgi Sefine laevatehastega sõlmitud lepingute alusel ehitatavast neljast uuest reisiparvlaevast – kaks laeva Kuivastu-Virtsu ja kaks laeva Rohuküla-Heltermaa liinile – valmis 2016. aasta lõpuks kaks ning ülejäänud kaks valmivad prognoositavalt 2017. aasta esimese kvartali lõpuks. Kõigi uute reisiparvlaevade valmimiseni osutatakse üleveoteenust ajutiselt renditavate asenduslaevadega.

ASi Tallinna Sadam, kui kontserni emaettevõtja, põhitegevusalaks on sadamateenuse pakkumine *landlord*-tüüpi sadamana, mille ülesandeks on infrastruktuuri haldamine ja arendamine ning laevaliikluse korraldamine sadamaalal. Emaettevõtjale kuulub viis sadamat: Tallinna kesklinnas asuv reisisadamana tuntud Vanasadam koos 2010. aastal avatud väikelaevadele mõeldud jahisadamaga, endine kaubasadam ja hetkel peamiselt laevaremondiettevõtjaid teenindav sadam Paljassaares, Eesti suurim kaubasadam Muugal, kaubasadam Paldiskis (Paldiski Lõunasadam) ja peamiselt kruisilaevade vastuvõtmiseks mõeldud sadam Saaremaal. Kauba käitlemisega tegelevad sadamates kaubaoperaatorid, kellele kuuluvad ka kaupade käitlemiseks vajalikud ehitised, rajatised ja seadmed. Reisijate teenindamiseks vajalikud ehitised ja rajatised kuuluvad aga ASile Tallinna Sadam.

ASi Tallinna Sadam ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik. AS Tallinna Sadam tegutseb nagu iga teinegi aktsiaselts oma põhikirja, äriseadustiku ja teiste Eesti õigusaktide alusel. Ettevõtjal on oma tegevusest laekuvate vahenditega kaetav eelarve, vajadusel võetakse investeeringute tegemiseks laenu või emiteeritakse võlakirju. Riigieelarvesse annab AS Tallinna Sadam oma panuse makstavate riiklike maksude ja dividendide kaudu.

2016. majandusaasta lõpu seisuga kuulusid ASi Tallinna Sadam konsolideerimisgruppi lisaks emaettevõtjale:

Ettevõtja nimetus	Osalus	Põhitegevus
OÜ TS Energia	100%	Elektrienergia, vee ja soojusenergia võrgu- ja jaotusteenuse pakkumine kontserni sadamates
OÜ TS Shipping	100%	Jäämurdeteenuse ja teiste merenduse abiteenuste osutamine multifunktsionaalse jäämurdjaga Botnica
OÜ TS Laevad	100%	Üleveeteenuse osutamine reisiparvlaevadega

2. MAJANDUSKESKKOND

2016. aasta maailma majanduskasvuks prognoositakse 3,1%, mis jääb taas veidi alla aasta varasemale ootusele (3,4%) ning ühtlasi ka eelneva aasta kasvule 3,2%. 2017. aastaks prognoositakse kasvu 3,4%, ehk nii nagu varasemaltki, oodatakse kasvu kiirenemist uuel aastal, eelkõige tärkavate ja arenevate majanduste mõjul. Peamiseks määramatuseks kasvu väljavaatele peetakse USA uue administratsiooni poliitika muutusega kaasnevaid mõjusid. Kasvu prognoos eeldab OPEC riikide vahel nafta tootmise mahu piirangu püsivust koos stabiilse nafta hinnaga. Kuigi majanduskasv võib kujuneda prognoositust ka suuremaks ja seda nii USA kui Hiina riiklike stiimulite mõjul, siis suuremad on siiski negatiivsed riskid nagu võimalik siseturgude kaitsemeetmete rakendamine, üleilmse kapitalituru kokkutõmbumine koosmõjus mõne euroala riigi maksevõime nõrkusega, suurenenud geopoliitilised pinged ning Hiina majanduskasvu oodatust suurem aeglustumine. 2016. aasta kujunes oodatust mõneti tugevamaks arenenud majandustele, samas kui tärkavate ja arenevate riikide hulgas olid arengud vastuolulisemad.¹

Maailma naftanõudluse kasv 2016. aastal kujunes suuremaks kui aasta varem oodati, vastavalt 1,6% ja 1,3%, tulenevalt nõudluse suurest kasvust aasta lõpus eelkõige Põhja-Euroopas, Venemaal ja Aasias. 2016. aasta nõudluse kasvu seostatakse peamiselt tööstusliku tarbimise kasvu ja külmema talvega. Kasv jäi siiski väiksemaks kui oli 2015. aastal, mil nafta hind oli madalam. 2017. aastaks prognoositakse kasvu aeglustumist 1,3% peale, ehk naasmist pikaajalise trendi lähedale, arvestades tõusnud nafta hinna ja USA dollari tugevnemise mõju.²

Eesti majanduskasv oli 2016. aastal esialgsel andmetel 1,2% läheduses, mis on taas vähem aasta varem prognoositust (2,5%). Majanduskasv kujunes oodatust aeglasemaks nii osalt nõrga väliskeskkonna mõjul, kus ei toimunud oodatud kaubanduspartnerite nõudluse kasvu, kui veel enam investeeringute oodatust väiksema kasvu tõttu juba kolmandat aastat järjest, peamiselt kapitalimahukatel tegevusaladel. Neid mõjusid kompenseeris teatud määral tarbimise kasv, mida toetas palgatulu kasv ning kõrge tööhõive. 2017. aasta majanduskasvu prognoosid jäävad peamiselt 2,2-2,6% vahemikku. Prognooside kohaselt võib oodata investeeringute kasvu, kus suur osa on EL kaasfinantseerimise mõjul ning ka kaubanduspartnerite impordinõudluse kasvu. Teisalt võib hindade kallinemine piirata tarbimise kasvu ning transiidisektoris on oht mahtude jätkuvaks languseks Venemaalt pärinevate kaupade osas. Tarbijahindade tõusuks 2017. aastal prognoositakse 2,6-3,0%, mis väljendab nii aktsiiside tõusu kui energiahindade kallinemise mõju.³

2016. aasta majanduskeskkond avaldas otsest mõju ka kontserni tuludele, kus vähenes Venemaalt pärineva kauba maht ASi Tallinna Sadam sadamates. Madalal püsiva nafta hinna ja suurte varude mõjul jäi passiivseks ka sadamaterminalide kaubakäive, kuna madal nafta hind kahandas terminalides pakutavate lisaväärtusteenuste rentaablust. Samuti püsis madala nafta hinna ja Lääneriikide poolt Venemaa suhtes kehtestatud sanktsioonide mõjul madalseisus *offshore* teenuste turg, kus ei leitud jäämurdjale Botnica suvist tasuvat lisatööd. Madalad energiahinnad ja inflatsioonitase aitasid aga teiselt poolt kaasa kulude vähenemisele.

¹ IMF "World Economic Outlook Update", jaanuar 2017

² IEA "Oil Market Report", 19 jaanuar 2017

³ Statistikaamet, Eesti Pank, Rahandusministeerium, Swedbank, SEB

2.1. Venemaa arengud

Venemaa majanduse langus 2016. aastal pidurdus ja oli hinnanguliselt -0,6% (2015. aastal -3,7%), mis jäi IMFi poolt aasta varem prognoositud taseme (-1%) lähedale. Inflatsioon alanes aasta varasemalt 12,5%lt 5,5%ni. Paljud rahvusvahelised eksperdid peavad 2016. aastat Venemaa majanduse stabiliseerumise aastaks. Oma osa oli siin ka nafta hinna stabiliseerumisel. Küllaltki madala nafta hinna kestmise prognoos tähendab Venemaa riigieelarve jaoks olulise tulu püsimumist madalseisus ning otsinguid muude tulude järgi koos eelarveliste kulude kärpimisega. Samuti tähendab see rafineerimistehaste investeerimis- ja arendusprogrammide peatamist rahaliste vahendite puudusel, mis omakorda mõjutavad majandust ja energeetikavaldkonda veel aastaid. 2017. aastaks prognoosib IMF Venemaa majanduskasvuks 1,1%.

Nafta tootmise maht kasvas Venemaal 2,5% võrra rekordilise 547 miljoni tonnini. Kasvasid ka toornafta (3,7%) ja naftatoodete (1%) eksport.

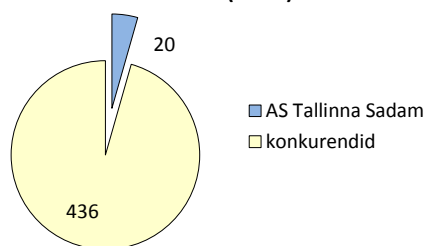
Reaalsissetulek langes kolmandat aastat järjest (6%), mis vähendas siseturu tarbimist ja kaupade importi ning investeeeringuid ettevõtlusesse. Uute autode müük vähenes 2016. aastal 11% võrra. Venemaa sadamates käideldud konteinerite maht kasvas 2016. aastal vaid vähesel määral, ehk 1,4% võrra (Läänemere ääretes sadamates 1,7%), ehk püsis peale eelneva aasta suurt langust (26%) madalseisus.

AS Tallinna Sadam konkureerib Läänemere piirkonnas Venemaa sadamatest eelkõige Peterburi ja Ust-Luga sadamatega. Viimaste aastate kiireim kaubamahu kasv on toimunud Ust-Lugas. Venemaa sadamate konkurentsivõimet aitas aga veidi vähendada aasta jooksul toimunud rubla kursi tugevnemine ca 20% euro suhtes.

2.2. Konkurentsiasend

Konkurentsiasendi hindamisel liigitame konkurentsadamateks Läänemere idakaldal asuvad suuremad sadamad ning Soome sadamad, kellest valdav enamus konkureerivad otseselt ASiga Tallinna Sadam peamiselt Venemaalt pärineva või sinna suunduva transiitkauba käitlemisel. 2016. aastal moodustas Läänemere idakalda suuremate sadamate summaarne kaubakäive 456 mln tonni, mis tähendas väikest kasvu 3,5 mln tonni ehk 0,8% võrra eelneva aasta rekordilise taseme suhtes (2015. aastal 452 mln tonni ja kasv 0%).

Läänemere idakalda suuremate sadamate turumaht (mln t)

Lisades teiste Eesti sadamate kaubakäibe (8,4 mln tonni) oli ASi Tallinna Sadam ja tema konkurentide kaubaveo turumaht 2016. aastal 464 mln tonni, ehk samuti 3,5 mln tonni võrra rohkem kui 2015. aastal.

Sadamate konkurentsipositsiooni iseloomustas 2016. aastal taas kaubamahu kasv Ust-Luga ja Primorski (Venemaa), Gdanski ja Gdynia (Poola) ning Klaipeda-Butinge (Leedu) sadamates, kui muude sadamate mahud vähenesid või püsisid eelneva aasta tasemel. Lastiliikidest muutus enim segalasti maht, kasvades 4,7 mln tonni ehk 4% võrra peamiselt konteinerkaupade (kasv 4 mln tonni ehk 7% võrra, TEUdes samuti 7% võrra) mõjul, mis moodustas veidi üle poole eelneva aasta langusest. Konteinerite maht kasvas enim Gdanskis (2,7 mln tonni), Klaipeda-Butinges (0,98 mln tonni) ja Peterburis (0,97 mln tonni). Konteinerite maht vähenes vaid Gdynia sadamas ja veidi ka HaminaKotka ja Ust-Luga sadamates. Lastiliikidest kasvas aga puistlasti maht (2,9 mln tonni ehk 2,3%) väetiste (Ust-Luga ja Sillamäe) ja rauamaagi (Kaliningrad, Riia ja Ust-Luga) osas, samas kui vähenes killustiku (Riia, Kaliningrad) maht. Vedellasti maht aga vähenes 4,1 mln tonni ehk 1,8% võrra, enim Ventspilsi, Tallinna, Peterburi ja Riia sadamates ning kasvas Primorski ja Ust-Luga sadamates.

Suuremate sadamate lõikes olid suurimateks kaubamahu kasvatajateks Ust-Luga (kasv 5,5 mln tonni ehk 6%) ja Primorski (4,8 mln tonni ehk 8%) sadamad, millele järgnesid Klaipeda-Butinge sadam (2,3 mln tonni ehk 5%), Gdansk ja Gdynia (mõlemad 1,3 mln tonni) ning Sillamäe (1,0 mln tonni ehk 18%). Kaubamahu kasv tulenes peamiselt vedellasti kasvu arvelt, Gdanski puhul

konteineritest. Kaubamaht vähenes enim Ventspils (-3,7 mln tonni), Riia (-3,0 mln tonni), Peterburi (-2,9 mln tonni) ja Tallinna (-2,3 mln tonni) sadamates.

Muutuste tulemusel kasvas Venemaa ja Balti riikide sadamate arvestuses Venemaa ja Leedu sadamate turuosa ning vähenes Eesti ja Läti sadamate turuosa. Venemaa sadamate turuosaks kujunes 61,9%, Leedul 12,9%, Lätil 16,1% ning Eestil 9,1% (2015. a vastavalt 60,4%, 12,3%, 17,8% ja 9,5%).

Läänemere idakalda suurimateks sadamateks olid jätkuvalt Ust-Luga (turuosa 20%) ja Primorsk (14%), kelle järel kolmandaks tõusis napilt Klaipeda-Butinge (10,6%), edestades Peterburi (10,5%) sadamat. AS Tallinna Sadam tõusis kaheksandalt kohalt seitsmendaks turuosaga 4,3% (2015. a 5%), kuna Ventspils sadama kaubamahu langus oli meie omast 1,4 mln tonni võrra suurem.

3. TEGEVUSTULEMUSED

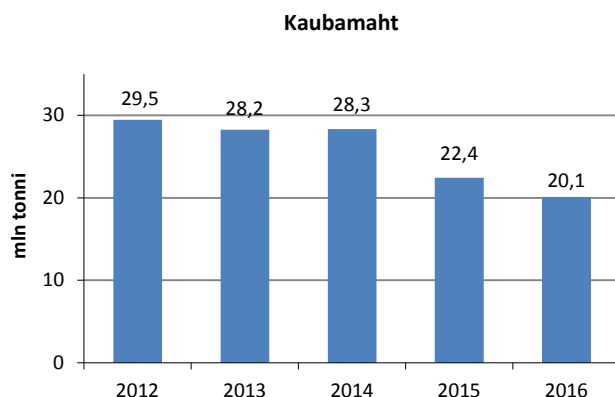
2016. aasta oli ASi Tallinna Sadam jaoks sündmusterohke, nii traditsioonilise sadamapidamise poolel kui uue teenusena käivitatud reisiparvlaevaliikluse osas. Sadamategevuses vähenes kaubamaht, kuid teisalt kasvas reisijate arv ning püsis tugev tulemus reisilaevanduse valdkonnas. Kaubamaht vähenes 2,3 mln tonni ehk 10% võrra 20,1 mln tonnini, mis tähendas madalaimat taset viimase pea 20 aasta jooksul. Lastiliikide lõikes vähenes ainsana vedellasti maht, seda 3,4 mln tonni võrra, samal ajal kui teiste lastiliikide mahud aga kasvasid, enim puistlasti ja veeremkauba puhul (vastavalt 0,8 ja 0,2 mln tonni ehk 27 ja 5% võrra). Liinireisijate kasvu mõjul saavutas aga uue rekordtaseme reisijate arv, mis ulatus kokku 10,2 miljonini. See aitas kaasa ka liini- ja kruisireisijate valdkonnaga seotud tulu kasvule. Oktoobrist alustati tütarettevõtja OÜ TS Laevad kaudu uue tegevusena ülevõetud osutamist Eesti mandri ja suursaarte vahelistel reisiparvlaevaliinidel, vastavalt riigiga sõlmitud 10-aastasele lepingule. Teenuse osutamisega seotud tulust suurem osa, ehk ühistransporditoetus kajastus muu tulu koosseisus.

Tulu kokku (müügitulu ja muud tulud) kasvas 11,6 mln euro (12%) võrra 111 mln euroni, mis on võrreldav seni kõrgeima tasemega 2014. aastast, kui jäämurdja Botnica oli jäämurdehooaja välisel ajal renditud välja avamere töödele ning sadamategevuse kaubamaht oli 40% suurem. Kokkuvõttes kasvasid tulud 11,6 mln euro ehk 12% võrra, kulud 3,1 mln euro ehk 5% (ilma ühekordse iseloomuga allahindluse kulu 5,2 mln eurot 2015. aastal arvestamata aga kasvasid kulud 2016. aastal 14% võrra), ärikasum kasvas 8,5 mln euro ehk 21% ning puhaskasum kasvas ligi 9 mln euro ehk 28% võrra. 2016. aastal maksti omanikule dividende summas 35,0 mln eurot, millele lisandus tulumaksukulu 8,75 mln eurot (2015 vastavalt 31,2 mln ja 7,8 mln eurot).

Aasta olulisemate sündmustena jätkus nelja uue parvlaeva ehitus Türgi ja Poola laevatehastes, mille valmimine osutus aga kokkulepitust pikemaks. Seetõttu alustati 1. oktoobrist ülevõetud osutamist ajutiselt renditud asenduslaevadega. Laevatehastelt saadava, laevade valmimise hilinemisest tuleneva leppetrahvi tuluga kaetakse asenduslaevade rendikulu. Aasta lõpuks oli Türgi tehasele vastu võetud parvlaev Leiger, mis alustas enne aasta lõppu ka Rohuküla-Heltemaa liini teenindamist. Vahetult peale aastavahetust võeti Poola laevatehasele vastu parvlaev Tõll. Türgi tehases valmiv teine parvlaev Tiiu ja Poola tehases valmiv teine parvlaev Piret võetakse vastu prognoositavalt 2017. aasta märtsis. Olulisemate sadamategevuse alaste investeeringutena jätkusid Vanasadamat läbivatele reisijatele ja autodele mõeldud uudse automatiseeritud liikluslahenduse rajamine ja reisilaevade teenindamiseks vajalike vastuvõtuseadmete uuendamine.

Käesoleva aruande koostamise seisuga jätkub 2015. aastal algatatud uurimine kriminaalasjas kahe ASi Tallinna Sadam endise pikaajalise juhatuse liikme suhtes kahtlustusega altkäemaksu võtmises. ASi Tallinna Sadam tegevus on vaatamata erakordsele sündmusele jätkunud ettevõtja nõukogu poolt kinnitatud strateegia ja põhitegevuse toimimise eesmärkide kohaselt, kuid muudatustega juhtimisstruktuuris. 2016. aastal valis nõukogu avaliku konkursi tulemusel uueks ASi Tallinna Sadam juhatuse esimeheks Valdo Kalm'i ning juhatuse liikmeteks Marko Raid'i (oli valitud varem ajutiseks juhatuse esimeheks kuni uue juhatuse valimiseni) finantsjuhina ning Margus Vihman'i kommertsjuhina.

3.1. Kaubamaht

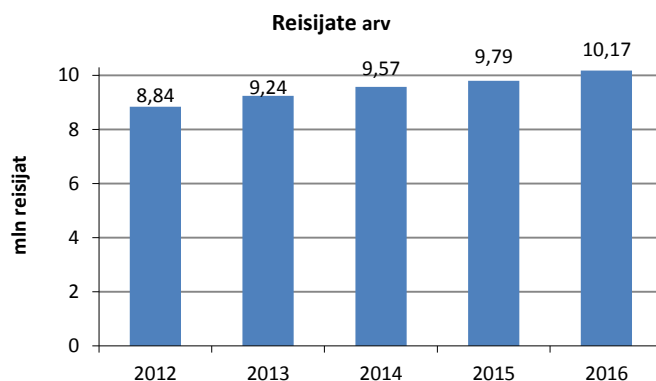

2016. aastal langes ASi Tallinna Sadam koosseisu kuuluvaid sadamaid läbinud kaubamaht 2,3 mln tonni (10%) võrra 20,1 mln tonnini, ehk viimase pea 20 aasta madalaimale tasemele. Languse põhjustas jällegi suurima osatähtsusega vedellasti mahu vähenemine 3,4 mln tonni ehk 26% võrra. Vähenes eelkõige raudteed pidi sadamasse jõudnud vedellasti maht, samas kui laev-terminal-laev skeemil teenindatud vedellasti maht oluliselt ei muutunud, moodustades kogu kaubamahust 33% (aasta varem 31%). Teiste lastiliikide mahud aga kasvasid kokku 1,1 mln tonni võrra, enim puistlasti ja veeremkaupade mahud vastavalt 0,8 (27%) ja 0,2 (5%) mln tonni võrra. Aasta lõpuks jõudis väikse kasvuni ka konteinerkaupade maht: 37 tuh tonni ehk 2% võrra, kuid maht TEUdes jäi siiski miinusesse 6,5 tuh (3%) võrra ja oli 202 tuh TEUd. Vedellasti mahu vähenemist võib seostada Venemaalt pärineva kauba väljaveol Venemaa enda sadamate eelistamisega, mis avaldus eelkõige Ust-Luga ja Primorski sadamate vedellasti mahu kasvus. Laevadega sadamasse saabunud vedellasti mahu kasvu ei soosi aga nafta võrdlemisi madal hind, mis pärsib nõudlust terminalides pakutavate lisaväertusteenuste järele ja teisalt nende rentaablust. Konteinerkauba mahu langus muutus aasta teisel poolel küll mõningaseks kasvuks, kuid siiski püsis Venemaa suunalise transiidi madalseis, tingituna Venemaa nõrgast sisenõudlusest. Enamus veeremkaubast liikus aga põhja-lõunasuunaliselt ning oli Venemaaga seotud vähemal määral. Peamiselt Läänemere idakalda ja selle taguse piirkonna tarbimisega seotud konteiner- ja veeremkauba mahu kasvu soodustab kaubanduse kasvav trend kauba saatmiseks konteinerites. Veosuundade lõikes oli suuremaks muutuseks ekspordi suunalise transiidi mahu vähenemine. Suhteliselt palju kasvas aga Eesti ekspordikauba maht, 0,5 mln tonni ehk 13% võrra, samas kui importkauba maht oluliselt ei suurenenud.

Lastiliikide lõikes moodustasid kaubamahust põhiosa vedellast 47%, veerem 23%, puistlast 19% ja konteinerid 9% (2015. aasta vastavad näitajad olid 57%, 19%, 13% ja 8%). Lähitulevikus sõltub lastiliikide struktuuri kujunemine mahukaupade (vedellast ja puistlast) puhul Venemaa sadamavõimsuste edasisest kasutuselevõtust; veerem- ja konteinerkaupade osas peamiselt regiooni majanduskeskkonna arengust, seda mõjutavatest geopoliitilistest pingetest ning ka kaubavahetust soodustava mugavama elektroonse tehingukeskkonna arendamine Eestis. Veosuundade lõikes moodustas kaubamahust 58% transiit, 23% ekspord ja 19% import (2015. aasta vastavad näitajad olid 65%, 18% ja 17%).

ASi Tallinna Sadam läbiva kauba vedu ei ole olemuselt hooajaline. Sadamat läbiva kauba mahtu võib mõjutada talvisel perioodil külma ilma pikema püsimise tagajärjel jäätuv laevatee Soome lahel, millel jäälõhkumise läbiviimine võib aeglustada laevade ja kauba liikumist. Viimati esinesid erakordselt rasked jääolud 2003. aasta alguses. Raskete jääolude esinemine Soome lahel võib aga luua ASi Tallinna Sadam jaoks konkurentsieelise võrreldes siit põhja- ja idapoolse jäävate sadamatega, kus veelgi raskemad jääolud põhjustavad transpordi- ja ajakulu suuremat kasvu kauba transpordil. Tavapäraselt on kaubamahu kõikumised seotud turutingimuste muutustega (sh muutustega veetava kauba maailmaturu hindades, Venemaa sisetarbimisega ja ekspordi mõjuritega nagu ekspordi suunalised tollid ja tariifid ning ekspordivõimsused).

3.2. Reisijate arv

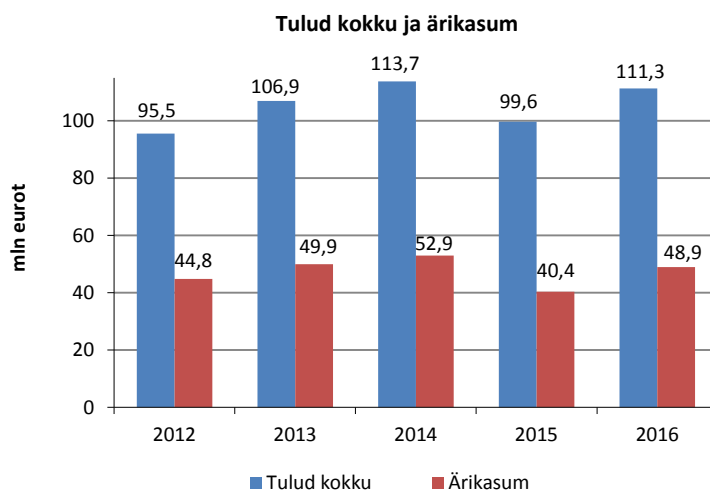
2016. aastal kasvas ASi Tallinna Sadam koosseisu kuuluvaid sadamaid läbinud reisijate arv 380 tuh reisija ehk 3,9% võrra ning ületas esmakordselt 10 miljoni piiri, jõudes 10,17 mln reisijani (2015. aasta vastavad näitajad olid 9,79 mln reisijat ja kasv 2,3%). Taaskord ületas sedavõrd suur reisijate arv ootusi piirkonna majanduse madalseisu kontekstis, kuid väljendas teisalt lähiriikide vahel tihenevat seotust nii turismi kui majandustegevuse alal. Liinireisilaevade tihe sõidugraafik ning järjest kättesaadavam ja mugavam teenus annab omakorda panuse reisimise lihtsustumise kaudu.

Reisijate arvu kasv tulenes jällegi peamiselt liinireisijate arvu kasvust suurima osatähtsusega Tallinn-Helsingi liinil (kasv 302 tuh reisija ehk 4% võrra), kus reisijate arv kerkis 8,5 mln reisijani. Reisijate arv kasvas ka Stockholmi (32 tuh reisija ehk 4% võrra, jõudes pea 1 miljoni reisijani) ja Peterburi (39 tuh ehk 31% võrra) liinidel. Kruiisireisijate arv kasvas 5,5 tuh ehk 1% võrra ja oli veidi üle 0,5 mln reisija. Läänemere piirkonnal on endiselt kiiresti areneva ja maailma kruiisiturismi kõige kiiremini kasvava piirkonna renomee. Ka 2017. aastaks prognoosime kruiisireisijate arvu mõningast kasvu.

2016. aastal liinireisilaevade valdkonnas suuremaid muudatusi reisioperaatorite tegevuses ei toimunud. Suurenes laevaküllastuste arv pea kõigil operaatoritel.

Kruisilaevade küllastuste hooaeg jääb põhiosas ajavahemikku mai kuni september. Nimetatud hooajalisus reisijate veos esineb regulaarselt ega oma seetõttu erakorralist mõju ASi Tallinna Sadam majandustulemustele.

3.3. Tulud ja kulud

ASi Tallinna Sadam 2016. aasta konsolideeritud tulu kokku oli 111,3 mln eurot, kasvades 11,6 mln euro ehk 12% võrra (2015. aasta vastavad näitajad olid 99,6 mln eurot ja vähenemine 12,3%). 2016. aasta oktoobrist osutab AS Tallinna Sadam oma tütarettevõtja OÜ TS Laevad kaudu uue teenusena üleveoteenust reisiparvlaevadega Eesti mandri ja suursaarde vahelistel liinidel riigiga sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu alusel. Teenuse osutamise tulu koosneb nii piletimüügi tulust kui ühistransporditoetusest, millest esimene kajastub vastavalt raamatupidamislikele nõuetele müügitulu koosseisus, teine ja

suurem osa aga muude tulude koosseisus. Erinevate aastate finantsnäitajate võrreldavuse eesmärgil on graafikul näidatud müügitulu ja muu tulu andmed kokku, ehk tulud kokku.

AS Tallinna Sadam, kui konsolideerimisgrupi ematettevõtja, teenis 78% grupi tuludest, TS Laevad OÜ 12%, TS Energia OÜ 6% ja TS Shipping OÜ 4% tuludest.

Tululiikide lõikes oli suurimaks muutuseks muude tulude kasv 9,5 mln euro võrra, kokku 15,4 mln euroni. Muu tulu kasv oli valdavalt seotud OÜ TS Laevad tegevusega, sisaldades nii leppetrahvi tulu laevatehastelt (6,9 mln eurot) kui riigilt saadud ühistransporditoetust üleveoteenuse osutamise eest neljandas kvartalis (4,4 mln eurot). Muu tulu sisaldas veel leppetrahvi tulu sadamaoperaatoritelt lepinguliste mahtude alatäitmise eest summas ligi 2,9 mln eurot. 2015. aasta muu tulu sisaldas ühekordse iseloomuga leppetrahvi tulu summas 3,0 mln eurot (millelt tekkis tulumaksukulu summas 0,6 mln eurot) jäämurdja Botnica jäämurdehooja väliste avameretööde pikaajalise lepingu ennetähtaegsest ülesütlemisest.

Müügitulu liikide seas oli suuremateks muutusteks reisijatasa tulu kasv ja sadamatasude tulu vähenemine (vastavalt +4,7 mln euro ja -3,6 mln euro võrra). Valdavalt oli tegemist reisilaevade osas nende kahe tululiigi vahelisest tariifide muutmisest tingitud mõjuga. Sadamatasude tulu vähendavalt mõjus ka vedellasti mahu langus. Reisijatasa tulu kasvu mõjutas ka reisijate arvu kasv. Kaubatasu tulu vähenes 0,7 mln euro ehk 10% võrra seoses vedellasti mahu langusega, mis ületas teiste lastiliikide kasvust tulenenud mõju. Uue tululiigina lisandus piletimüügitulu parvlaevadega osutatud üleveoteenuselt summas 1,9 mln eurot. Teiste tululiikide muutused jäid väiksemateks.

2017. aastal suureneb üleveoteenusega seotud tulu ning selle osakaal tuludes seoses teenuse osutamisega täisaasta jooksul, võrrelduna teenuse osutamisega 2016. aastal alates neljandast kvartalist.

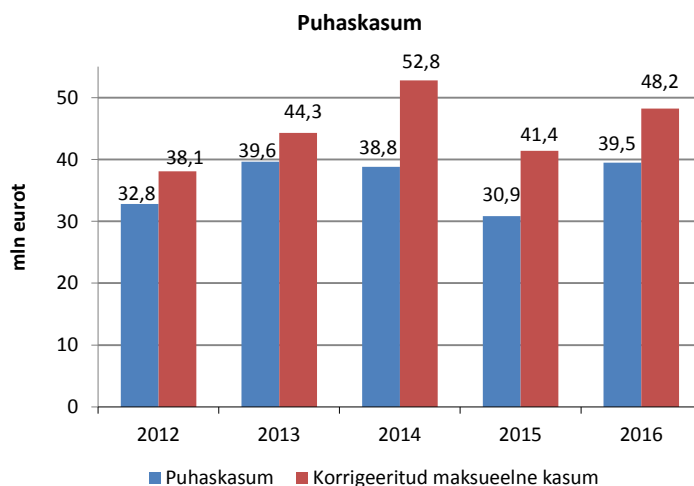
Põhitegevusega seotud kulud (tegevuskulud, tööjõukulud ning põhivara kulum ja väärtuse langus) ja muud kulud olid kokku 62,4 mln eurot, kasvades aastaga 3,1 mln euro ehk 5% võrra. Arvestamata ühekordse iseloomuga kulud 2015. aastal summas 5,2 mln eurot (põhivarade allahindluse kulu, millest 5,0 mln eurot oli seotud jäämurdjaga Botnica), aga suurenesid kulud 8,3 mln euro ehk 14% võrra. Kulude kasv tuli valdavalt parvlaevadega üleveoteenuse osutamisega seotud kuludest. Kululiikidest kasvasid enim tegevuskulud 5,7 mln euro ehk 24% võrra, millest omakorda 5,2 mln eurot oli seotud üleveoteenuse osutamiseks asenduslaevade rentimisega, tingituna ehitatavate uute reisiparvlaevade lepinguliste valmimistähtaegade ületamisest. Tööjõukulud suurenesid 1,7 mln euro ehk 14% võrra samuti üleveoteenuse osutamisega alustamise mõjul. Muud kulud sisaldavad muudes tuludes kajastatud leppetrahvi nõuete ebatõenäoliseks hindamise kulu summas 1,0 mln eurot ning trahvi summas 0,4 mln eurot üleveoteenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest seoses lubatud uute reisiparvlaevade valmimise hilinemisega. Kulud vähenesid aga traditsioonilise sadamategevuse ja ka jäämurdja Botnica osas, tulenevalt tegevusmahtude vähenemise tõttu rakendatud kokkuhoiu meetmetest.

3.4. Ärikasum, -marginaal ja EBITDA

2016. aasta ärikasumiks kujunes 48,9 mln eurot, mis 2015. aastaga võrreldes kasvas 8,5 mln euro ehk 21% võrra, seoses tulude suurema kasvuga võrreldes kulude kasvuga. Arvestamata ühekordse iseloomuga põhivara allahindluse kulu 5,2 mln eurot ja Botnica leppetrahvi tulu 3,0 mln eurot 2015. aastal, kasvas ärikasum 6,4 mln eurot ehk 15%. ASi Tallinna Sadam tegevuse efektiivsust näitav ärikasumi marginaal (ärikasum jagatud kogutuluga) tõusis muutuste mõjul 40,5%lt 44,0%le (korrigeeritud 2015. aasta ärikasumiga oli marginaal 42,7%). Ärikasumi kasv tulenes peamiselt traditsioonilisest sadamategevusest ja üleveoteenuselt, mida täiendas ka tütarettevõtja OÜ TS Shipping jäämurdjaga Botnica seotud kulude vähendamise mõju.

2016. aasta EBITDA (kasum enne intressitulu ja -kulu, tulumaksu ja kulumit ning allahindlust) oli 66,6 mln eurot võrreldes 2015. aasta 63,0 mln euroga, kasvades 3,6 mln euro ehk 6% võrra. Väiksem kasv võrreldes ärikasumi kasvuga tulenes peamiselt põhivarade kulum ja allahindluse kulu vähenemise mõjust ärikasumile.

3.5. Puhaskasum

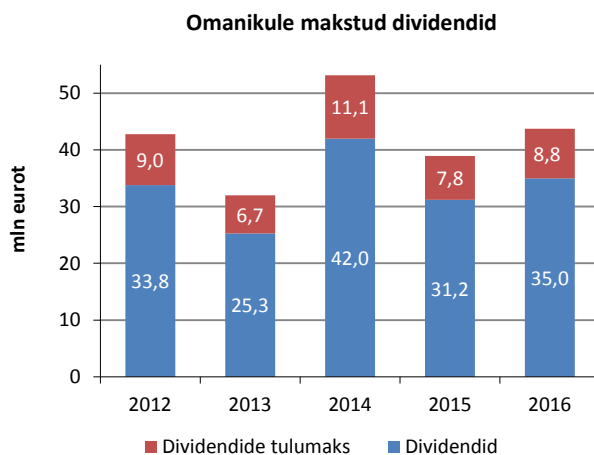
Puhaskasumi kujunemist mõjutasid lisaks nii finantstulud ja -kulud, kui ka dividendide tulumaks. Finantstulu oluliselt ei muutunud. Finantskulu aga vähenes 0,25 mln euro ehk 19% võrra peamiselt tingituna intressimäärade langusest. Parvlaevade ehitusega seotud intressikulu kapitaliseeriti summas 0,95 mln eurot, võrrelduna 0,62 mln euroga aasta varem. Kuigi intressikandvate kohustiste maht kasvas aasta lõpuks 49 mln euro ehk 25% võrra, siis kokkuvõttes vähenes neto finantskulu ligi 0,25 mln euro ehk 19% võrra. Kasum enne tulumaksustamist oli 48,2 mln eurot, kasvades 9,0 mln euro ehk 23% võrra.

Kontserni 2016. aasta puhaskasumiks kujunes 39,5 mln eurot, mis on 2015. aasta puhaskasumist 8,6 mln euro ehk 28% võrra rohkem. Kasv tulenes peamiselt lisandunud ärikasumist uult ärivaldkonnalt, ehk parvlaevadega üleveoteenuse osutamisest ning kulude vähenemise mõjul tõusnud ärikasumist nii sadamategevuse osas kui jäämurdjalt Botnica, mille mõju vähendas aga dividendide tulumaksukulu kasv summas 1,0 mln eurot, seoses dividendide summa suurenemisega 31,2 mln eurolt 35 mln euroni.

ASi Tallinna Sadam erinevate aastate puhaskasumite võrdlemiseks korrigeerime puhaskasumit olulisemate ühekordsete tulude ja kulude võrra ning makstud dividendide tulumaksukulu võrra.

Korrigeerides 2016. aasta puhaskasumit dividendide tulumaksukulu võrra summas 8,75 mln eurot, saame korrigeeritud maksueelseks kasumiks 48,2 mln eurot. 2015. aasta puhaskasumi korrigeerimisel dividendide tulumaksukulu võrra summas 7,8 mln eurot, ühekordse iseloomuga põhivara allahindluse kulu võrra summas 5,2 mln eurot ja Botnica pikaajalise prahilepingu ülesütleamise leppetrahi tulust peale tulumaksu 2,4 mln eurot saame korrigeeritud dividendide tulumaksueelseks kasumiks 41,4 mln eurot. Korrigeeritud kasumi kasv (6,8 mln euro võrra) tulenes ärikasumi suurenemisest erinevates ärivaldkondades, nagu eespool kirjeldatud.

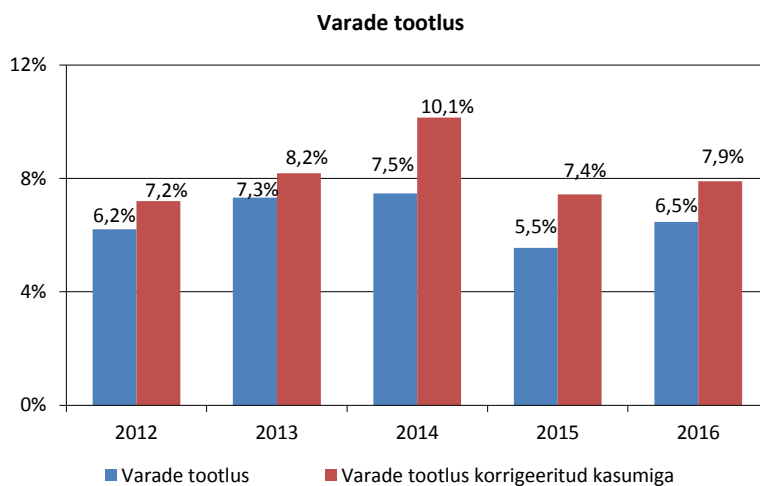
3.6. Dividendid

2016. aastal maksti omanikule dividendidena välja 35,0 mln eurot, millele lisandus dividendide tulumaks summas 8,8 mln eurot, kokku 43,8 mln eurot, täpsemalt raamatupidamise aastaaruande lisas 18. 2015. aasta vastavad näitajad olid dividendide summa 31,2 mln eurot, millele lisandus dividendide tulumaks 7,8 mln eurot, kokku 39,0 mln eurot.

ASi Tallinna Sadam poolt dividendide maksmine otsustatakse Vabariigi Valitsuse poolt rahandusministri ettepanekul reeglina vastavalt ettevõtja majandustulemustele, omaniku poolt ettevõtjale kehtestatud ootustes sätestatud finantskriteeriumitele ja kontserni arengukaval põhineva finantsprognoosi võimalustest lähtuvalt. Konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtjate poolt dividendide maksmine emaettevõtjale otsustatakse individuaalselt peale majandustulemuste kinnitamist ja nende arenguvajadust ning kapitaliseeritust silmas pidades.

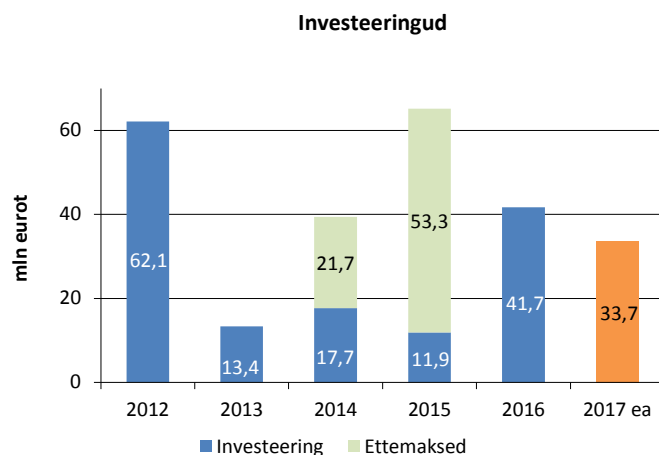
3.7. Varade tootlus

ASi Tallinna Sadam varade tootlus (puhaskasum jagatud aasta keskmise varade mahuga) oli 6,5%, tõustes eelneva aasta madalseisust viimase viie aasta keskmisele tasemele. Korrigeeritud tulumaksueelse kasumi põhjal leitud varade tootlus samuti tõusis ja oli 7,9%. Tootluse tõus 2016. aastal tulenes peamiselt korrigeeritud tulumaksueelse kasumi kasvust äri kasumi kasvu (15% võrra) mõjul, mis ületas keskmise varade mahu kasvu (10% võrra). Tootluse langus eelneval aastal ning mõningane tõus 2016. aastal oli osaliselt ootuspärane, tulenedes varade mahu kasvust seoses pikaajaliste ja mahukate investeeringutega (sh näiteks ehitatavad reisiparvlaevad), millelt saadava tulu algus aitas tõsta ka varade tootlust, lisaks sadamapidamise ja Botnica äri kasumi kasvule.

ASi Tallinna Sadam korrigeeritud omakapitali tootluseks (korrigeeritud tulumaksueelne kasum jagatuna aasta keskmise omakapitali mahuga) kujunes 2016. aastal 14,0%. Siingi tootlus tõusis eelneva aasta 12,1%ga võrreldes (mis põhineb samuti korrigeeritud tulumaksueelsel kasumil) seoses korrigeeritud tulumaksueelse kasumi kasvuga (16% võrra).

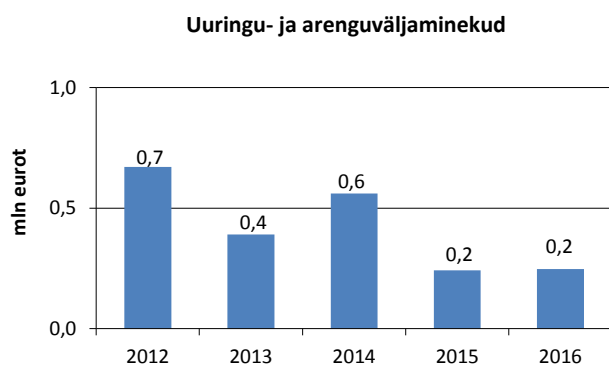
4. INVESTEERINGUD JA ARENGUVÄLJAVAADED

2016. aastal investeeris kontsern kokku 41,7 mln eurot, millest uutesse infrastruktuuri objektidesse ja põhivara soetusse ning olemasolevate infrastruktuuri objektide parendamisesse kokku 14,9 mln eurot, mis oli mõnevõrra rohkem eelmise aasta investeeringute mahust. Parvlaevade ehitusse ja üleveoteenuse osutamiseks vajalikesse info- ja läbipääsusüsteemidesse investeeriti 26,8 mln eurot.

Suuremad infrastruktuuri investeeringud 2016. aastal tehti Vanasadamas, kus jätkus laevade vastuvõtu- ja reisijate teeninduseadmete parendamine, kommunikatsioonitrasside ja uue liikluslahenduse rajamine, mis loob autoga laevale ja laevalt maale pääsemisel uue lahendusega liiklusalad koos elektroonsete pääslatega, kokku summas ligikaudu 11,2 mln eurot. Investeeringud teistes sadamates jäid väiksemateks ning olid suunatud peamiselt kaide ja trasside rekonstrueerimisele.

2017. aasta planeeritud investeeringutes sisaldub Eesti mandri ja suursaarte vaheliseks üleveoteenuse osutamiseks vajalike reisiparvlaevade ehituse osaline maksumus ning muud parvlaevaliiklusega seotud investeeringud kokku summas 12,7 mln eurot. Reisiparvlaevade ehitus lõpetatakse 2017. aasta kevadel ning sellega seotud investeeringute mahuks kokku kujuneb hinnanguliselt kuni 118 mln eurot. Ligi 14 mln eurot planeeritakse investeerida Vanasadamas peamiselt liikluslahenduste ja laevade vastuvõtuseadmete rajamisse, mis tagavad uudse ja kliendisõbraliku teeninduskeskkonna üle 10 miljonile Vanasadamat aastas läbivale reisijale.

Lisaks investeeringutele teeb AS Tallinna Sadam igal aastal olulisi uuringu- ja arenguväljaminekuid, 2016. aastal kokku summas 0,2 mln eurot. Uuringu- ja arenguväljaminekud olid seotud erinevate projektide läbitöötamisega nii keskkonna, ehitusliku, kui majandusliku tasuvuse aspektidest. Regulaarselt viiakse läbi kaide seisukorra uuringuid. Suurem osa uuringutest on suunatud sadamate uute ja veel kasutusse võtmata alade planeerimiseks, vajalike eskiiside ja detailplaneeringute koostamiseks, kuid ka keskkonnuuringute ja seirete teostamiseks seoses maavarade kasutusega ja sadamategevusega seotud muude mõjude hindamise ning jälgimisega.

Vanasadamas kavandatakse seni väheses kasutuses olevate maa-alade kasutusse andmist (kinnisvara arendus) eelkõige tihedat reisijaliiklust täiendaval moel ning sadama-ala linnaruumiga tihedamalt sidumist. Selleks uuritakse ka reisijate ja kauba liiklusvoogude optimaalsema ümberpaigutamise võimalusi sadama-alal.

5. FINANTSINSTRUMENTIDE FINANTSRIISKIDE MAANDAMISE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

ASi Tallinna Sadam peamised finantskohustised on laenukohustised ning emiteeritud võlakirjad, eesmärgiga finantseerida ettevõtja tegevust, sh ka investeringuid ning hoida optimaalset kapitali struktuuri vastavalt omaniku poolt ettevõtja suhtes kinnitatud ootustele. Samuti on bilansis raha ja lühiajalised deposiidid, nõuded ostjate vastu, muud nõuded ning kohustised tarnijate ees.

Kontserni riskijuhtimisel lähtutakse põhimõttest, et riske tuleb võtta tasakaalustatult, arvestades ettevõtjasiseseid kehtestatud reegleid ning rakendades vastavalt olukorrale riskide maandamise meetmeid, saavutamaks ettevõtja stabiilne kasumlikkus ning omaniku vara väärtuse kasv.

Ettevõtja loeb finantsriskiks riski, mis tuleneb otseselt põhitegevusest ning investeringute tegemisest, hõlmates endas tururiski, likviidsusriski ja krediidiriski, kahandades seeläbi ettevõtja finantsvõimekust ja/või vähendades ettevõtja vara väärtust.

Tururisk on finantsinstrumentide õiglase väärtuse muutumise risk tulenevalt turuhindade muutusest. Ettevõtja finantsinstrumentid, mida turuhindade muutus peamiselt mõjutab, on laenukohustised ning emiteeritud võlakirjad. Peamine nimetatud finantsinstrumente mõjutav tegur on intressirisk. Intressirisk on finantsinstrumentide tuleviku rahavoogude muutuse risk, mis tuleneb turu intressimäärade muutusest. Turu intressimäärade muutus mõjutab peamiselt ettevõtja pikaajalisi ujuva intressimääraga laenukohustisi. Ettevõtja eesmärk on hoida ligikaudu 50% laenukohustistest fikseeritud intressimääraga, kasutades intressimäärade riski maandamiseks intressimäärade *ujuvast-fikseeritaks* vahetustehinguid. Tulenevalt intressimäärade madalast tasemest ning turuootusest intressimäärade madalal püsimisele vähemalt lähima paari aasta jooksul, on seisuga 31.12.2016 fikseeritud intressimääraga ca neljandik võlakohustistest.

Tähtajalised deposiidid sõlmitakse fikseeritud intressimääraga ning nendest tulenevad tuleviku rahavood ei sisalda intressimäärade riski.

Likviidsusrisk tuleneb potentsiaalsest finantsseisundi muutusest, mis vähendaks ettevõtja võimekust teenindada õigeaegselt ja korrektselt oma kohustisi. Risk realiseerub, kui ettevõtjal ei jätku piisavalt vahendeid võetud laenu teenindamiseks, käibekapitali vajaduste täitmiseks, investeringuteks ja/või deklareeritud dividendide väljamaksmiseks. Likviidsusriski juhtimisel on ettevõtja võtnud konservatiivse hoiaku, säilitades piisaval hulgal rahaliste vahendite ja lühiajaliste depositeid või krediitilimiitide olemasolu, et olla võimeline täitma oma finantskohustisi igal ajahetkel. Jooksev rahavoo planeerimine ja kontroll on likviidsusriski juhtimise olulised osad.

Kapitali juhtimisel on ettevõtja eesmärk tagada pikaajaline jätkusuutlik tegevus ning võõrkapitali kaasatakse seetõttu pigem konservatiivselt. Lähtudes omaniku poolt kinnitatud ootustest ettevõtjale, on sätestatud ettevõtja omakapitali optimaalseks proportsiooniks 60% koguvaradest.

Krediidiriskina käsitletakse riski, mis tuleneb vastaspoolte suutmatusest täita oma kohustisi ettevõtja ees. Krediidiriskile ollakse avatud peamiselt tulenevalt oma põhitegevusest (nõuetest ostjate vastu, muud nõuded) ning tehingutest finantseerimisasutustega, sh kontodel oleva raha ja lühiajaliste depositeid kaudu. Vastavalt ettevõtja riskijuhtimise põhimõtetele on ettevõtja lühiajalisi rahalisi vahendeid lubatud hoiustada ainult kõrge krediitireitinguga krediidasutustes avatud arvelduskontodel ning üleöö- ja tähtajalistes depositeid. Ettevõtja tegevus krediidiriskist tuleneva rahavoogude vähenemise ärahoidmiseks ja sellise riski minimeerimiseks seisneb igapäevases klientide maksedistsipliini jälgimises ja suunamises, mis võimaldab operatiivselt otsustada vajalike meetmete rakendamise vajadust. Ületähtaegsete võlgade korral kontakteerutakse koheselt tekkinud olukorra lahendamiseks klientidega.

5.1. Valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvad riskid

Majandusaastal ja aruande koostamise perioodil ilmnenuid valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvad riskid ettevõtjale on olnud väheolulised.

AS Tallinna Sadama finantstehingutest ligemale 100% tehakse eurodes mistõttu valuutarisk ettevõtja jaoks puudub.

Majandusaastal oli intressimäärade trend langev ning turuootuste põhjal on oodata laenajate seisukohalt soodsate intressimäärade jätkumist. Ettevõtja seisukohalt on intressimääradega seonduv risk tajutav ujuvate intressimääradega võimalikust kaudu. Kuna aruandeaastal on intressimäärade keskkond olnud laenajate seisukohalt soodne nii Eestis, euroalal kui arenenud riikides üldisemalt, siis võib lugeda sellest tuleneva riski aruandeaastal ettevõtja jaoks väheoluliseks, arvestades ka ASi Tallinna Sadam finantsriskide maandamise põhimõtetest lähtunud tegevusi.

Börsikursside muutumine ettevõtja majandustegevusele ja –tulemusele mõju ei avaldanud kuna ettevõtjal puuduvad börsikursside muutustest mõjutatud varad ja kohustised.

Kontserni puudutavaid finantsriske ja nende maandamiseks kasutatavaid meetodeid kirjeldavad detailsemalt ka raamatupidamise aastaaruande lisad 3, 5 ja 16.

6. KVALITEEDI- JA KESKKONNAJUHTIMINE NING SOTSIAALNE VASTUTUS

AS Tallinna Sadam (emaettevõtja) on alates 2003. aastast rakendanud integreeritud juhtimissüsteemi, mis vastab rahvusvaheliste kvaliteedi- ja keskkonnujuhtimissüsteemi standarditele ISO 9001 ja ISO 14001. 2016. aasta märtsis toimus sertifikaadi uuendamise audit vastavalt ISO 9001:2008 ja ISO 14001:2004 nõuetele sertifitseerimisfirma *Bureau Veritas Eesti OÜ* poolt, kes teostab alates 2009. aastast ASi Tallinna Sadam juhtimissüsteemi sertifitseerimist ja kontrollauditeid. Olulisemateks ASi Tallinna Sadam kvaliteedi- ja keskkonnujuhtimissüsteemi arendamise eesmärkideks olid Tallinna Sadama mainekujundus, kontserni strateegia, visiooni, missiooni ja põhiväärtuste ülevaatamine, organisatsiooni juhtimismudeli ja struktuuri uuendamine, organisatsioonikultuuri ja töötajate motivatsioonisüsteemi uuendamine, projektijuhtimise efektiivistamine, samuti jätkati varade haldamise ja juhtimise tarkvara juurutamist, digitaliseeritud dokumendihalduse ja paberivaba raamatupidamise arendamist. Keskkonnujuhtimissüsteemi aluseks on oluliste keskkonnaaspektide ja neist tulenevate keskkonnamõjude väljaselgitamine ning sellest lähtudes keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete määramine tulemuslikkuse parandamiseks. Olulisteks aspektideks loeme neid tegevusi, mis kokku puutes ümbritseva keskkonnaga mõjutavad kõige enam loodust, huvipoolte koostööd, elanike elukvaliteeti ning äritegevuse tulemusi. Sellest tulenevalt olid olulisteks keskkonnujuhtimissüsteemi eesmärkideks Muuga sadama lääneosa õhukvaliteedi seire ja Muuga sadama müra kaardistamine ning leevendusmeetmete väljatöötamine, samuti keskkonna- ja ohutusalase teavitussüsteemi jätkuv arendamine.

6.1. Vastutustundlik ettevõtlus

ASi Tallinna Sadam üheks prioriteediks on sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtluse põhimõtete juurutamine oma igapäevategevustes. Ettevõtja on alates 2015. aasta veebruarist Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi liige, et tegeleda süsteemsemalt jätkusuutlikku ettevõtlust puudutavate teemadega ning panustada vastutustundliku mõtteviisi edendamisesse Eestis. ASi Tallinna Sadam jätkusuutliku tegevuse seisukohalt on oluline peamiste sidusrühmade (töötajad, kohalikud kogukonnad, kliendid) heaolu ning huvid, mistõttu on eesmärgiks põhitegevuse kõrval ennekõike just neile lisaväärtuse pakkumine.

2016. aasta olulisemad tegevused olulisimate sidusrühmade suhtes olid:

Töötajad

- Töö- ja pereelu ühildamine: paindlik tööaeg, lastelaagrite toetamine, laste jõulupidu.
- Töötajate arendamine: juhtimis-, keskkonna-, võõrkeelte-, arvutiõppe- ning tööohutusalased koolitused, siseinfopäevad.
- Meeskonnatunde loomine: sportlik vastlapäev, suvine meeskonnakoolitus, aastalõpupidu, sadama koori „Laulude Lemmik“ kontserdid, erinevad teemanädalad.
- Tervisliku eluviisi propageerimine: tervisenädal, spordiüritustest osavõtt, spordiklubidest osavõtu toetamine – liitusime Sport ID keskkonnaga, mis võimaldab igal töötajal valida endale sobiliku spordiklubi või -ala, liitumine Tervist edendavate töökohtade võrgustikuga.

- Ühiskondliku vastutustunde arendamine: „Teeme Ära“ talgute korraldamine ja osalemine, keskkonnanädala korraldamine ja töötajate teadlikkuse tõstmine keskkonnasäästlikkusele suunatud tegevustest ja keskkonnaaspektidest, Doonoripäev sadamas (toimus juba 4.ndat korda), ühinemine „Annetame Aega“ üleskutsega.
- Töötajate tagasiside: periooditi töötajate ettepanekute ja ideede kogumine ettevõtte arenguks.
- Töötajate tunnustamine: iga-aastane staažikate töötajate tunnustamine ning Aasta Tegijate valimine, Muuga sadam 30. aastapäeva puhul Muuga arengusse panustajate tunnustamine, Saaremaa sadama 10. aastapäeva puhul töötajate tunnustamine.

Kohalikud kogukonnad

- Koostöö kohalike omavalitsustega: keskkonnapäeva korraldamine Muuga sadamas, kus Tallinna Sadam koos Keskkonnaministeeriumiga tutvustas sadamaga piirnevatele kohalikele omavalitsustele ja kogukondade esindajatele Muuga õhukvaliteedi parendamise, sh projekti e-Ninad esmaseid järeldusi ning sadama müraallikate kaardistamise uuringu tulemusi. Ümarlauad Muuga piirkonna omavalitsusjuhtidega; kohalike omavalitsuste delegatsioonide vastuvõtt sadamates. Tallinna Sadama poolt finantseeritud uued turismiviidad Vanasadama alal ja Tallinna linnas.
- Üritused kohalikele kogukondadele: Muuga sadamas ekskursioonide läbiviimine Viimsi Turvalisuspäeva ja Maardu laada raames; rahvaüritused: Merepäevad Vanasadama alal, Saaremaa sadama 10. aastapäeva raames rahvaüritus, uute parvlaevade „Leiger“ ja „Tõll“ avatud uste päevade korraldamine.
- Kohalike kogukondade kaasamine arendustesse: Vanasadama Masterplaani töötuba ja Masterplaani konkursi avalikustamine.
- Haridusprogrammid: erinevate koolide ja vanuserühmade noortele Muuga sadama tutvustamine ja ekskursioonid ning Vanasadama kruisiala ja kruisiturismivaldkonna tutvustamine, töötajate osalemine „Tagasi Kooli“ programmis, töötajate poolt üliõpilaste lõputööde juhendamine ja praktikate läbiviimine.
- Stipendiumite jagamine edukatele valdkonna üliõpilastele: Saaremaa Fondi Peeter Palu nimeline stipendium ja Tallinna Sadama nimeline stipendium ning Tallinna Sadama inseneri- ja magistriõppe stipendium.

Kliendid

- Klientide informeerimine ja kaasamine: juhtkonna ja ärisuuna juhtide kohtumised oluliste klientidega; kliendiinfopäev tutvustamaks ettevõtte uut visiooni, olulisi projekte ja investeeringuid; kruisikoostöövõrgustiku kokkusaamised (tagasiside hooajast ning ootused sadama-ala atraktiivsemaks muutmisel ning probleemidega tegelemisel).
- Ühistegevused klientidega: konverentsid (Paldiski äriseminar koostöös Paldiski Ettevõtjate Liiduga, Merenduskonverents), ühisstendid rahvusvahelistel messidel (TransRussia, Cruise Shipping Miami, Boot Düsseldorf), üritused kohalikele kogukondadele (ekskursioonid Muuga sadamas, rahvaüritused Vanasadamas, Doonoripäev), 10.milj. reisija vastuvõtmine.
- Suurimate klientide küsitlus (terminalioperaatorid, laevaliinid, laevaagentuurid), mille tulemusel selgusid nende ootused koostööle Tallinna Sadamaga: valdkonna strateegiline planeerimine (logistika ja sadama infrastruktuur); logistikanoorkoja eestvedamine, planeeringute koordineerimine ja lubade saamine; suhted kogukonnaga ja riigiga; keskkonnanõuetekeskus, keskkonnasõbralikud lahendused sadama-alal; logistikavaldkonna uuringud, reisijate ja klientide rahulolu uuringud.
- Reisijate küsitlus reisiterminalides – koostöös laevafirmadega viidi läbi reisiterminalide kasutajate uuring saamaks tagasisidet terminalide ja terminalides pakutavate teenuste taseme ning reisijate ootuste osas. Reisijate küsitluse kohaselt anti terminali teeninduskeskonnale üldhinnang hea (59%) või väga hea (37%).
- Ohutus- ja turvalisusalased ühisõppused klientide ja ametkondadega - ISPS, reostustõrje, merepäästeõppused, sh rahvusvahelised, tulekahjuõppused, laevade turvaõppused jms kokku 19 õppust.

Ettevõtte võtmeisikud on kaardistanud ASi Tallinna Sadam peamised sidusrühmad (kokku 22 erinevat sidusgruppi) ning määratlenud sidusrühmade peamise kaasamistaktika nelja kategooria lõikes (tegele, informeereri, hooli, jälgi). 2016. aastal järgnes sidusgruppide ootuste ja mõju väljaselgitamine ning kaasamistaktika praktiseerimine.

AS Tallinna Sadam on hinnanud oma vastutustundlike ja jätkusuutlike tegevusi osaledes 2013. ja 2014. aastal Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi poolt korraldatavas jätkusuutliku ettevõtluse indeksi küsimustikus. 2014. aasta tegevuste tulemusena hinnati ASi Tallinna Sadam 74,4 punktiga võimalikust 100-st, saavutades jätkusuutliku ettevõtluse kvaliteetmärgise ehk pronkstaseme. Indeksi küsimustikus on plaanis taas osaleda 2017. aastal.

6.2. Mõõdikud

Võimaldamaks kontserni tulemuste tasakaalustatud analüüsi ja perioodilist jälgimist, on AS Tallinna Sadam (emaettevõtja) töötanud välja finants-, kliendi-, protsessi-, personali- ja arenguaspekti mõõdikud. Jälgitavate mõõdikute põhjal võib 2016. aasta kohta välja tuua järgmised olulisemad tähelepanekud ja trendid:

- finantsnäitajatest (EVA⁴, kasum, rahavoog jms) tulukuse ja kasumlikkuse näitajad valdavalt suurenesid, rahavoogude ja soovitud tulukusega investeringute näitajad veidi langesid;
- protsessiaspekti näitajatest langes kaubamaht, kuid selle käitlemisega seotud efektiivsusnäitajad enamuses tõusid, peale kauba laadimiskiiruse näitaja. Mittevastavuste arv 2015. aastaga võrreldes veidi suurenes;
- personali- ja arenguaspekti mõõdikute vaheneb omal soovil töölt lahkujate osakaal ning uurimis- ja arengukulude tase, kuid veidi suurenes töötajate koolitusele kulunud aja osakaal;
- klientidelt saadud tagasisidet jälgiti pidevalt ärisuunajuhide vahendusel. Klientide rahulolu hindamiseks korraldati 2016. aasta alguses klientide ootuste uurimine koostöö osas, millele vastas 17 suuremat klienti ning aasta lõpus viidi läbi reisijate küsitlus reiserterminalides, mille jooksul küsitleti 102 reisijat enne laevale minekut. Reisijate küsitluse kohaselt anti terminali keskkonnale üldhinnang hea (59%) või väga hea (37%).

6.3. Keskkonnakaitsealased tegevused

2016. aastal moodustasid ASi Tallinna Sadam keskkonnakaitsealased kulud ja investeringud 0,91 mln eurot, millest 0,65 mln eurot oli sadamate reostustõrjelaevade eksploatatsioonikulu ja reostustõrjevahendid, mis olid samas suurusjärgus ka eelnevatel aastatel. Keskkonnaalasteks uuringu- ja konsultatsioonitegevusteks kulus kokku 0,1 mln eurot, mis oli võrreldes 2015. aastaga 0,03 mln eurot rohkem, heitvee puhastamise eest tasuti sarnaselt eelmiste aastatega kokku 0,06 mln eurot.

Sadama arendustegevusega seonduvad olulisemad keskkonnaalased projektid 2016. aastal olid:

- Muuga sadama lääneosa välisõhu seire teostamine ja koostöös naftaoperaatorfirmadega e-ninade paigaldamine (Keskkonnainvesteeringute Keskuse kaasfinantseerimisel) ning laiendatud välisõhu seire projekti käivitamine;
- Muuga sadama operatiivse info- ja teavitussüsteemi tarkvararakenduse Mairis parendamine eesmärgiga ennetada välisõhu saasteainete piirväärtuste ületamisi;
- Muuga sadama lääneosas võimaliku õlireostuse ennetamiseks seire teostamine;
- Muuga sadama LNG terminali ja punkerdamismahutite rajamise keskkonnamõju strateegiline hindamine;
- Muuga sadama müra kaardistamine ja leevendusmeetmete uuringu läbiviimine (Keskkonnainvesteeringute Keskuse kaasfinantseerimisel);
- Reovee vastuvõtu võimekuse tagamine Vanasadamas vastavalt HELCOM ja IMO nõuetele (sh reovee vastuvõtmiseks mikrotunneli ehitamine ja vastuvõtu võimsuse suurendamine kuni 1000 m³/t);
- Ettevalmistused laevade kaldaelektriga varustamiseks Vanasadamas, lahenduse läbimõtlemine õhusaaste ja müra vähendamiseks Vanasadamas.

⁴ EVA (ingl. keeles *Economic Value Added*) majanduslik lisandväärtus

7. TÜTAR- JA ÜHISETTEVÖTJAD

AS Tallinna Sadam omas 2016. aasta lõpu seisuga kolme tütarettevõtjat (OÜ TS Energia, OÜ TS Shipping ja OÜ TS Laevad) ning ühte ühisettevõtjat (AS Green Marine). Aruande koostamise seisuga ei ole 2017. aastaks kavandatud muudatusi konsolideerimisgrupi koosseisus.

7.1. OÜ TS Energia

2004. aasta teisel poolel asutas AS Tallinna Sadam tütarettevõtja OÜ Tallinna Sadama Elektrivõrk. Asutatud osaühingu tegevusaladeks oli jaotusvõrgu kaudu elektrienergia võrguteenuse osutamine ja müük, mis eraldiseisva tegevusalana eraldati ASi Tallinna Sadam põhitegevusest 2005. aasta algusest. Tegevust laiendati 2011. aastal sadama-alal vee- ja kanalisatsioonivõrkude haldamise ning soojusvarustuse tagamise ülesannetega. Nimetatud tegevusteks vajalikud varad ja töötajad viidi ematettevõtja koosseisust üle tütarettevõtja koosseisu, kes hakkas vastutama kogu energeetilise varustuse tagamise ja arendamise eest sadama-alal. Koos struktuurimuudatusega sai tütarettevõtja ka uue nime OÜ TS Energia. Kontserni arvestuses antud muudatus tuludele ega kuludele mõju ei avaldanud.

2016. aastal jätkas ettevõtja investeerimist elektrienergia jaotusvõrkude ja kommunaalteenuste võrkude uuendamisse varustuskindluse säilitamiseks ja tõstmiseks. Elektrivõrgu klientidele on tagatud varutoide, vastavalt sadama-ala kõrgendatud varustuskindluse põhimõttele. 2016. aasta teenuste müügitulu jäi ligikaudu prognoositud tasemele kõigi peamiste teenuste osas, mis koos remondikulu vähenemisega tagas ootustest suurema puhaskasumi.

Tütarettevõtja juhatusele arvestati 2016. aasta eest tasusid kokku 49,3 tuh eurot ja nõukogu liikmetele 4,5 tuh eurot. 2015. aasta eest arvestati juhatusele tasu kokku 61,3 tuh eurot, millest preemia 2015. aasta majandustulemuste eest moodustas 12,3 tuh eurot. Nõukogu liikmetele arvestati 2015. aasta eest tasu kokku 2,3 tuh eurot. 2016. aasta eest juhatusele arvestatud tasule võib lisanduda preemia 2016. aasta majandustulemuste eest, mis otsustatakse nõukogu poolt peale tütarettevõtja majandusaasta aruande kinnitamist.

7.2. OÜ TS Shipping

Tütarettevõtja asutati 2005. aasta teisel poolel (endise nimega OÜ Tallinna Sadama Veevõrk), eesmärgiga eraldada tulevikus sadamate territooriumil vee- ja kanalisatsiooni ning soojusenergia võrguteenuse pakkumine sadamateenustest ning tagada nende teenuste võimalikult efektiivne toimimine. 2011. aasta veebruarist viidi aga nimetatud teenused ematettevõtjast hoopis teise tütarettevõtja, OÜ TS Energia, alla. Seni OÜi Tallinna Sadama Veevõrk reaalne majandustegevus puudus. 2012. aasta lõpus muudeti ettevõtja nimi OÜks TS Shipping ning talle võõrandati ematettevõtja poolt soetatud jäämurdja Botnica koos kohustusega täita sõlmitud 10-aastast jäämurdmise teenuslepingut Eesti riigiga. Tütarettevõtja uueks tegevusalaks sai laevade omamise ja opereerimisega seotud tegevused.

2013. aasta algusest algas ettevõtja sisuline äritegevus 10-aastase jäämurdmise teenuslepingu täitmisel. Ühtlasi alustati nii meeskonna kui laeva ettevalmistusi jäämurdehooaja välisel ajal töötamiseks avamere töödel eriotstarbelise alusena.

2016. aastal jätkus 10-aastase jäämurdmise teenuslepingu täitmine. Jäämurdehooaja väliseks ajaks aga tööd ei leitud, tulenevalt nii 2013. aastal sõlmitud pikaajalise prahilepingu ennetähtaegsest ülesütlemisest seoses lääneriikide majandussanktsioonidega Venemaa suhtes, kui langenud nafta hinna tõttu madalseisus püsiva selliste eritööde laevade turul sobiva töö mitteleidmisega.

Tütarettevõtja juhatusele arvestati 2016. aasta eest tasusid kokku 102,8 tuh eurot ja nõukogu liikmetele 4,3 tuh eurot. 2015. aasta eest arvestati juhatusele tasu kokku 114,0 tuh eurot ning nõukogu liikmetele 4,0 tuhat eurot.

7.3. OÜ TS Laevad

OÜ TS Laevad asutati 2014. aastal eesmärgiga osaleda avalikul hankel Eesti mandri ja suursaarte vahelise üleveeteenuse korraldamiseks. Koos OÜga TS Shipping esitatud ühispakkumus osutus edukaks ning 2014. aasta detsembris sõlmiti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga sõitjateveo avaliku teenindamise leping üleveeteenuse osutamiseks perioodil 01.10.2016-30.09.2026. 2014. aasta lõpus sõlmis OÜ TS Laevad ka nelja üleveeteenuse osutamiseks vajaliku reisiparvlaeva ehituslepingud.

2016. aastal jätkusid ettevalmistused parvlaevade mehitamiseks ja klienditeeninduse ettevalmistamiseks - nii personali, kui vajalike tehniliste süsteemidega. Kuna aasta jooksul ilmnes, et laevatehased ei pruugi ehitatavaid uusi reisiparvlaevu

tähtaegselt valmis saada, asuti ette valmistama varuplaani liinide teenindamiseks ajutiste asenduslaevadega. 2016. aasta 1. oktoobril alustatigi liinidel opereerimist renditud ajutiste asenduslaevadega, mis teisalt lisas kindlust, et seeläbi võidetud täiendava ajaga on võimalik tagada ehitatavate uute laevade soovitud kvaliteet. Viimase, ehk neljanda uue reisiparvlaeva tehasele vastuvõtmise prognoosiv tähtaeg on 2017. aasta märts. Ajutiste asenduslaevade rendikulud kaetakse laevatehastelt lepinguliste valmistähtaegade ületamise eest saadavate lepperahvidega.

Tütarettevõtja juhatusel arvestati 2016. aasta eest tasusid kokku 120,7 tuh eurot, millest preemia 2016. aasta tulemuste eest moodustas 19,1 tuh eurot, ja nõukogu liikmetele 1,4 tuh eurot. 2015. aasta eest arvestati juhatusel tasu kokku 9,9 tuh eurot ning nõukogu liikmetele 0,4 tuhat eurot.

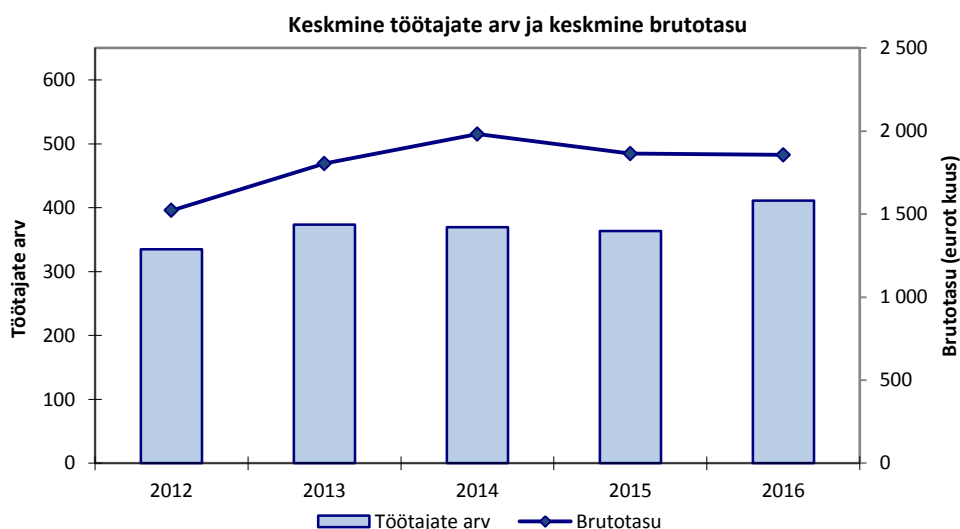
7.4. AS Green Marine

AS Green Marine on ASi Tallinna Sadam ja ASi NT Marine poolt 2003. aasta lõpus asutatud ning aktsionäride ühise kontrolli all olev jäätmekäitlusega tegelev ühissetevõtja. AS Green Marine tegevusaladeks on sadamates tekkivate jäätmete käitlemine, ohtlike laevajäätmete ja reovete käitliskeskuste haldamine, hooldamine, opereerimine ning sadamate akvatooriumi ja territooriumi puhastamine ja korrashoid.

2016. aastal jätkati laevadelt jäätmete vastuvõtmise ja käitluse korraldamist vastavalt ASiga Tallinna Sadam sõlmitud koostöölepingule. Mobiilse vedeljäätmete käitlustermini töötlemisvõimsuse suuremaks ärakasutamiseks käideldakse ka väljaspool sadama-ala asuvate klientide jäätmeid. 2016. aastal ega võrreldaval 2015. aastal AS Green Marine dividende ei jaotanud.

8. ORGANISATSIOON JA PERSONAL

8.1. Töötajad

Kontserni keskmine töötajate arv oli 2016. aastal 411 (2015. aastal 363). Töötajate keskmise arvu kasv oli seotud tütarettevõtjas TS Laevad OÜ aasta jooksul tööd alustanud töötajate lisandumisest. Töötajatele maksti 2016. aastal töötasu kokku 9,16 mln eurot (2015. aastal 8,13 mln eurot). Kontserni töötajate keskmine brutotöötasu oli 2016. aastal 1 856 eurot kuus, mis oli 0,4% väiksem kui 2015. aastal (1 864 eurot kuus). Kontserni keskmise töötasu muutust on mõjutanud kontserni töötajate arvu suurenemine (TS Laevad OÜ) ja sellest tulenev põhitasude summa muutus. 2016 aastal vähenes ka preemiate kogusumma ja osakaal töötasus.

Tööjõu voolavus oli 2016. aastal 3,4% (2015. aastal 4,1%). Keskmine haiguspäevade arv töötaja kohta oli 2016. aastal 3,4 kalendripäeva (2015. aastal 3,7 kalendripäeva). Meile on oluline tegeleda töökeskkonna-alaste teemadega. Seetõttu panustame järjepidevalt töötajate teadlikkuse tõstmisele nii töökeskkonna kui tööohutuse valdkonnas. Lisaks soodustame töötajate regulaarset ja järjepidevat spordiga tegelemist. Alates 2016. aastast teeme koostööd Sport ID keskkonnaga, mille abil

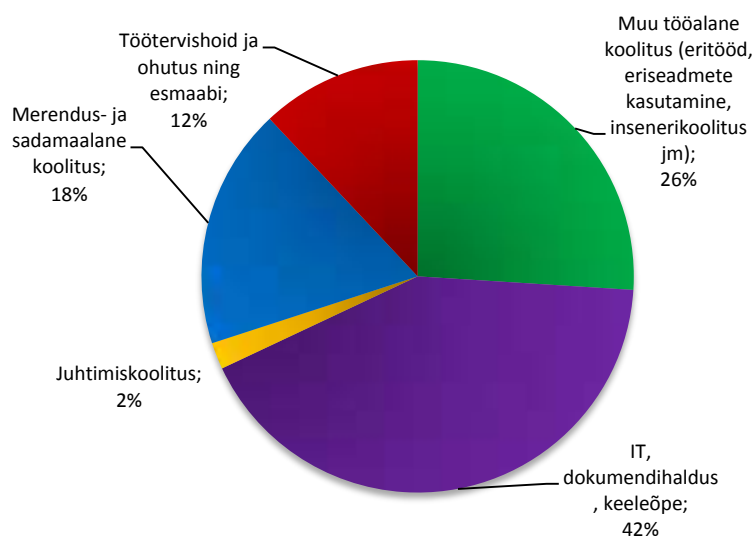
on töötajatel võimalus käia erinevates spordiklubides ja valida suure hulga erinevate treeningute vahel. Kontsern pakub kõigile töötajatele igakuist toetust 35 eurot sporditegemise propageerimiseks.

2016. aastal viidi taas läbi traditsiooniline tervisenädal, kus juhtisime tähelepanu töötajate tervist puudutavatele teemadele nagu tervislik toitumine, lihaspinged, energiavarude taastamine ja erinevad teraapiad. Sarnaselt eelnevatele aastatele korraldati 2016. aastal tervisenädala ajal töötajatele ja koostööpartneritele doonoripäev.

2016. aastal korraldati esmakordselt riskinädal, kus räägiti erinevatest tööga seonduvatest riskidest (äririskid, sadama turvalisusega seotud riskid, töötervishoiu ja ohutusega seotud riskid) ja nende ärahoidmisest.

Samuti koostati 2016. aastal kontserni uus pikaajaline strateegia, uuendati põhiväärtusi ja kinnitati uus juhtimisstruktuur. Uue juhtimisstruktuuri kinnitamisega viidi kontserni juhtimine laiapõhjalisemaks – enamus tugistruktuure viidi juhatuse esimehe otsealluvusse ja tütarettevõtjates tugiteenused tsentraliseeritakse, et saavutada suurem kontserni läbiv sidusus. Korraldati mitmeid infopäevi töötajatele, kus räägiti muutustest kontserni tegevuses (nt uus strateegia, põhiväärtused), kontserni tulemustest ja eesmärkidest, organisatsiooni arendamisega seotud ja keskkonnaalastest tegevustest. 2016. aastal jätkati kontsernisisesest infolehe väljaandmist, et parendada sisekommunikatsiooni ja edastada olulist informatsiooni kõigile töötajatele nende töötamise asukohast sõltumata.

Keskmiselt osales iga kontserni töötaja 2016. aastal koolitusel 21,8 tundi (2015. aastal 11,1 tundi). Koolituskulu töötaja kohta oli 2016. aastal 315 eurot (2015. aastal 364 eurot). 2016. aastal oli rohkem grupikoolitusi, mistõttu on 2015. ja 2016. aasta võrdluses koolitustundide arv oluliselt kasvanud ja koolituskulu veidi vähenenud. Suurima osa kogu koolitusmahust moodustasid IT, dokumendihaldus- ja keeleõpe (42% koolitusmahust), muu tööalane koolitus (sh eritööde tegemine, eriseadmete kasutamine ja inseneriõpe; 26% koolitusmahust) ning merendus- ja sadamaalane koolitus (18% koolitusmahust). Töötervishoiu-, ohutuse- ning esmaabi alane koolitus moodustas 12% kogu koolitusmahust. Töötajad täiendasid oma töötervishoiu- ja ohutusalasid teadmisi, osaledes näiteks esmaabiandjate täiendkoolitusel ning tuleohutus- ja tulekustutusvahendite kasutamise koolitustel.

8.2. Juhatas

2016. aasta üheks märksõnaks oli uue juhatuse valimine. 2015. aasta augustis toimus kontserni jaoks erakorraline sündmus, kui vahistati emaettevõtja senised kaks pikaajalist juhatuse liiget, kahtlustatuna altkäemaksu võtmises. Tagamaks ettevõtja jätkuv toimimine ning taastamaks selle usaldusväärsus kinnitas nõukogu kaks uut ajutist juhatuse liiget, senise finantsjuhi Marko Raid'i ja väljastpoolt ettevõtet vandeadvokaadi Carri Ginter'i. Uute juhatuse liikmete volitused määrati tähtajaliselt kuni 26. veebruarini 2016. aastal või kuni uue juhatuse ametisse astumiseni. Nõukogu poolt läbiviidud avaliku konkursi tulemusena valiti 2016. aasta jaanuaris uueks emaettevõtja juhatuse esimeheks pikaajalise juhtimiskogemuse ja laitmatu renomeega Valdo Kalm, kes asus ametisse 01. märtsist 2016. aastal. Uue, kolmeliikmelise juhatuse koosseisu valiti veel senine finantsjuht Marko Raid ning avaliku konkursi tulemusel Margus Vihman kommertsjuhina.

Juhatusel liikmetele arvestati 2016. aasta eest tasu kokku 215,3 tuhat eurot. 2016. aasta eest juhatusel arvestatud tasule võib lisanduda preemia 2016. aasta majandustulemuste eest, mis otsustatakse nõukogu poolt peale majandusaasta aruande kinnitamist. 2015. aasta eest arvestati juhatusel tasu 192,4 tuhat eurot, sh preemia 2015. aasta majandustulemuste eest 9,0 tuhat eurot.

8.3. Nõukogu

ASi Tallinna Sadam nõukogu pidas 2016. aastal kokku 14 koosolekut. 2016. aastal nõukogu liikmete koosseisus muudatusi ei toimunud.

Nõukogu liikmetele maksti 2016. aasta eest tasusid kokku 28,8 tuhat eurot, 2015. aasta eest 32,9 tuhat eurot.

9. HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE

AS Tallinna Sadam käitub kontserni juhtimisega seotud küsimuste lahendamisel enamasti Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi: HÜT) soovituslikest juhistest lähtuvalt. Samas lähtutakse kontserni juhtimises lisaks HÜTis toodud soovituslikele juhistele ka riigivara seadusest (edaspidi: RVS), kuna AS Tallinna Sadam kuulub 100% Eesti Vabariigile. Seega, tulenevalt ASi Tallinna Sadam ainuomanikust ja sellest tingitud spetsiifilistest iseärasustest kontserni juhtimises üldkoosoleku ja nõukogu tasandil, ei järgi AS Tallinna Sadam mõningaid HÜTi soovituslike juhiseid. Alljärgnevalt on esitatud viited nendele HÜTi sätetele (HÜTi punkt ja selle lühikirjeldus), mida ei järgita ja lisatud põhjendused mittejärgimise kohta.

Samas on oluline märkida, et vaatamata mõningate juhiste mittejärgimisele on ASi Tallinna Sadam tegevuse korraldamisel tagatud aktsionäride ja kreditoride huvide kaitse ning nende võrdne kohtlemine. Mittejärgitavad HÜTi juhised puudutavad peamiselt üldkoosoleku läbiviimist ja nõukogu liikmete määramist, mille eesmärgiks on tagada eelkõige aktsionäride huvide kaitse. Kuna ASi Tallinna Sadam aktsiate ainuomanik on Eesti Vabariik, on aktsionäri huvid kaitstud vastavalt RVSis sätestatud põhimõtetele.

9.1. Üldkoosolek

AS Tallinna Sadam ei järgi alljärgnevat üldkoosoleku korraldamisega seonduvat HÜTi punkte:

Punkt 1.2.1 – üldkoosoleku kokkukutsumise teade tehakse samaaegselt selle saatmisega aktsionäridele ja/või avaldamisega üleriigilise levikuga päevalehes kättesaadavaks ka emitendi veebilehel.

Punkt 1.2.3 – samaaegselt seaduses sätestatud üldkoosoleku kokkukutsumise tingimuste täitmisega avalikustab juhatus emitendi veebilehel päevakorraga seotud olulise teabe, mis on talle esitatud või muul viisil kättesaadav.

Punkt 1.2.4 - mõistliku aja jooksul enne üldkoosoleku toimumist avaldab nõukogu emitendi veebilehel enda ettepanekud päevakorras olevate teemade kohta.

Punkt 1.3.1 - üldkoosoleku juhatajaks ei valita nõukogu esimeest ega juhatusel liiget.

Punkt 1.3.2 - üldkoosolekul osalevad juhatusel liikmed, nõukogu esimees ning võimalusel ka nõukogu liikmed ja vähemalt 1 audiitoritest.

Punkt 1.3.3 - emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt internet).

Ülaltoodud HÜTi juhiste mittejärgimine on tingitud asjaolust, et ASi Tallinna Sadam ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik ning aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister. Aktsionäri õiguste teostamine ja esindaja volitused on sätestatud RVSis ning üldkoosolekute toimumine ja sellel osalejad määratakse vastavalt vajadusele kooskõlastatult ainuaktsionäriaga. Tulenevalt eeltoodust ei pea AS Tallinna Sadam otstarbekaks sõltumatu üldkoosoleku juhataja määramist ega üldkoosoleku jälgimise ja osavõtu võimaldamist tehniliste sidevahendite kaudu.

9.2. Juhatus

Juhatus on juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ASi Tallinna Sadam igapäevast tegevust kooskõlas seaduste ja ASi Tallinna Sadam põhikirja nõuetega. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil. Vastavalt põhikirjale on juhatuses 1-5 liiget, kes valitakse nõukogu poolt kuni viieks aastaks.

Kuni 31.10.2016 oli juhatus kaheliikmeline. Alates 01.11.2016 on juhatus kolmeliikmeline ning selle koosseis on järgmine:

- Valdo Kalm, juhatuse esimees, juhatuse liikme volitusega kuni 01. märts 2021;
- Marko Raid, juhatuse liige, finantsjuht, juhatuse liikme volitusega kuni 18. aprill 2021;
- Margus Vihman, juhatuse liige, kommertsjuht, juhatuse liikme volitusega kuni 01. november 2021.

Kõigi juhatuse liikmetega on allkirjastatud teenistuslepingud. Aruandeperioodil on AS Tallinna Sadam oma juhatuse liikmetega seotud osapooltega teinud üksikuid väikesemahulisi tehinguid, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisa 23. Kõik tehtud tehingud on tavapärasest äritegevusest tulenevad ning baseeruvad õiglastel, mitteseotud isikutega võrdsetel tingimustel.

Kaheliikmelise juhatuse puhul võisid ASi Tallinna Sadam kõigis õigustoimingutes esindada mõlemad juhatuse liikmed ühiselt. Kolmeliikmelise juhatuse puhul on esindusõigus juhatuse esimehel ning ühel juhatuse liikmetest ühiselt.

Vastavalt HÜTi punktile 2.2.7 esitatakse alljärgnevalt andmed 2016. aastal ASi Tallinna Sadam juhatuse liikmetele arvestatud juhatuse liikme tasude suuruse kohta ning kirjeldatakse lahkumishüvitiste ja täiendavate tasude määramise süsteemi.

Juhatusel 2016. aasta eest arvestatud tasud kokku olid 215,3 tuh eurot (2015: 192,4 tuh eurot) ning see jagunes järgmiselt: juhatuse esimehele Valdo Kalm'ile 100,0 tuh eurot (alates 01.03.2016), juhatuse liikmele Marko Raid'ile 83,7 tuh eurot, juhatuse liikmele Margus Vihman'ile 16,0 tuh eurot (alates 01.11.2016) ja juhatuse liikmele Carri Ginter'ile 15,6 tuh eurot (kuni 26.02.2016). Juhatusel 2016. aasta eest arvestatud tasule võib lisanduda preemia 2016. aasta majandustulemuste eest ning selle otsustab nõukogu peale majandusaasta aruande kinnitamist. 2015. aasta eest arvestatud preemia juhatusele oli 9,0 tuh eurot. Juhatusel liikmele makstava täiendava tasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud RVS § 86 lg-tes 2 ja 3, millest tulenevalt ei või ASi Tallinna Sadam juhatuse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ületada juhatuse liikme nelja kuu tasu.

Seisuga 31.12.2016 on ASil Tallinna Sadam kehtivate teenistuslepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikmetasu ulatuses. Konkurentsikeelu kohustuse täitmise eest on kohustus maksta juhatuse liikmele 12 kuu jooksul lepingu lõppemisest igakuiselt hüvitist 50% ulatuses juhatuse liikmetasust.

HÜT punkt 2.3. huvide konfliktid. 26.08.2015 peeti Kaitsepolitsei ameti poolt kinni ASi Tallinna Sadam pikaajalised endised juhatuse liikmed Ain Kaljurand ja Allan Kiil ning neile esitati kahtlustus suures ulatuses altkäemaksu võtmises mitme aasta jooksul. Aruande koostamise ajaks ei olnud kohtuprotsess veel alanud ega isikutele süüdistusi esitatud ja eeluurimise protsess alles kestis. Eeldatavalt jõuab prokuratuur süüdistuse esitamiseni 2017. aasta jooksul.

Aruandeaastal on ettevõtte üle vaadanud, uuendanud või täiendanud mitmeid ettevõtte tööd reguleerivaid eeskirju ning kordasid, kindlustamaks läbipaistvat ja avatud juhtimist. Tegevus jätkub ja planeeritakse lõpetada 2017. aastal.

9.3. Nõukogu

Nõukogu planeerib ASi Tallinna Sadam tegevust, korraldab selle juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Vastavalt põhikirjale koosneb nõukogu 6-8 liikmest. Aruandeaastal oli nõukogu 6-liikmeline, selle koosseisus muudatusi ei toimunud ning selle koosseisu volitused kehtivad kuni 03.10.2020. Aasta jooksul pidas nõukogu 14 koosolekut.

Nõukogu pädevuses on ettevõtte aastaelarve ning majandusaasta aruande kinnitamine, samuti ettevõtte strateegia, eesmärkide ning arengusuundade kinnitamine. Lisaks käsitleb nõukogu oma koosolekutel ettevõtte põhitegevusega seotud riske, regulatsioonidest ja seadustest tulenevaid teemasid, samuti investeringute ja suuremahuliste finantseerimistega, aga ka muid äritegevust puudutavaid küsimusi.

Vastavalt HÜTi punktile 3.2.5 esitatakse alljärgnevalt andmed 2016. aastal makstud ASi Tallinna Sadam nõukogu liikmete tasu suuruse ja tasustamise korra kohta.

Nõukogu liikme määramise ja tasustamise kord on sätestatud RVSis §s 85. Vastavalt RVSile kehtestab tasude piirmäärad ja täpsema tasustamise korra rahandusminister. Nõukogu liikmetele makstavate tasude piirmäärad on kehtestatud rahandusministri 22. veebruari 2010. aasta määrusega nr 10 „Riigi osalusega äriühingu ja sihtasutuse nõukogu liikmete tasustamise kord ja tasude piirmäärad”.

Lähtuvalt sätestatud piirmäärade otsustab nõukogu liikme tasu suuruse aktsiaid valitsev minister. Vastavalt majandus- ja taristuministri käskkirjale oli ASi Tallinna Sadam nõukogu liikme tasu suuruseks 355 eurot kuus ja nõukogu esimehe tasu suuruseks 473 eurot kuus. Tasu makstakse nõukogu liikmele üks kord kuus. Nõukogu liikmele ei maksta tasu selle koosoleku

toimumise kuu eest, kui ta nõukogu otsuste vastuvõtmisel ei osalenud. Kokku arvestati nõukogu liikmetele 2016. aastal tasu 28,8 tuh. eurot (2015: 32,9 tuh. eurot). Lahkumishüvitist ja teisi täiendavaid tasusid, peale tasu nõukogu organi tegevuses osalemise eest, ASi Tallinna Sadam nõukogu liikmetele ei maksta.

AS Tallinna Sadam on oma nõukogu liikmetega seotud osapooltega teinud üksikuid väikesemahulisi tehinguid, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisas 23. Kõik tehtud tehingud on tavapärasest äritegevusest tulenevad ning baseeruvad õiglastel, mitteseotud isikutega võrdsetel tingimustel. 2016. aasta majandusaasta aruande kinnitamise seisuga ei ole ASi Tallinna Sadam nõukogu liikmed teavitanud kontserni ühestki majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktist. Huvide konflikti riski tekkimisel on riskile avatud nõukogu liige ennast päevakorrapunkti arutelult ja otsustamisest taandanud.

9.4 Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed

Ettevõttes on vajalikud protseduurid reguleeritud eeskirjade ja kordadega ning riskide paremaks hindamiseks ja juhtimiseks on ametis siseaudiitor, kes koostab regulaarselt raporteid nõukogule. Tulenevalt audiitoritegevuse seadusest on ettevõtte moodustanud auditikomitee, mille ülesandeks on jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audiitorikontrolli protsessi ning audiitoritevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindava audiitori sõltumatust ning esitada nõukogule ettepanekuid ja soovitusi seaduses sätestatud küsimustes. Auditikomiteesse kuulub alates 2015. aasta oktoobrist kolm liiget: Urmas Kaarlepp, Agris Peedu ja Mart Luik ning selle volitused kehtivad kuni 15.10.2018.

Auditikomitee tegevuses osalemise eest makstakse komitee liikmele tasu 25% nõukogu liikme tasust, komitee esimehe tasu moodustab 50% nõukogu liikme tasust.

9.5 Teabe avaldamine

AS Tallinna Sadam riigi äriühinguna taotleb info avaldamisel avalikust huvist tulevalt maksimaalse avatuse põhimõtteid. Ettevõtte peamised infokanalid on pressiteated ning veebileht www.ts.ee, mis sisaldab ettevõtte üldtutvustust, ärivõimalusi AS Tallinna Sadam koosseisu kuuluvates sadamates ja võtmetöötajate kontaktandmeid. Samuti leiab seal info ettevõtte strateegiliste eesmärkide kohta ning finantsinfo (sh. vahe- ja aastaaruanded) ja tegevustulemuste analüüsid. Sadamategevuse peamiste näitajatena avaldatakse igakuiselt AS Tallinna Sadama omanduses olevaid sadamaid läbinud kaubavoogude mahud liikide lõikes ning sadamaid läbinud reisijate arv.

9.6. Finantsaruandlus ja auditeerimine

Finantsaruannete koostamise kohustus on ASi Tallinna Sadam juhatusel. Ettevõtte konsolideeritud raamatupidamisaruanded koostatakse kooskõlas rahvusvaheliste finantsarvestuse standarditega, nagu need on Euroopa Liidu poolt kasutamiseks vastu võetud (IFRS EL). Raamatupidamisaruanded koostatakse ja esitatakse kinnitamiseks Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, äriseadustikus ning muudes õigusaktides sätestatud nõuete kohaselt.

Ettevõtte avaldab oma kvartaalsed vahearanded pärast nende valmimist ja juhatuse poolt heakskiitmist ning majandusaasta aruande vahetult pärast nõukogu poolt allkirjastamist oma veebilehel.

AS Tallinna Sadam ei järgi HÜTi punkti 6.2.2 – juhatus esitab enne audiitoriga audiitoriteenuse lepingu sõlmimist lepingu eelnõu nõukogule kinnitamiseks.

ASi Tallinna Sadam juhatus ei pea vajalikuks audiitoriga sõlmitava audiitoriteenuse lepingu eelnõu kinnitamist nõukogu poolt, kuna audiitor leitakse hankemenetluse käigus ja leping sõlmitakse hanke tulemustele vastavalt ning lepingu olulised tingimused (sh. ajakava ja tööülesanded) on nõukoguga kooskõlastatud enne audiitori hanke väljakuulutamist. Vastavalt Finantsinspektsiooni 24.9.2003 juhendile „Riikliku finantsjärelvalve teatud subjektide audiitorite rotatsioonist“ korraldab ettevõtte audiitori rotatsiooni, tagades audiitori sõltumatuse, vahetades täitevaudiitorit vähemalt iga kolme aasta järel.

ASi Tallinna Sadam audiitoriks on AS Deloitte Audit Eesti ja vandeaudiitori aruande allkirjastajaks on Veiko Hintsov. Audiitorileping on sõlmitud kestusega 3 aastat (2015-2017 majandusaastate aruannete auditeerimiseks). Lisaks auditeerimisele ei ole audiitorühing osutanud ettevõtjale selliseid teenuseid, mis võiksid ohustada audiitori sõltumatust.

JUHATUSE KINNITUS KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

31.12.2016 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande heakskiitmisega kinnitab juhatus lehekülgedel 25 kuni 72 esitatud ASi Tallinna Sadam ja temaga seotud ettevõtjate andmete õigsust ja täielikkust, sh seda, et:

1. konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus;
2. konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab kontserni finantsseisundit, rahavoogusid ja majandustulemust õigesti ja õiglaselt;
3. kõik teadaolevad olulised asjaolud, mis on selgunud aruande kinnitamise kuupäevani (15.03.2017), on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes nõuetekohaselt arvesse võetud ja esitatud;
4. AS Tallinna Sadam ja tema tütarettvõtjad on jätkuvalt tegutsevad ettevõtjad.

15.03.2017

Valdo Kalm
Juhatusesimees

Marko Raid
Juhatuseliige

Margus Vihman
Juhatuseliige

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE**

tuhandetes eurodes	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	6	49 918	25 902
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	7	17 276	9 183
Varud		378	129
Kokku käibevara		67 572	35 214
Põhivara			
Investeeringud ühissetevõtjatesse	8	1 086	710
Muud pikaajalised nõuded	7	362	476
Materiaalne põhivara	9	568 533	544 189
Immateriaalne põhivara	10	1 155	495
Kokku põhivara		571 136	545 870
Kokku varad		638 708	581 084
KOHUSTISED			
Lühiajalised kohustised			
Võlakohustised	15	118 018	25 710
Tuletisinstrumentid	16	1 008	831
Eraldised	12	1 156	965
Sihtfinantseerimine	17	917	917
Maksuvõlad	14	9 436	8 318
Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	8 384	5 700
Kokku lühiajalised kohustised		138 919	42 441
Pikaajalised kohustised			
Võlakohustised	15	128 035	171 043
Sihtfinantseerimine	17	23 703	23 695
Muud võlad	13	1 083	1 238
Kokku pikaajalised kohustised		152 821	195 976
Kokku kohustised		291 740	238 417
OMAKAPITAL			
Aktsiakapital nimiväärtuses		185 203	185 203
Kohustuslik reservkapital		18 520	18 520
Riskimaandamise reserv		-1 008	-831
Jaotamata kasum		104 775	108 907
Perioodi kasum		39 478	30 868
Kokku omakapital	18	346 968	342 667
Kokku kohustised ja omakapital		638 708	581 084

KONSOLIDEERITUD KASUMI- JA KOONDKASUMIARUANNE**Konsolideeritud kasumiaruanne**

tuhandetes eurodes	Lisa	2016	2015
Müügitulu	19	95 885	93 794
Muud tulud	21	15 366	5 824
Tegevuskulud	20	-29 260	-23 514
Tööjõukulud	20	-14 121	-12 416
Põhivara kulum ja väärtuse langus	9, 10	-17 358	-22 513
Muud kulud	21	-1 617	-810
Ärikasum		48 895	40 365
Finantstulud ja -kulud			
Finantstulud		32	40
Finantskulud	22	-1 075	-1 328
Kokku finantstulud ja -kulud		-1 043	-1 288
Kasum/kahjum kapitaliosaluse meetodil investeringutelt ühissettevõtjasse	8	376	162
Kasum enne tulumaksustamist		48 228	39 239
Tulumaks	18	-8 750	-8 371
Perioodi kasum		39 478	30 868
Puhaskasum ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	18	0,21	0,17
Puhaskasum ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta - jätkuvad tegevused (eurodes)		0,21	0,17

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

tuhandetes eurodes (auditeerimata)	Lisa	2016	2015
Perioodi kasum		39 478	30 868
Muu koondkasum			
Riskimaandamisinstrumentide ümberhindlus	16	-177	-84
Kokku muu koondkasum		-177	-84
Kokku perioodi koondkasum		39 301	30 784

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE (OTSSEL MEETODIL)

tuhandetes eurodes	Lisa	2016	2015
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha		100 654	102 570
Muude tulude eest laekunud raha		7 053	1 603
Maksud tarnijatele		-37 343	-32 957
Maksud töötajatele ja töötajate eest		-11 939	-11 267
Maksud muude kulude eest		-204	-629
Makstud tulumaks dividendidelt	18	-7 763	0
Äritegevusest saadud raha		50 458	59 320
Materiaalse põhivara soetamine	25	-39 208	-65 185
Immateriaalse põhivara soetamine	25	-704	-185
Materiaalse põhivara müük		726	1 914
Laekunud liitumistasud		0	170
Saadud põhivara sihtfinantseerimisest		346	12
Saadud intressid		14	18
Investeeringiseks kasutatud raha		-38 826	-63 256
Võlakirjade emiteerimine	15	75 000	60 000
Võlakirjade lunastamine	15	-2 500	-2 500
Saadud laenud	15	0	15 000
Saadud laenude tagasimaksud	15	-23 210	-21 433
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksud		-2	0
Makstud dividendid	18	-35 000	-31 192
Makstud intressid	15	-1 884	-1 866
Muud finantseerimistegevusest tulenevad maksud		-20	-42
Finantseerimiseks kasutatud raha		12 384	17 967
RAHAVOOG KOKKU		24 016	14 031
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		25 902	11 871
Raha ja raha ekvivalentide muutus		24 016	14 031
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	6	49 918	25 902

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

tuhandetes eurodes	Lisa	Aktiikapital nimiväärtuses	Kohustuslik reserv- kapital	Riskimaan- damise reserv	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
Omakapital seisuga 31.12.2014		185 203	18 520	-747	140 099	343 075
Perioodi kasum		0	0	0	30 868	30 868
Muu koondkasum	16, 18	0	0	-84	0	-84
<i>Kokku perioodi koondkasum</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-84</i>	<i>30 868</i>	30 784
Väljakuulutatud dividendid	18	0	0	0	-31 192	-31 192
<i>Kokku tehingud omanikuga</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-31 192</i>	-31 192
Omakapital seisuga 31.12.2015		185 203	18 520	-831	139 775	342 667
Perioodi kasum		0	0	0	39 478	39 478
Muu koondkasum	16, 18	0	0	-177	0	-177
<i>Kokku perioodi koondkasum</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-177</i>	<i>39 478</i>	39 301
Väljakuulutatud dividendid	18	0	0	0	-35 000	-35 000
<i>Kokku tehingud omanikuga</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-35 000</i>	-35 000
Omakapital seisuga 31.12.2016		185 203	18 520	-1 008	144 253	346 968

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

1. ÜLDINE INFORMATSIOON

AS Tallinna Sadam (edaspidi ka emaettevõtja) on Eesti Vabariigis 05.11.1996 registreeritud äriühing. ASi Tallinna Sadam 31.12.2016 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab emaettevõtjat ja tema tütarettevõtjaid (edaspidi kontsern). Emaettevõtja põhitegevusalaks on sadamateenuste osutamine *landlord*-tüüpi sadamana, kelle ülesandeks on infrastruktuuri haldamine ja arendamine ning laevaliikluse korraldamine sadamaalal. Emaettevõtjale kuulub viis sadamat: Tallinna kesklinnas asuv reisisadamana tuntud Vanasadam koos 2010. aastal avatud väikelaevadele mõeldud jahisadamaga, endine kaubasadam ja hetkel peamiselt laevaremondiettevõtjaid teenindav sadam Paljassaares, Eesti suurim kaubasadam Muugal, kaubasadam Paldiskis (Paldiski Lõunasadam) ja peamiselt kruisilaevade vastuvõtmiseks mõeldud sadam Saaremaal. Kontserni kuuluvad tütarettevõtjad pakuvad sadamateenust toetavaid teenuseid nimetatud sadamates, jäämurdeteenust ja teisi merenduse abiteenuseid ning tegelevad reisiparvlaevadega üleveoteenuse osutamisega.

Ettevõtja	Asukoht	Osalus (%)	Põhitegevusala
OÜ TS Energia	Eesti Vabariik	100	Elektrienergia võrguteenuse osutamine ja müük, vee ja soojustega varustamine ning heitvete ärajuhtimise teenuse osutamine
OÜ TS Shipping	Eesti Vabariik	100	Jäämurdeteenuse ja teiste merenduse abiteenuste osutamine multifunktsionaalse jäämurdjaga Botnica
OÜ TS Laevad	Eesti Vabariik	100	Üleveoteenuse osutamine reisiparvlaevadega

Emaettevõtja registreeritud aadress on Sadama 25, Tallinn 15051, Eesti Vabariik.

ASi Tallinna Sadam ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik.

Raamatupidamise aastaaruanne on juhatuse poolt heaks kiidetud 15.03.2017. aastal. Vastavalt Eesti Vabariigis kehtivale äriseadustikule peab käesolev majandusaasta aruanne olema heaks kiidetud lisaks ka nõukogu ja kinnitatud aktsionäri poolt. Aktsionäril on õigus juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruannet mitte kinnitada ning nõuda uue aruande koostamist.

2. ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud olulised arvestuspõhimõtted on toodud allpool. Arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõikide aruandes esitatud perioodide kohta. Kontserni kuuluvad ettevõtjad kasutavad ühtseid arvestuspõhimõtteid.

Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud 2016. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus (EL).

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud õiglasel väärtuses kajastatavad finantsvarad ja –kohustised (sh tuletisinstrumendid), mille kohta on esitatud arvestuspõhimõtted allpool.

Lisa 2 järg

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute tegemist ja otsuste langetamist, mis mõjutavad rakendatavaid arvestuspõhimõtteid, kajastatud varasid ja kohustisi ning tulusid ja kulusid. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmetele muudele asjakohastele faktoritele, mis kujundavad põhimõtteid varade ja kohustiste väärtuste hindamiseks, ning mis ei tulene otseselt muudest allikatest. Tegelikud tulemused võivad kujuneda hinnangutest erinevateks. Hinnangud vaadatakse juhatuse poolt perioodiliselt üle ja muudatused hinnangutes kajastatakse edasiulatavalt või siis vastavas perioodis, mida hinnangu muudatus puudutab. Olulisemad juhtkonnapoolsed hinnangud on esitatud käesoleva aruande lisa 4.

Uued ja muudetud rahvusvahelised finantsaruandluse standardid (IFRS)

Rahvusvaheliste Raamatupidamise Standardite Nõukogu (IASB) ja Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) on välja andnud järgmised standardid, standardite muudatused ja tõlgendused, mis kohalduvad 2016. aastal või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Nimetatud standardite kohaldamine kontserni poolt eeldab, et need on vastu võetud ka Euroopa Liidus, juhul kui uuendused ei ole kooskõlas varasemate IFRS sätetega.

Aruandeperioodil rakendatud uued muudatused ja tõlgendused

IFRS 10 Konsolideeritud finantsaruanded, IFRS 12 Muudes (majandus)üksustes olevate osaluste avalikustamine ning IAS 28 Investeeringud sidusettevõtjatesse - investeerimisühingud: konsolideerimiserandi rakendamine. Euroopa Liidus vastu võetud 22. septembril 2016, rakendub 1. jaanuaril 2016 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus kontserni finantsaruandeid.

IFRS 11 Ühised ettevõtmised – ühistes ettevõtmistes osaluse omandamise arvestus

Muudatused käsitlevad osaluse kajastamist ühistes ettevõtmistes. Euroopa Liidus vastu võetud 24. novembril 2015, rakendub 1. jaanuaril 2016 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IAS 1 Finantsaruannete esitamine, muudatused – avalikustamise initsiatiiv

Euroopa Liidus vastu võetud 18. detsembril 2015, rakendub 1. jaanuaril 2016 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. IAS 1 muudatused on suunatud julgustama ettevõtjaid kasutama oma professionaalset hinnangut otsustamiseks, millist informatsiooni avalikustada oma finantsaruannetes. Muudatused selgitavad, et ettevõtjad peaksid ise hindama, millises aruande osas ja mis järjekorras peaks aruannetes informatsiooni esitama. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IAS 16 Materiaalsed põhivarad ning IAS 38 Immateriaalsed varad – selgitus lubatavate amortisatsioonimeetodite kohta

Euroopa Liidus vastu võetud 2. detsembril 2015, rakendub 1. jaanuaril 2016 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IAS 16 Materiaalsed põhivarad ning IAS 41 Põllumajandus – viljakandvad taimed

Euroopa Liidus vastu võetud 23. novembril 2015, rakendub 1. jaanuaril 2016 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus kontserni finantsaruandeid.

IAS 19 Hüvitised töötajatele – Määratud hüvitistega plaanid: töötaja panustamine

Euroopa Liidus vastu võetud 17. detsembril 2014, rakendub 1. veebruaril 2015 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

Lisa 2 järg

IAS 27 Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded – kapitaliosaluse meetod konsolideerimata finantsaruannetes
Euroopa Liidus vastu võetud 18. detsembril 2015, rakendub 1. jaanuaril 2016 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

Iga-aastane muudatuste projekt 2010-2012

Iga-aastane muudatuste projekt IFRS standardites (IFRS 2, IFRS 3, IFRS 8, IFRS 13, IAS 16, IAS 24 ja IAS 38) eesmärgiga likvideerida ebakõlad ning parendada sõnastust. Vastu võetud Euroopa Liidus 17. detsembril 2014, rakendub 1. veebruaril 2015 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid..

Iga-aastane muudatuste projekt 2012-2014

Iga-aastane muudatuste projekt IFRS standardites (IFRS 5, IFRS 7, IAS 19 ja IAS 34) eesmärgiga likvideerida ebakõlad ning parendada sõnastust. Vastu võetud Euroopa Liidus 15. detsembril 2015, rakendub 1. jaanuaril 2016 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

*IASB poolt avaldatud ja Euroopa Liidus vastu võetud muudatused, mille jõustumisaeg on tulevikus**IFRS 9 Finantsinstrumendid*

Euroopa Liidus vastu võetud 22. novembril 2016, rakendub 1. jaanuaril 2018 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Standard sisaldab nõudeid finantsinstrumentide kajastamisele, klassifitseerimisele ja mõõtmisele, allahindlusele, kajastamise lõpetamisele ja riskimaandamisinstrumentide arvestusele (Hedge Accounting). Finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise nõuded vähendavad hindamiskategooriate arvu ja panevad need sõltuvusse ettevõtja finantsvarade juhtimise mudelist, samuti ka asjaolust kas instrumendi lepingulised rahavood koosnevad ainult põhiosa- ja intressimaksetest. Juhatuse hinnangul võib standardi rakendamine avaldada mõju kontserni finantsaruannetele, mõju ulatus on juhatusel hindamisel.

IFRS 15 Tulu kliendilepingutest ja IFRS 15 muudatused

Euroopa Liidus vastu võetud 22. septembril 2016, rakendub 1. jaanuaril 2018 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul võib standardi rakendamine avaldada mõju kontserni finantsaruannetele.

Uued standardid ja muudatused, mis on avaldatud IASB poolt, kuid ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidus

IFRS 14 Reguleeritud hinnatingimustes müügitulu kajastamine (rakendub 1. jaanuaril 2016 ja hiljem algavatele aruandeperioodidele) – Euroopa Komisjon otsustas mitte alustada vastuvõtmisprotsessi sellele ajutisele standardile, vaid oodata ära lõplik standard. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IFRS 16 Rendid

Standard on kehtiv majandusaastatele, mis algavad 1. jaanuaril 2019 või hiljem. Juhatuse hinnangul avaldab standard mõju kasutusrendilepingutest tulenevate kulude, varade ja kohustiste kajastamisele finantsaruannetes, mõju ulatus on juhatusel hindamisel.

IFRS 2 Aktsiapõhine makse

Muudatused täpsustavad aktsiapõhiste maksete klassifitseerimise ja mõõtmise raamistikku ja rakenduvad 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

Lisa 2 järg*IFRS 4 Kindlustuslepingud*

IFRS 9 Finantsinstrumendid rakendamine koosmõjus IFRS 4 Kindlustuslepingud (rakendub kas 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele, või alates aruandeperioodist mil esmakordselt rakendatakse IFRS 9). Muudatused pakuvad lahendusi probleemidele, mis kerkivad üles seoses IFRS 9 rakendamisega enne seda kui rakendatakse peatselt valmivat uut standardit kindlustuslepingutele, mis asendab IFRS 4. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus kontserni finantsaruandeid.

IFRS 10 Konsolideeritud finantsaruanded ning IAS 28 Investeeringud sidusettevõtetesse – varade müük või üleandmine investori ja tema kaasinvestori või ühisettevõtja vahel ja muud muudatused (rakenduskuupäev lükati määramata ajaks edasi kuni valmib uuring kapitaliosaluse meetodi teemal). Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IFRS 15 Tulu kliendilepingutest

Selgitused rakenduvad 1. jaanuar 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IAS 7 Rahavoogude aruanne muudatused rakenduvad 1. jaanuaril 2017 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IAS 12 Tulumaks

Muudatused rakenduvad 1. jaanuaril 2017 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Muudatused täpsustavad edasilükkunud tulumaksu arvestust õiglasel väärtuses kajastatud võõrkapitali instrumendist tulenevate realiseerumata kahjumite korral. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IAS 40 Kinnisvarainvesteeringud

Muudatused rakenduvad 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Muudatustega seatakse rangemad alused vara klassifitseerimisel kinnisvarainvesteeringuks või vastupidi. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

Iga-aastane muudatuste projekt 2014-2016

Iga-aastane muudatuste projekt IFRS standardites (IFRS 1, IFRS 12 ja IAS 28) eesmärgiga likvideerida ebakõlad ning parendada sõnastust. Muudatused IFRS 12 rakenduvad 1. jaanuaril 2017 või hiljem algavatele aruandeperioodidele ning muudatused IFRS 1 ja IAS 28 rakenduvad 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

IFRIC 22 Välisvaluutatehingud ja ettemakstud tasu (tõlgendus rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Juhatuse hinnangul ei mõjuta muudatus oluliselt kontserni finantsaruandeid.

Konsolideeritud aruannete koostamine**a) Tütarettevõtja**

Tütarettevõtja on iga majandusüksus, mille üle kontsernil on kontroll. Kontsern kontrollib majandusüksust, kui ta:

- omab mõjuvõimu majandusüksuse üle;
- saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja
- ta saab mõjutada seda kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle.

Ema- ja tütarettevõtjate finantsnäitajad on kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes konsolideeritud rida-realt. Ema- ja tütarettevõtjate vaheliste tehingute tulemusena tekkinud nõuded, kohustised, tulud, kulud ning realiseerumata kasumid ja kahjumid on elimineeritud.

Lisa 2 järg**b) Ühisettevõtja**

Ühisettevõtja on lepingupõhine kokkulepe, mille kohaselt kaks või enam osapoolt teostavad majandustegevust, mida kontrollitakse ühiselt. Ühisettevõtjaid kajastatakse kapitaliosaluse meetodil. Osalust ühiselt kontrollitavas majandusüksuses kajastatakse algselt soetusmaksumuses ja seejärel korrigeeritakse seda muutustega, mis on soetamise järel toimunud kontserni osas ühiselt kontrollitava majandusüksuse netovarades. Kontserni kasumiaruanne sisaldab kontserni osa ühiselt kontrollitava majandusüksuse kasumist või kahjumist.

Ümberarvutused välisvaluutasse**a) Arvestus- ja esitlusvaluuta**

Kontserni kuuluvate ettevõtjate raamatupidamise aruannetes toodud näitajad on kajastatud kasutades ettevõtjate põhilise majanduskeskkonna valuutat - eurot (arvestusvaluuta).

Konsolideeritud majandusaasta aruanne on samuti esitatud eurodes (esitlusvaluuta). Kõik summad käesolevas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on esitatud tuhandetes eurodes juhul, kui pole märgitud teisiti.

b) Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas toimunud tehingud on ümber arvestatud arvestusvaluutasse kasutades tehingupäeval või väärtuse hindamise päeval (kui toimub ümberhindamine) kehtinud Euroopa Keskpanka vastava valuuta ametlikku noteeringut. Kui Euroopa Keskpank vastavat valuutat ei noteeri, võetakse aluseks valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametlik noteering euro suhtes. Raha ülekandmise ja tehingupäeva kursside erinevuse korral tekkivad kursivahed kajastatakse kasumiaruandes. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustised on ümber hinnatud aruandeperioodi lõpu seisuga kehtinud Euroopa Keskpanka ametliku noteeringu või, kui Euroopa Keskpank vastavat valuutat ei noteeri, valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametliku noteeringu alusel euro suhtes. Võlakohustiste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude tulude või muude kuludena. Mitte-monetaarseid varasid, mida kajastatakse soetusmaksumuses, ümber ei hinnata.

Finantsvarad**Klassifitseerimine**

Kontsern liigitab oma finantsvarasid järgmistesse kategooriatesse: õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, lunastustähtajani hoitavad investeeringud, laenu- ja nõuded ning müügivalmis finantsvarad. Liigitus sõltub finantsvara omandamise eesmärgist. Juhtkond määrab finantsvara liigituse selle esmasel kajastamisel.

a) Finantsvara õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Finantsvarana õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande näidatakse kauplemise eesmärgil hoitavat finantsvara. Finantsvara näidatakse selles kategoorias, kui see on omandatud peamiselt edasimüügi eesmärgil lähitulevikus.

Positiivse väärtusega tuletisinstrumentid klassifitseeritakse kui finantsvara õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, välja arvatud juhul, kui need on määratletud riskimaandamise instrumentidena.

Kontsernil puuduvad finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

b) Lunastustähtajani hoitavad investeeringud

Lunastustähtajani hoitavad investeeringud on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksete ja fikseeritud lunastustähtajaga tuletisinstrumentideks mitteklassifitseeruvad finantsvarad, mida kontsernil on kindel kavatsus ja võimekus hoida lunastustähtajani. Lunastustähtajani hoitavad investeeringud kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Juhul, kui kontsern müüb ebaolulisest suuremas koguses lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid enne lunastustähtaega, klassifitseeritakse kõik sellesse kategooriasse kuuluvad finantsvarad ümber müügivalmis finantsvaradeks. Lunastustähtajani

Lisa 2 järg

hoitavad investeeringud kajastatakse pikaajaliste finantsinvesteeringutena välja arvatud juhul, kui aruandepäeva seisuga on lunastustähtajani jäänud alla 12 kuu.

c) Laenuid ja nõuded

Laenuid ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteklassifitseeruvad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Neid kajastatakse käibevara koosseisus, välja arvatud neid, mille tähtaeg on pikem kui 12 kuud alates aruande kuupäevast, mida kajastatakse põhivara koosseisus. Kontserni laenuid ja nõuded hõlmavad bilansis äritegevusega seotud nõudeid ja muid nõudeid, üle 3-kuulise tähtajaga deposiite pankades ning raha ja raha ekvivalente.

d) Müügivalmis finantsvarad

Müügivalmis finantsvarad on tuletisinstrumentideks mitteklassifitseeruvad finantsvarad, mida liigitatakse antud kategooriasse või mida ei liigitata ühtegi teise finantsvarade kategooriasse. Müügivalmis finantsvarasid kajastatakse põhivarade koosseisus, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb investeeringu realiseerida 12 kuu jooksul pärast aruandepäeva.

Kajastamine ja mõõtmine

Finantsvarade tavapäraseid oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval, st päeval, mil kontsern kohustub vara ostma või müüma. Investeeringud kõikidesse finantsvaradesse, mida ei kajastata õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kajastatakse esmalt nende õiglases väärtuses, millele on lisatud tehingukulud. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad kajastatakse esmalt nende soetusmaksumuses ja tehinguga seotud kulud näidatakse kuluna kasumiaruandes. Finantsvarade arvestus lõpetatakse, kui õigus investeeringutest rahavoogu teenida on lõppenud või edasi kandunud ning kontsern on edasi kandnud kõik olulised omandiga seotud riskid ja hüved. Müügivalmis finantsvarasid ja finantsvarasid õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetakse edaspidi õiglases väärtuses. Nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Kategoorias finantsvara õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande näidatud varade õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasumid ja kahjumid näidatakse nende tekkimise perioodil kasumiaruandes kirjetel "*Finantstulud*" ja "*Finantskulud*".

Müügivalmis finantsvarade õiglase väärtuse muutust kajastatakse läbi muu koondkasumi. Kui müügivalmis väärtpaberid realiseeritakse või nende väärtus langeb, siis muu koondkasumi hulgas kajastatud akumulatsioon õiglase väärtuse korrigeerimisi kajastatakse kasumiaruandes finantstulude või finantskulude real.

Börsil noteeritud investeeringute õiglase väärtuse aluseks on pakutav ostuhind. Juhul, kui finantsvara turg ei ole aktiivne (ning börsil noteerimata väärtpaberite puhul) leiab kontsern õiglase väärtuse kasutades hindamistehnikaid. Need hõlmavad hiljutisi võrdsetel alustel toimunud tehinguid, võrdlusi teiste sarnaste instrumentidega ja diskonteeritud rahavoo analüüsi, kasutades sealjuures maksimaalselt turunäitajaid ja võimalikult vähe kontsernisiseid näitajaid.

Kontsern hindab igal aruandepäeval, kas eksisteerib objektiivseid tõendeid selle kohta, et finantsvara või finantsvarade grupi väärtus on langenud. Müügivalmis omakapaliinstrumentide puhul on objektiivseks tõendiks väärtpaberite väärtuse languse kohta märkimisväärne või pikemaajaline õiglase väärtuse langus alla soetusmaksumuse. Kui müügivalmis finantsvarade osas esineb selliseid tõendeid, siis kumulatiivne ümberhindluse kahjum – mis saadakse soetusmaksumuse ja hetke õiglase väärtuse vahena, mida on korrigeeritud selle finantsvara varasemate väärtuse languste võrra – eraldatakse omakapitali ümberhindluse reservist ja kajastatakse perioodi kasumiaruandes. Läbi kasumiaruande omakapaliinstrumentidelt kajastatavaid kahjumeid kasumiaruandes ei tühistata. Nõuete osas kajastatud allahindlused on esitatud käesoleva aruande lisa 7.

Lisa 2 järg**Finantsinstrumentide saldeerimine**

Finantsvara ja finantskohustisi saldeeritakse ja esitatakse bilansis netosummana ainult siis, kui kontsernil on juriidiliselt rakendatav õigus kajastatud summasisid saldeerida ja kontsern kavatseb neid kas saldeerida netoalusel või realiseerida vara ja tasuda kohustise samaaegselt. Juriidiliselt rakendatav õigus ei tohi olla sõltuv tulevastest sündmustest ning peab olema rakendatav tavalise äritegevuse käigus ning ettevõtte või tehingupartneri poolsete lepingurikkumiste, maksejõuetuse ning pankroti korral.

Tuletisinstrumentid ja riskimaandamistegevus

Tuletisinstrumentid kajastatakse õiglases väärtuses tuletisinstrumentide lepingu sõlmimise kuupäeval ja ka edaspidi. Sellega kaasneva kasumi või kahjumi kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumentina ja juhul, kui on, siis maandatava objekti olemusest. Kontsern on sõlminud mitu pikaajalist intressivahetuslepingut – rahavoo riskimaandamisinstrumenti – eesmärgiga fikseerida intressikulud ujuva intressimääraga laenude ja võlakirjade puhul.

Kontsern fikseerib tehingu sõlmimisel riskimaandamisinstrumentide ja maandatavate objektide vahelise suhte, samuti oma riskijuhtimise eesmärgi ja strateegia mitmesuguste riskimaandamistehingute läbiviimiseks. Lisaks fikseerib kontsern oma hinnangu nii riskimaandamisinstrumenti sõlmimisel, kui ka jooksvalt, selle kohta, kas riskimaandamistehingutes kasutatavad tuletisinstrumentid on efektiivsed maandatavate objektide õiglase väärtuse või rahavoogude muutuste maandamisel.

Riskimaandamiseks kasutatavate tuletisinstrumentide õiglased väärtused ja riskimaandamisreservi muutused omakapitalis on avaldatud koondkasumiaruandes ja käesoleva aruande lisades 16 ja 18.

Rahavoo riskimaandamine

Omakapitalis kajastatakse rahavoo riskimaandamisinstrumentidena määratletud ja nendena kvalifitseeruvate tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa. Ebaefektiivse osaga seotud kasum või kahjum kajastatakse koheselt kasumiaruande kirjel *“Muud tulud”* või *“Muud kulud”*. Omakapitalis akumulatsioonid summad jagatakse kasumiaruandes perioodidele, mil maandatav objekt mõjutab kasumit või kahjumit. Kasum või kahjum, mis on seotud muutuva intressimääraga laenu maandava instrumenti efektiivse osaga, kajastatakse kasumiaruandes kirjel *„Finantskulud“*. Kui riskimaandamisinstrument aegub või müüakse, või kui riskimaandamisinstrument ei vasta enam riskimaandamisinstrumentide arvestuse kriteeriumitele, siis sel ajal omakapitalis kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum jääb omakapitali ja kajastatakse siis, kui tulevikutehing on lõpuks kajastatud kasumiaruandes. Kui tulevikutehingu esinemist enam ei oodata, siis omakapitalis kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum kajastatakse koheselt kasumiaruandes kirjel *“Muud tulud”* või *“Muud kulud”*.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse finantsseisundi ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke, rahalisi vahendeid, mis ei ole inkassaatori teenuse või muude maksete vahendajate kaudu veel arvelduskontole jõudnud ja kuni kolmekuulisi tähtajalisi deposiite alates omandamise kuupäevast.

Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu võetakse esmalt arvele nende õiglases väärtuses ning kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumus, kasutades sisemise intressimäär meetodit, millest on maha arvatud allahindlused. Vara väärtuse langusest tingitud allahindlus kajastatakse juhul, kui eksisteerib objektiivseid tõendeid selle kohta, et kontsern ei suuda koguda kõiki saadaolevaid summasisid vastavalt nõuete tingimustele. Sellisteks olukordadeks võivad olla ostjate olulised finantsraskused, pankrot, finantsiline reorganiseerimine või kohustiste mittetäitmine (enam kui 90 päeva üle tähtaja).

Lisa 2 järg

Allahindluse summa on erinevus vara väärtuse ja kaetava väärtuse vahel, milleks on tulevikus oodatavate rahavoogude summa, diskonteerituna algse sisemise intressimääraga. Vara väärtust vähendatakse konto "Ebatõenäoliselt laekuvad ostjate arved" kaudu ja kahjumi summa kajastatakse kasumiaruandes tegevuskulude või muude kulude koosseisus. Kui nõue ostja vastu on tunnistatud lootusetuks, kantakse see maha, vähendades ühtlasi kontol "Ebatõenäoliselt laekuvad ostjate arved" kajastatud allahindlust. Eelnevalt maha kantud summade laekumisi kajastatakse kasumiaruandes tegevuskulude või muude kulude vähenemisena.

Varud

Varud kajastatakse soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, kui see on varude soetusmaksumusest madalam. Varude kulusse kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varude soetusmaksumusse ei lülitata laenukasutuse kulutusi. Tooraine ja materjali varude soetusmaksumus koosneb ostuhinnast, transpordikuludest ning muudest soetamisega otseselt seotud väljaminekutest.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse kontserni majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku elueaga üle ühe aasta. Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused.

a) Soetusmaksumus

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Omatarbeks ehitatud materiaalse põhivara finantseerimiseks võetud laenukasutuse kulutused (sh lepingu sõlmimise tasu amortisatsioon, intressid), mis on arvestatud alates ehitustegevuse algusest kuni vara sisulise valmimiseni, kajastatakse alustatud uute ehitusobjektide soetusmaksumuse osana. Hilisemad parendustega seotud kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara kajastamise kriteeriumitele. Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ja asendatud komponent kantakse finantsseisundi aruandest välja. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuluna nende tekkimise perioodil.

b) Laenukasutuse kulutused

Laenukasutuse kulutused kajastatakse nende tekkimisel kuluna, v.a kulutused, mis on otseselt seostatavad selliste varade ostmise, ehitamise või tootmisega, mille eesmärgipäraseks kasutamiseks või müümiseks ettevalmistamine vältab pikema perioodi (nt ehitatavad laevad). Selliste varade ostmise, ehituse või tootmisega seotud laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse kuni vara sisulise valmimise kuupäevani vastava vara maksumuse osana.

c) Kulum

Põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahel lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Laevade väärtuseks eksploatatsiooniea lõppedes (lõppväärtuseks) loetakse vanametalli väärtus.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, on need komponendid võetud arvele eraldi varadena, määrates neile eraldi kuluminormid vastavalt nende kasulikule elueale. Tuginedes laevandussektori üldisele praktikale, peetakse laevade puhul eraldi arvestust kahe olulise erineva elueaga komponendi osas: laev ise ja sellest eraldi osana kuivdoki kulud.

Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga ning lõppväärtust inventeeritakse igal aruandepäeval, hilisemate parenduste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral kontserni arenguplaanides. Kui hinnang vara kasulikule elueale erineb oluliselt eelnevalt

Lisa 2 järg

kehtestatud, siis muudetakse vara järelejäänud kasulikku eluiga, millest tulenevalt muutub järgmistes perioodides varale arvestatav kulum.

Kontsernis kasutatavad põhivara eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

Kaid	10-50 aastat
Akvatooriumi süvendusalad	20 aastat
Hooned ja muud rajatised	5-50 aastat
Masinad ja seadmed	3,3-10 aastat
Laevad	10 - 25 aastat
Kapitaliseeritud kuivdoki kulud	2,5 – 5 aastat
Muu materiaalne põhivara	2-10 aastat

Maad ei amortiseerita.

Kulumi arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgile ja lõpetatakse, kui jääkmaksumus on võrdne lõppväärtusega, vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberklassifitseerimisel "Müügiootel põhivaraks". Igal aruandepäeval hinnatakse vara eluea ja lõppväärtuse põhjendatust.

Immateriaalne põhivara

Arenguväljaminekud (uute või täiustatud toodete kavandamise ja testimisega seotud väljaminekud) kajastatakse immateriaalse põhivarana, kui on täidetud järgmised tingimused:

- juhatus soovib immateriaalse vara valmis saada ja seda kasutama hakata või müüa;
- immateriaalset vara on võimalik kasutama hakata või müüa;
- on võimalik näidata, millisel viisil immateriaalne vara genereerib võimalikku tuleviku kasu;
- on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vajalikud ressursid, et arendus lõpule viia ja vara kasutusele võtta või müüa;
- arendusfaasis tehtud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse juhul, kui eksisteerib kava projekti elluviimiseks ning on võimalik hinnata immateriaalsest varast tulevikus tekkivat tulu. Uuringu- ja arenguväljaminekud, mis ei kvalifitseeru immateriaalseks põhivaraks, kajastatakse kuluna nende tekkimise perioodil.

Immateriaalne põhivara amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus ei ületa 20 aastat.

Immateriaalse põhivarana kajastatakse ka väljaminekud arvutitarkvara soetamiseks. Arvutitarkvara arenduskulud kajastatakse immateriaalse varana, kui need on otseselt seotud selliste tarkvaraobjektide arendamisega, mis on eristatavad, kontserni poolt kontrollitavad ning mille kasutamisest kontsern saab tulevast majanduslikku kasu pikema aja, kui ühe aasta jooksul.

Kapitaliseeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arvutitarkvara kulud amortiseeritakse tarkvara hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on maksimaalselt kuni 5 aastat. Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena.

Varade väärtuse vähenemine**Finantsvarad**

Igal aruandepäeval hindab kontsern, kas on olemas objektiivseid tõendeid finantsvara väärtuse languse kohta. Finantsvara väärtus loetakse langenuks, kui esineb objektiivseid tõendeid ühe või enama asjaolu kohta, mis on negatiivselt mõjutanud varast saadavaid eeldatavaid tulevaseid rahavoogusid.

Lisa 2 järg

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade väärtuse langust mõõdetakse vara raamatupidamisliku väärtuse ja hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahelise erinevusena, mida on diskonteeritud finantsvara esialgse sisemise intressimääraga. Müügi valmis finantsvara väärtuse langust arvutatakse selle vara õiglase väärtuse kaudu.

Oluliste finantsvarade väärtuse langust testitakse individuaalselt. Ülejäänud finantsvarasid testitakse väärtuse languse suhtes sarnase krediidiriskiga gruppide kaupa.

Kõik vara väärtuse langemisest tekkinud kahjumid kajastuvad kasumiaruandes. Müügi valmis finantsvara puhul kajastuvad varem muus koondkasumis/kahjumis kajastatud kumulatiivsed kahjumid vara väärtuse languse korral kasumiaruandes.

Kui kahjum vara väärtuse langusest väheneb ja seda vähenemist saab objektiivselt seostada sellega, mis leiab aset pärast väärtuse languse kajastamist, siis tühistatakse eelnevalt kajastatud vara väärtuse langusest tulenev kahjum. Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade väärtuse langusest tekkinud kahjumi vähenemine kajastub kasumiaruandes.

Mittefinantsvarad

Materiaalse põhivara puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Varade väärtuse langust võidakse hinnata kas üksiku vara või varade grupi (raha teeniva üksuse) kohta. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda finantsseisundi aruandes kajastatud maksumusega. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara maksumus ületab selle kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille osas on võimalik laekuvaid rahavoogusid eristada. Varade väärtuse langusest tulenev kahjum jaotatakse rahateeniva üksuse puhul tema koosseisu kuuluvate olulisemate põhivaraobjektide lõikes proportsionaalselt, nii et nende väärtus ei langeks alla nende õiglast väärtust miinus võõrandamiskulutused. Varade väärtuse langus kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Varasemalt kaetavale väärtusele hinnatud varade puhul hinnatakse igal aruandepäeval, kas esineb asjaolusid, mis viitavad sellele, et eelnevatel perioodidel vara kohta kajastatud kahjumit väärtuse langusest enam ei eksisteeri või see on vähenenud. Vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara väärtuse languse kulu vähendamisenä.

Finantskohustised

Kõik kontserni finantskohustised kuuluvad kategooriasse „Muud finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses“.

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, laenukohustised ja muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest ja kajastatakse hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäär meetodit.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglasest väärtusest (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades efektiivse intressimäär meetodit.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast või juhul, kui kontsernil puudub tingimusteta õigus kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Laenukohustisi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse ja muutuvad seeläbi pikaajaliseks või mille tagasimakse tähtaega pikendatakse rohkem kui 12 kuu peale pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustisi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Laenukasutuse kulutusi, mis on otseselt seotud põhivara ehitamisega kuni objekti kasutusvalmidusse viimiseni, kapitaliseeritakse. Muudel juhtudel laenudega seotud kulutused kantakse kuludeks nende tekkimise perioodil.

Lisa 2 järg**Dividendide väljamaksmine ja ettevõtte tulumaks**

Vastavalt Eesti Vabariigi kehtivale tulumaksuseadusele ettevõtjate kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustisi. Kasumi asemel maksustatakse jaotamata kasumist väljamakstavaid dividende maksumääraga 20/80. Dividendi väljamaksmist aktsionäridele kajastatakse kohustisena perioodil, mil dividendid aktsionäri poolt välja kuulutatakse. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat tulumaksu kajastatakse tulumaksukuluna perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse.

Hüvitised töövõtjatele*a) Töövõtja lühiajalised hüvitised*

Töövõtja lühiajalised hüvitised on töövõtja hüvitised (välja arvatud töösuhte lõpetamise hüvitised), mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töövõtja osutas vastavaid teenuseid. Töövõtja lühiajalised hüvitised on näiteks palgad ja sotsiaalkindlustusmaksed, tasuline lühiajaline puhkus (näit. korraline puhkus), mille puhul töölt puudumine leiab tõenäoliselt aset 12 kuu jooksul peale töötaja poolt puhkusega seotud teenuste osutamist ja lisatasud, mis makstakse 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töövõtja osutas vastavaid teenuseid.

Kui aruandlusperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses diskonteerimata kohustise (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

b) Töösuhte lõpetamise hüvitised

Töösuhte lõpetamise hüvitised on töövõtja hüvitised, mida makstakse, kui kontsern otsustab lõpetada töösuhte töövõtjaga enne tavapärasest pensionilejäämise kuupäeva või kui töövõtja otsustab töölt lahkuda vabatahtlikult, saades vastutasuks nimetatud hüvitised. Kontsern kajastab töösuhte lõpetamise hüvitisi kohustisena ja kuluna siis ja ainult siis, kui kontsern on selgelt otsustanud lõpetada töösuhte töövõtja või töövõtjate rühmaga enne tavapärasest pensionilejäämise kuupäeva või pakkuma töösuhte lõpetamise hüvitisi, et soodustada vabatahtlikku töölt lahkumist.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldisi moodustatakse ainult juhul, kui kontsernil on minevikusündmusest tulenev eksisteeriv kohustis (juriidiline või faktiline) ja on tõenäoline, et selle kohustise täitmine tekitab majanduslikku kasu sisaldavate ressursside vähenemist ja kohustise summa on usaldusväärset hinnatav. Tuleviku tegevuskahjumite katteks eraldisi ei moodustata. Eraldiste kajastamisel on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ja eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt aruandepäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Kui eraldis realiseerub hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandepäeva, kajastatakse seda tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuses.

Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustised, mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine, või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena.

Aktsiakapital

Lihtaktsiaid kajastatakse omakapitali koosseisus.

Kohustuslik reservkapital

Kohustuslik reservkapital moodustatakse äriseadustiku nõuete täitmiseks. Igal majandusaastal kantakse kohustuslikku reservkapitali 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada eelmiste perioodide kahjumi katmiseks või aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid.

Lisa 2 järg

Kasum aktsia kohta

Tava kasum aktsia kohta leitakse jagades emaettevõtja omanikule kuuluv aruandeaasta kasum perioodi keskmise emiteeritud lihtaktsiate arvuga. Lahjendatud aktsiakasumi arvutamiseks korrigeeritakse lihtaktsionäridele jäävat kasumit ja käibel olevate aktsiate kaalutud keskmist arvu vastavalt kõigi lahjendavate potentsiaalsete lihtaktsiate mõjule.

Tulude arvestus

Tulud kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tuluna ei näidata käibemaksu, tagastusi, allahindlusi ega kontserniseseid müügitehinguid.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel. Tulu ei ole enne usaldusväärselt määratav, kuni kõik müügiga seotud tingimused on täidetud. Kontsern toetub oma hinnangutes ajaloolisele kogemusele, võttes arvesse kliendi ja tehingu tüüpi ning iga kokkuleppe erisusi.

Sadamatasude arvestus

Sadamatasud on:

- Tonnaazitasu, mida arvestatakse laeva kogumahutavuse järgi laeva iga külastuse eest;
- Jäätmetasu, mida arvestatakse laeva kogumahutavuse järgi laeva iga külastuse eest;
- Sildumistasu, mida arvestatakse iga sildumisoperatsiooni eest laeva kogumahutavuse järgi;
- Reisijatasu, mida arvestatakse laeva saabumisel ja lahkumisel vastavalt laeva kapteni poolt esitatud reisijate arvule, kes on sadamasse saabunud (või sealt lahkunud) laeval. Reisijatasu kuulub tasumisele sõltumata sellest, kas reisijad väljusid laevast või mitte;
- Elektrienergia, sideteenuste ja vee müügi tasud arvestatakse laeva lülitamisel kalda elektrivõrku ja elektrienergia kasutamisel, laeva lülitamisel kalda sidevõrku ja selle kasutamisel ning veega varustamisel kaisüsteemide kaudu;
- Sadama abilaevastiku kasutamise tasud on: tööd naftareostuse likvideerimisel, reostustõkete paigaldamine lastimise või lossimise ajaks ja laevade lühiajaline kasutamine.

Sadamatasude arvestamisel loetakse külastuseks laeva saabumist ükskõik millisesse ASi Tallinna Sadam koosseisu kuuluvasse sadamasse.

Kaubatasude arvestus

Kaubatasu on tasu sadama üldinfrastruktuuri kasutamise eest. Kaubatasu arvestamise aluseks on operaatori poolt aruandeperioodil ümberlaaditud veoste kogused.

Laevade prahitasu arvestus

Laevade väljaprahtimisest saadav tulu kajastatakse prahtimise perioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Üleveoteenuse tulu arvestus

Üleveoteenuse tulu kajastatakse üleveoteenust osutava reisiparvlaeva reisija- ja/või sõidukipileti kasutamise või aegumise hetkel, lisateenused teenuse osutamise hetkel. Müüdnud piletid, mis on seotud veel teostamata reisidega, kajastatakse ettemaksetena lühiajaliste kohustuste koosseisus.

Elektrienergia ja võrguteenuste müügi arvestus

Müügitulu kajastamise aluseks on klientide arvestite näidud. Kliendid teatavad näidud tegeliku tarbimise alusel või need fikseeritakse kauglugemise teel või prognoositakse tarbimisgraafikute alusel.

Lisa 2 järg*Liitumistasude arvestus*

Elektrivõrguga liitumisel tasuvad kliendid liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks tehtavad kulutused. Liitumistasud kajastatakse tuluna lineaarselt perioodi jooksul, mil kliendid eeldatavalt liitumisega seotud teenust tarvivad. Juhul, kui teenuse müügi periood ei ole lepingus fikseeritud, kajastatakse liitumistasu tuluna liitumisega seoses tehtud investeeringute kasuliku eluea jooksul.

Tuludesse kandmata liitumistasu kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajaliste tulevaste perioodide tuludena.

Intressitulu ja dividenditulu

Intressitulu ja dividenditulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades vara sisemisest intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt. Dividenditulu kajastatakse siis, kui omanikul on tekkinud seaduslik õigus selle saamiseks.

Muud tulud

Muu tuluna kajastatakse saadavaid trahve ja viiviseid, tulusid sihtfinantseerimisest, põhivarade müügist saadud kasumit ja muid tulusid. Muud tulud kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata. Trahvid sadamates tegutsevate ettevõtjatelt lepingutes fikseeritud minimaalse kaubamahu mittetäitmisest kajastatakse üks kord aastas vastavalt lepingutes määratud tingimustele. Trahvid ehitatavate reisiparvlaevade valmistamise hilinemisest kajastatakse tekkepõhiselt lähtudes ehituslepingutes fikseeritud trahvimäärade ja tähtaega ületatud päevade arvust.

Tuluna sihtfinantseerimisest kajastatakse muuhulgas reisiparvlaevade opereerimisel saadav ühistranspordi toetus vastavalt sõitjateveo avaliku teenindamise lepingus fikseeritud tasumääradele, mille alusel saadud summast on maha arvestatud reisija- ja/või sõidukipiletite müügist saadud sama arvestusperioodi tulu.

Rendiarvestus

Kapitalirendina käsitletakse materiaalse põhivara rendilepinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kapitalirendi tingimustel renditud vara kajastatakse algselt renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksud jagatakse finantskuluks/ -tuluks ja rendikohustise/ -nõude tasumiseks selliselt, et tasumisele kuuluv summa oleks igas perioodis sama. Muid rendilepinguid kajastatakse kasutusrendina.

a) Kontsern kui rentnik

Kapitalirendi kohustist vähendatakse põhiosa tagasimaksetega, rendimaksete intressikulu kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna.

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

b) Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse põhivarana. Väljarenditavale varale arvestatakse kulumit lähtudes kontsernis sama tüüpi varade osas rakendatavatest kulumit arvestamise põhimõtetest. Saadud kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimist ei kajastata enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset.

Lisa 2 järg

Varade sihtfinantseerimisi kajastatakse brutomeetodil, mille kohaselt võetakse sihtfinantseerimise abil soetatud vara arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse kohustisena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustis kantakse tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Mitteamortiseeruva vara (näiteks maa) sihtfinantseerimise kohustist ei amortiseerita, kuna selle majanduslik väärtus on mitte-amortiseeruv. Mitteamortiseeruva vara sihtfinantseerimise kohustis eemaldatakse bilansist vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberklassifitseerimisel „Müügiootel põhivaraks“.

Tegevuskulude sihtfinantseerimisel kajastatakse tulu kasumiaruandes nendel perioodidel, mil kontsern kajastab kuluna seotud kulutusi, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on ette nähtud. Kasumiaruandes kajastatakse kompenseeritavat kulu ja sihtfinantseerimisest saadud tulu eraldi.

Sihtfinantseerimist, mis kuulub tagasimaksmisele, käsitletakse arvestushinnangu muutusena. Sihtfinantseerimise tagasimakse võrra korrigeeritakse kõigepealt tulevaste perioodide sihtfinantseerimisetulu. Määral, mil tagasimakse ületab tulevaste perioodide tulu, või kui tulevaste perioodide tulu puudub, kajastatakse tagasimakse viivitamatult kasumiaruandes. Vara sihtfinantseerimise tagasimakset kajastatakse, vähendades tulevaste perioodide tulu saldot tagasimakstava summa ulatuses. Täiendav kumulatiivne kulum, mida oleks seni sihtfinantseerimise puudumisel kajastatud kasumiaruandes, kajastatakse viivitamatult kasumiaruandes.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruande koostamisel on kasutatud otsest meetodit.

Tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks kontserni kuuluvate ettevõtjate nõukogude ja juhatuste liikmeid ning nende lähedasi pereliikmeid, eelpoolmainitud isikute poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtjaid, ühissettevõtjat, riigiameteid ja riigi valitseva või olulise mõju all olevaid äriühinguid.

3. FINANSTRISKIDE JUHTIMINE

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (sh rahavoogude intressirisk), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab vähendada võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantsstegevusele. Kontsern kasutab teatud riskipositsioonide maandamiseks tuletisinstrumente.

Riskijuhtimist teostavad kontserni vastavad spetsialistid juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtete alusel. Juhatus sätestab kirjalikult üldised riskijuhtimise põhimõtted ning samuti spetsiifilisi valdkondi puudutavad korrad.

Tururisk

a) Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. Kontserni valuutariski vältimise põhiinstrumentideks on lepingute euro-põhisus. Kontsernil puuduvad olulised kohustised ja nõuded muudes valuutades. Kõik olemasolevad pikaajalised võlakohustised on noteeritud eurodes, mistõttu käsitletakse neid valuutariskivabade kohustistena.

2016. aastal toimusid 100% laekumistest eurodes (2015: 96,3%). Väljaminekutest (tegevuskulud, investeringud, finantskulud jms) toimus eurodes 99,6% (2015: 97,0%). Kuna pea kõik laekumised ning maksed toimuvad eurodes võib öelda, et kontserni valuutarisk ei mõjuta.

b) Hinnarisk

Kuna kontsern ei oma investeringuid omakapitali instrumentidesse, ei ole kontsern avatud finantsinstrumentidest tulenevale turuhinnariskile.

c) Intressimäära risk

Kontserni intressimäära risk tuleneb pikaajalistest võlakohustistest. Tähtajalised deposiidid on sõlmitud fikseeritud intressimääraga ning ei tekita kontsernile rahavoogude intressimäära riski.

Ujuva intressimääraga laenukohustised muudavad kontserni avatuks intressimäära riskile. Kontserni eesmärk on hoida umbes 50% laenuportfellist fikseeritud kohustisena kasutades selleks vajadusel intressimäära *ujuvast-fikseerituks* vahetustehinguid.

Seisuga 31.12.2016 oli tuletistehingute kaudu fikseeritud intressimääraga võlakohustiste osakaal portfellis 22% (31.12.2015: 30%). Seega on intressiriskile avatud 78% võlakohustistest, mis ei ole riskimaandamisinstrumentidega kaetud.

Eesmärgiks seatust erinev fikseeritud intressimääraga kohustiste osakaal on tingitud väga soodsast intressikeskkonnast (negatiivses väärtuses 3 kuu ja 6 kuu Euriborid) ning turuootusest sarnase keskkonna jätkumisesse paaril järgneval aastal. Lisaks toimub 2017. aasta teises pooles kolme lõppeva võlakirja refinantseerimine ning seejärel vaadatakse üle laenuportfelli intressimäärade riskid ning hinnatakse vajadust nende fikseerimiseks.

Intressimäära riski hindamiseks kasutatakse tundlikkusanalüüsi, mis kirjeldab intressimäära riski mõju kontserni kasumile turuintressimäära hinnangulise kõikumise kaudu. Kui seisuga 31.12.2016 oleks turuintressimäär olnud 100 baaspunkti ehk 1 protsendipunkti võrra kõrgem/madalam, oleks (*ceteris paribus*) kontserni majandusaasta kasum olnud 1 930 tuhat eurot väiksem/suurem. Seisuga 31.12.2015 kasutati tundlikkusanalüüsis turuintressimäära kõikumise hinnanguna samuti suurust 100 baaspunkti ning seejuures oleks kogumõju kasumile olnud 1 378 tuhat eurot.

Lisa 3 järg**Krediidirisk**

Krediidirisk tuleneb peamiselt nõuetest ostjate vastu, raha ja raha ekvivalentidest ning tuletistehingutest. Seisuga 31.12.2016 oli kontserni bilansis krediidiriskile avatud nõuded kokku summas 58 491 tuhat eurot (31.12.2015: 34 950 tuhat eurot).

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Arvelduskontod ja alla 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 6)	49 886	25 895
Ostjatelt laekumata arved* (lisa 7)	7 796	8 499
Muud nõuded (lisa 7)	809	556
Kokku	58 491	34 950

*Ostjatelt laekumata arvetest on maha arvatud nõuete allahindlused.

Klientidega seotud krediidiriski vähendamiseks on kasutatud avansiliste ettemaksete või pangagarantiide esitamise nõuet klientidele, kelle maksevõimes on põhjust kahelda. Krediidiriski maandamiseks viiakse enne suuremahuliste lepingute sõlmimist läbi kliendi taustauuring. Ülejäänud meetodid klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks seisnevad igapäevases klientide maksekäitumise jälgimises ja vajalike meetmete operatiivses rakendamises. Aastalõpu seisuga on kõik teadaolevad ebatõenäoliselt laekuvad summad alla hinnatud. Finantsvarade krediitkvaliteedist annab täpsema ülevaate käesoleva aruande lisa 5.2.

Finantstehingutega seotud krediidiriskid maandatakse kasutades finantsinvesteeringute ja tuletistehingute tegemisel kõrge krediitreeitinguga finantsasutusi. ASi Tallinna Sadam finantstehingute tegemise korras on kehtestatud vastaspoole riskipiirangud kaubeldavate väärtpaberite emitentidele ja mahulised piirangud investeerimisportfelli koosseisu osas.

Ostjatelt laekumata arvetest moodustavad 78,5% (2015: 93,1%) arved, mille maksetähtaeg ei ole aruandepäeva seisuga veel saabunud. Allahinnatud nõudeid ostjate vastu on 5,5% (2015: 6,1%) ostjatelt laekumata arvete mahust. Täpsema ülevaate ostjatelt laekumata arvete ja nende jaotuse kohta annab käesoleva aruande lisa 7.

Likviidsusrisk

Kontserni likviidsuse juhtimiseks kasutatakse kahetasandilist likviidsuse jälgimist. Esimese astme likviidsusvaru on mõeldud kontserni igapäevategevuses tekkivate kiireloomuliste kohustiste täitmiseks, mis koosneb üleöödeposiididelt tulenevatest nõuetest pankadele ning osakutelt tulenevatest nõuetest rahaturu- ja intressifondidele. Vastavalt finantstehingute tegemise korrale on esimese astme likviidsus minimaalselt 959 tuhat eurot.

Teise astme likviidsusvaru võimaldab efektiivselt tagada nõudeid, mis tulenevad kontserni äritegevusest, kuid ei ole oma olemuselt kiireloomulised ega kuupäevaliselt koheselt planeeritavad. Teise astme likviidsusvaru moodustavad Baa1 (Moody's) ja BBB+ (S&P's) ning sellest kõrgema krediitreeitinguga emitentide kommertsipaberitelt ja võlakirjadelt tulenevad nõuded ning tähtajalistelt depositeidelt tulenevad nõuded pankadele. Teise astme likviidsusvaru on minimaalselt 320 tuhat eurot.

Vajadusel kasutatakse lühiajalist võõrfinantseerimist erinevate võlainstrumentide kujul.

Juhtkond jälgib jooksvat rahavoo prognooside põhjal kontserni likviidsusreservi (mis koosneb rahast ja raha ekvivalentidest, üle 3-kuulise tähtajaga depositeidest pankades, müügivalmis finantsvaradest ning olemasolevatest krediitlimiitidest) muutumist. Seisuga 31.12.2016 moodustas kontserni likviidsusreserv 49,9 mln eurot (31.12.2015: 25,9 mil eurot).

Lisa 3 järg

2017. aastaks prognoositavad liikumised likviidsusreservis on järgmised:

tuhandetes eurodes	2017
Perioodi algsaldo	49 918
Rahavoog äritegevusest	50 735
Rahavoog investeeringuteks	-33 512
Intressimaksud	-2 431
Uus laen/võlakirjaemissioon	105 000
Dividendimaksud	-46 200
Võlakirjade lunastamine ja laenude tagasimaksud	-118 016
Perioodi lõppsald	5 494

Alljärgnev likviidsusanalüüs jaotab kontserni finantskohustised lepinguliste tagasimaksetähtaegade alusel gruppidesse. Tabelis toodud saldod on lepingulised diskonteerimata rahavood, mis sisaldavad intressi kandvate võlakohustiste puhul põhiosa ja arvestuslikku intressi. Intressi kandvate võlakohustiste (pangalaenuid ja emiteeritud võlakirjad) intresside arvestamisel on Euribori prognoosina aluseks võetud Nordea Bank Finland Plc intressimäära vahetustehingute kõverad, 2016. aasta lõpu likviidsusriski hinnangu puhul seisuga 13.02.2017 ja 2015. aastal seisuga 04.02.2016.

Likviidsusanalüüs

tuhandetes eurodes	Väljavõetud laenud	Emiteeritud võlakirjad	Võlad tarnijatele ja muud võlad	Tuletis-instrumendid	Kokku
<i>Seisuga 31.12.2016</i>					
< 6 kuud	3 441	1 784	16 756	59	22 041
6 - 12 kuud	3 626	110 757	0	205	114 589
1 - 5 aastat	38 160	26 240	0	653	65 054
> 5 aastat	18 357	56 876	0	0	75 232
Kokku	63 585	195 658	16 756	917	276 916
<i>Seisuga 31.12.2015</i>					
< 6 kuud	18 491	1 575	13 073	50	33 189
6 - 12 kuud	5 087	1 667	0	239	6 992
1 - 5 aastat	38 544	112 002	0	886	151 432
> 5 aastat	25 614	0	0	0	25 614
Kokku	87 736	115 244	13 073	1 175	217 228

Kontsernisiseselt kasutatakse tütarettevõtjate likviidsuse juhtimiseks sisemiselt kehtestatud krediidilimiite.

Omakapitaliriski juhtimine

AS Tallinna Sadam on äriühing, mille kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused dividendide jaotamise, aktsiakapitali suurendamise või vähendamise osas teeb Eesti Vabariik (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu). Igal majandusaastal määratakse Eesti Vabariigi Valitsuse korraldusega ASI Tallinna Sadam poolt riigieelarvesse makstav dividendisumma.

Lisa 3 järg**Finantsvõimendus**

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Võlakohustised (lisa 17)	246 053	196 753
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	49 918	25 902
Netovõlg	196 135	170 851
Kogu omakapital	346 968	342 667
Kogu kapital	543 103	513 518
Finantsvõimendi	36%	33%

ASi Tallinna Sadam finantsvõimendus ehk võörkapitali suhe kogu kapitali oli 31.12.2016 seisuga 36%. Võrreldes 2015. aastaga on finantsvõimendus kasvanud 3 protsendipunkti võrra, kusjuures netovõlg on kasvanud 15% ning kogu kapital on kasvanud 6% võrra.

Laenulepingute eritingimustes on sätestatud nõuded ettevõtte finantssuhtarvudele, muuhulgas omakapitali ja varade suhtele, mis ei tohi langeda alla 50%.

4. OLULISED RAAMATUPIDAMISLIKUD HINNANGUD JA OTSUSED

Kõrgema hinnangumääraga seotud või keerulisemad valdkonnad või valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud on olulised konsolideeritud raamatupidamisaruannete osas, on hinnangud materiaalse põhivara kasuliku eluea kohta ning materiaalse põhivara väärtuse testide läbiviimine, samuti ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine.

Rendile antud varade klassifitseerimine

Üheks oluliseks raamatupidamislikuks otsuseks on see, et materiaalse põhivarana on muuhulgas kajastatud selliseid varasid, mida oma olemuselt saaks klassifitseerida ka kinnisvarainvesteeringuteks, kuna varaga kaasneb renditulud. Kontsern omab maad ja ehitisi sadama-alal ning ei ole teinud investeeringuid sadama teenindusalast väljapoole. Kontsern on klassifitseerinud kõik sellised varad materiaalseks põhivaraks, kuna need varad on seotud tulude teenimisega sadama põhitegevuses läbi kauba- või reisijate voogude suurendamise või seda toetavates tegevustes. Seetõttu ei ole nende varade omamise peamine eesmärk kontserni hinnangul mitte renditulude teenimine, vaid need objektid aitavad ennekõike suurendada sadama põhitegevusest teenitavaid tulusid, mistõttu nende varadega seotud põhiline tulu ei teki rendituluna.

Kinnisvara, mis ei ole otseselt seostatav kontserni põhitegevusega kauba – ja reisijatevoogude suurendamisel või seda toetavates tegevustes ning mida osaliselt ei ole võimalik müüa või kapitalirendile anda, kajastatakse kinnisvarainvesteeringuna ainult siis, kui teenuste osutamiseks või administratiivsetel eesmärkidel on kasutuses ebaoluline osa varast (alla 10%). Seisuga 31.12.2016 kontsernil sellist vara ei esinenud.

Materiaalse põhivara kasulik eluiga ja lõppväärtus

Materiaalse põhivara kasulik eluiga määratakse lähtudes juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamisperioodi kohta. Seisuga 31.12.2016 oli kontserni materiaalse põhivara netoväärtus 568 533 tuh eurot, aruandlusperioodi amortisatsioon oli 16 463 tuh eurot, seisuga 31.12.2015 olid vastavad näitajad 544 189 tuh eurot ja 17 016 tuh eurot (lisa 9). Kui amortisatsioonimäärasid vähendataks 10% võrra, siis aasta amortisatsioonikulu väheneks ja kasum suureneks 1 646 tuh euro võrra, võrreldaval 2015. aastal 1 702 tuh euro võrra.

Igal bilansipäeval vaadatakse üle varade kasulik eluiga ja lõppväärtused. Kui uued hinnangud erinevad oluliselt eelnevatest, siis kajastatakse muutused arvestushinnangute muutustena.

Lisa 4 järg**Materiaalse põhivara väärtuse testid**

Materiaalse põhivara puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda finantsseisundi aruandes kajastatud maksumusega. Vara kaetav väärtus on kas selle õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või selle kasutusväärtus, olenevalt kumb on kõrgem. Kui põhivara õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt kindlaks määrata, siis koostatakse tulevaste rahavoogude mudel leidmaks vara kasutusväärtust. Need kalkulatsioonid eeldavad hinnangute kasutamist, mis põhinevad üldise majanduskeskkonna prognoosidel, konkreetsetel turusuundadel, projektipõhistel kauba- ja/või reisijate voogudel ning müüdavate teenuste hinnatasemel. Kui olukord tulevikus muutub, siis kajastatakse täiendav väärtuse langus või tühistatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langus kas osaliselt või täielikult.

Kontsern viib varade kaetava väärtuse teste läbi vastavalt vajadusele, kui ilmneb indikatsioone, et varade väärtus võib olla langenud või varasemat allahindlust põhjustanud sündmus on ära langenud. Informatsioon arvestatud varade väärtuse languse kohta on avalikustatud lisa 9.

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Kontsern on oma ajaloolise kogemuse põhjal sätestanud reegli, mille kohaselt nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, hinnatakse üldjuhul ebatõenäoliselt laekuvaks. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtajast mittekinnipidamine. Nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse aga iga nõude osas individuaalselt, mistõttu piisava kindluse ja laekumise tõenäosuse olemasolul võivad osad üle 90 päeva maksetähtaega ületanud nõuded jääda alla hindamata või osad alla 90 päeva maksetähtaega ületanud nõuded olla alla hinnatud. Seisuga 31.12.2016 oli kontsernil ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 1 579 tuh eurot. Seisuga 31.12.2015 oli ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 555 tuh eurot (lisa 7).

5. FINANTSINSTRUMENDID**5.1. FINANTSINSTRUMENTIDE JAOTUS KATEGOORIADE LÕIKES****Finantsvarad**

tuhandetes eurodes seisuga 31.detsember	2016	2015
<i>Nõuded ja laenud</i>	66 047	35 523
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	49 918	25 902
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	16 129	9 621
Kokku finantsvarad	66 047	35 523

Finantskohustised

tuhandetes eurodes seisuga 31.detsember	2016	2015
<i>Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustised</i>	253 124	201 764
Võlad tarnijatele ja muud võlad	7 071	5 011
Võlakohustised (lisa 15)	246 053	196 753
<i>Riskimaandamisinstrumendid läbi omakapitali</i>	1 008	831
Tuletisinstrumendid (lisa 16)	1 008	831
Kokku finantskohustised	254 132	202 595

Lisa 5 järg**Õiglane väärtus**

Kontserni hinnangul ei erine korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate varade ja kohustiste õiglased väärtused oluliselt seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatavatest maksumustest. Avalikustamise eesmärgil on leitud võlakohustiste õiglane väärtus tulevaste lepinguliste rahavoogude diskonteerimisel käesoleva hetke turu intressimääradega, mis oleks kontsernile kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide puhul. Kuna Põhjamaade Investeeringupanga (NIB) ja Euroopa Investeeringupanga (EIB) poolt antavate laenude kohta ei avalikustata eraldi statistikat, kuid kontserni hinnangul moodustavad nad eraldiseisva laenuturu, on nende poolt antud laenude (bilansilises maksumuses summas 59 893 tuh eurot) õiglaste väärtuste leidmisel kasutatud NIB ja EIB enda poolt kontsernile antud indikatsioone sarnase iseloomuga instrumentide intressimäärade kohta. Võlakohustiste aruandes kajastatud maksumuse ja õiglase väärtuse võrdlusest annab täpsema ülevaate käesoleva aruande lisa 15. Ostjate vastu suunatud nõuete ja tarnijatele tasumata võlgade maksumus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdub hinnanguliselt nende õiglase väärtusega. Tuletisinstrumentid kajastatakse õiglasest väärtuses, täpsem kirjeldus on esitatud lisa 2 lõigus „Tuletisinstrumentid ja riskimaandamistegevus“.

Finantsvaradest ja -kohustistest on finantsseisundi aruandes õiglasest väärtuses kajastatud ainult tuletisinstrumentid, mis on finantsturgudel vabalt kaubeldavad vastava ajahetke turuhinnaga. Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse hindamine toimub igakuiselt pangapoolse hinnastamise kaudu lähtudes sarnase toote hinnast finantsturgudel. Õiglase väärtuse hierarhia skaalal on antud juhul tegemist 3. taseme mõõtmisega.

5.2. FINANTSVARADE KREDIIDIKVALITEET

Finantsvarade, mis ei ole ületähtaegsed ega allahinnatud, krediitkvaliteeti saab hinnata kasutades näiteks sõltumatute reitinguagentuuride krediidi hinnangut (kui tehingupartneril on olemas) või tehingupartneri kohta kontsernil olemasolevat ajaloolist informatsiooni lepingukohustuste täitmise kohta.

Raha arvelduskontodel ja deposiitides reitingute löikes*

tuhandetes eurodes

seisuga 31. detsember

	2016	2015
Aa2	40 000	20 000
Aa3	9 886	5 890
A2	0	5
Kokku arvelduskontodel ja deposiitides	49 886	25 895

*ülejääänud saldo bilansikirjel "Raha ja raha ekvivalendid" koosneb kassas hoitavast sularahast ning rahalistest vahenditest, mis ei ole inkassaatori teenuse või muude maksete vahendajate kaudu veel arvelduskontole jõudnud.

Lisa 5 järg**Nõuded ostjate vastu kliendigruppide lõikes***

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Uued kliendid (kuni 6 kuud)	242	191
Olemasolevad kliendid (üle 6 kuu) ilma või üksikute lepingurikkumistega	6 917	8 159
Olemasolevad kliendid (üle 6 kuu) sagedaste lepingurikkumistega	202	82
Kokku nõuded ostjate vastu (lisa 7)	7 361	8 432

* sisaldab ainult nõuded, mille tähtaeg ei ole aruandepäeva seisuga saabunud ja mille väärtus ei ole langenud.

6. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID NING DEPOSIIDID

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Sularaha kassas	14	2
Arveldusarved pangas	9 886	5 895
Lühiajalised deposiidid	40 000	20 000
Rahad teel	18	5
Kokku raha ja raha ekvivalendid (lisad 3 ja 5)	49 918	25 902

Kõik raha ja raha ekvivalentidena esitatud saldod on eurodes (nii seisuga 31.12.2016 kui ka võrreldava 31.12.2015 seisuga).

Aruandepäevaks kogunenud intressinõuet kajastatakse kirjel "Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded".

7. NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Ostjatelt laekumata arved	9 375	9 054
sh nõuded põhivara eest	912	1 512
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-1 579	-555
Maksude ettemaksed (lisa 14)	1 512	364
Saamata sihtfinantseerimine	189	0
Muud ettemaksed	1 560	217
Nõuded ühisettevõtjale (lisa 23)	17	23
Muud nõuded	6 564	556
Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	17 638	9 659
sh lühiajalised nõuded	17 276	9 183
pikaajalised nõuded	362	476

*Sh seisuga 31.12.2016 ettemakse reisiparvlaevade prahtimise eest summas 1 187 tuh eurot

**Sh seisuga 31.12.2016 laevatehastele kogunenud nõuded leppetrahvide eest summas 5 755 tuh eurot

Kõikide pikaajaliste nõuete maksetähtaeg saabub 10 aasta jooksul alates aruandepäevast.

Lisa 7 järg**Ostjatelt laekumata arved maksetähtaja järgi**

tuhandetes eurodes	2016	2015
seisuga 31. detsember		
Nõuded, mille maksetähtaeg ei ole veel saabunud ja mille väärtus ei ole langenud* (lisa 5.2)	7 361	8 432
Nõuded, mille maksetähtaeg on möödas, kuid mille väärtus ei ole langenud*, sh:	435	67
1-30 päeva	430	61
31-60 päeva	4	0
61-90 päeva	1	2
üle 360 päeva	0	4
Nõuded, mille maksetähtaeg ei ole veel saabunud, kuid mis on allahinnatud**	1 067	0
Nõuded, mille maksetähtaeg on möödas ja mis on allahinnatud**	512	555
1-30 päeva	0	2
61-90 päeva	0	17
91-180 päeva	1	0
181-360 päeva	40	54
üle 360 päeva	471	482
Kokku ostjatelt laekumata arved maksetähtaja järgi	9 375	9 054

* Nõudeid ostjate vastu, mille maksetähtaeg ei ole veel saabunud või mis on vähem kui 90 päeva üle tähtaja ning mille kohta ei esine muid indikatsioone laekuvusega seotud ebakindluse kohta, käsitletakse tavapäraselt nõuetena, mille väärtus ei ole langenud. Kontsernil on ka nõudeid, mille maksetähtajast on möödunud üle 360 päeva, kuid mida ei ole allahinnatud. Allahindlust ei ole teostatud, kuna ületähtaegsed nõuded omavad tagatist ja on seetõttu juhtkonna hinnangul täismahus sissenõutavad.

** Seisuga 31.12.2016 oli allahinnatud nõudeid summas 1 579 tuhat eurot, sh minimaalse kaubamahu kohustuse mittetäitmisest tekkinud leppetrahvi nõue summas 1 067 tuhat eurot, mis hinnati alla seoses partneri saadetud teavitusega pankrotiavalduse esitamisest 2017. aasta alguses). Nimetatud allahindlusest tekkinud kulu on kajastatud Muude kulude koosseisus (lisa 21). Seisuga 31.12.2015 oli allahinnatud nõudeid summas 555 tuhat eurot.

Allahindluste suurus aruandeperioodil on toodud allolevas tabelis. Kontsern on ajaloolise kogemuse põhjal sätestanud reegli, mille kohaselt üle 90 päeva ületähtaegsed arved hinnatakse üldjuhul pärast nende individuaalset analüüsi alla (nõuete allahindluse põhimõtteid on täpsemalt kirjeldatud käesoleva aruande lisa 4).

Muutused ebatõenäoliselt laekuvates arvetes

tuhandetes eurodes	2016	2015
Ebatõenäoliselt laekuvad arved aruandeperioodi algul	-555	-1 484
Aruandeperioodil ebatõenäoliselt laekuvateks loetud	-1 131	-136
Aruandeperioodil laekunud varem alla hinnatud arved	48	84
Lootusetuks kantud ebatõenäoliselt laekuvad arved	59	981
Ebatõenäoliselt laekuvad arved aruandeperioodi lõpul (lisa 4)	-1 579	-555

Väärtuse langusest tingitud muudatused kajastatakse kasumiaruandes tegevuskulude koosseisus, kui tegemist on müügitulu eest esitatud arvetega ja muude kulude koosseisus, kui tegemist on muude tulude eest esitatud arvetega.

Allahinnatud nõuded kantakse lootusetuks, kui puuduvad võimalused nõuete kättesaamiseks või kui nende tagasinõudmiseks tehtavad kulutused ületavad hinnanguliselt laekumisest saadaolevat tulu.

Ostjatelt laekumata arved on nii seisuga 31.12.2016 kui ka seisuga 31.12.2015 esitatud eurodes.

Lisa 7 järg

Ostjatelt laekumata arvete ja muude nõuete maksimaalne avatus krediidiriskile aruandluskuupäeval võrdub nende nõuete õiglase väärtusega. Sadamatasudest tekkinud nõuded on tagatud merivõlaga ehk seaduse alusel laevale tekkiva pandiga, mis lõppeb ühe aasta möödumisel vastava nõude tekkimisest. Muude ostjatelt laekumata arvete laekumine ja muude nõuete eest saadavate teenuste ja kaupade laekumine ei ole üldjuhul tagatistega kaetud. Erandjuhtudel võib olla klientidelt küsitud nõuete tagamiseks näiteks pangagarantiisid.

Muude nõuete ja ettemaksete väärtus ei ole langenud.

8. INVESTERINGUD ÜHISETTEVÕTJASSE**AS Green Marine**

Ühisettevõtja on ASi Tallinna Sadam ja ASi NT Marine poolt 2003. aasta lõpus loodud jäätmekäitlusega tegelev ettevõtja. ASi Tallinna Sadam osalus ühisettevõtjas on 51%, kuid sellega ei kaasne kontrolli ettevõtja üle, sest tulenevalt aktsionäride kokkuleppel on ettevõtja aktsionäride ühise kontrolli all. ASi Green Marine tegevusaladeks on sadamates tekkivate jäätmete käitlemine, ohtlike laevajäätmete ja reovete käitlemiskeskuste haldamine, hooldamine, opereerimine ning sadamate akvatooriumi ja territooriumi puhastamine ja korrashoid.

AS Green Marine finantsaruanded on koostatud vastavuses Eesti hea raamatupidamistavaga. Juhtkonna hinnangul ei oleks ettevõtja tulemused oluliselt erinevad, kui finantsaruanded oleksid koostatud vastavuses IFRSiga (EL).

Muutused investeeringutes ühisettevõtjasse

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Raamatupidamisväärtus perioodi algul	710	548
Kasum kapitaliosaluse meetodil	376	162
Raamatupidamisväärtus perioodi lõpul	1 086	710

Andmed ühisettevõtja kohta

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Käibevara	1 565	1 077
Põhivara	1 615	1 838
Lühiajalised kohustised	524	597
Pikaajalised kohustised	527	925
Äritulud	3 842	3 459
Ärikulud	3 081	3 078
Puhaskasum	741	319

9. MATERIAALNE PÕHIVARA

tuhandetes eurodes	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitus	Ettemaksud	Kokku
Materiaalne põhivara seisuga						
31.12.2014						
Soetusmaksumus	569 721	100 841	7 030	6 912	21 720	706 224
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-168 368	-31 127	-5 361	0	0	-204 856
Jääkmaksumus seisuga						
31.12.2014	401 353	69 714	1 669	6 912	21 720	501 368
<i>Liikumine 2015. aastal</i>						
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 25)						
	392	263	191	10 981	53 280	65 107
Arvestatud kulum	-11 461	-5 119	-436	0	0	-17 016
Väärtuse langus	-258	-5 010	-2	0	0	-5 270
Ümberklassifitseeritud jääkväärtuses	7 063	4 710	49	-11 822	0	0
Materiaalne põhivara seisuga						
31.12.2015						
Soetusmaksumus	576 673	105 757	7 172	6 071	75 000	770 673
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-179 584	-41 199	-5 701	0	0	-226 484
Jääkmaksumus seisuga						
31.12.2015	397 089	64 558	1 471	6 071	75 000	544 189
<i>Liikumine 2016. aastal</i>						
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 25)						
	175	28 923	395	16 625	-4 431	41 687
Müüdüd põhivara jääkväärtuses	-148	0	0	0	0	-148
Arvestatud kulum	-11 273	-4 807	-383	0	0	-16 463
Väärtuse langus	-157	-113	0	0	0	-270
Muud korrigeerimised	0	-218	-210	-34	0	-462
Ümberklassifitseeritud jääkväärtuses	2 648	1 777	24	-4 449	0	0
Materiaalne põhivara seisuga						
31.12.2016						
Soetusmaksumus	578 096	135 543	6 471	18 213	70 569	808 892
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-189 762	-45 423	-5 174	0	0	-240 359
Jääkmaksumus seisuga						
31.12.2016	388 334	90 120	1 297	18 213	70 569	568 533

Kontserni varad ei ole panditud.

Täielikult amortiseerunud, kuid kasutusel oleva materiaalse põhivara soetusmaksumus oli 31.12.2016 seisuga 27 238 tuh eurot, 31.12.2015 seisuga 22 241 tuh eurot.

Materiaalse põhivaraga seotud siduvad kohustised on kajastatud käesoleva aruande lisa 24.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil on 11.12.2014 sõlmitud sõitjate avaliku teenindamise lepingu alusel õigus omandada kontserni omanduses olevad ja ehitatavad või äsja valminud neli reisiparvlaeva (reisiparvlaevad Leiger, Tiiu, Tõll ja Piret). Ministeeriumil on õigus realiseerida väljaostu optsoon ühe kuni nelja reisiparvlaeva osas, teatades sellest hiljemalt neli aastat enne lepingu lõppemise tähtpäeva (so hiljemalt 30.09.2022). Iga reisiparvlaeva omandamise hinnaks on 26,6 mln eurot. Ministeeriumil ei ole kohustust reisiparvlaevade väljaostu optiooni kasutamiseks.

Lisa 9 järg

31.12.2016 seisuga sisaldab põhivaragrupp „Lõpetamata ehitus“ summas 1 225 tuh eurot kapitaliseeritud laenukasutuse kulusid (2015: 657 tuh eurot) ja konsultatsiooni ning omanikujärelevalve teenuse kulusid kokku summas 1 860 tuh eurot (2015: 1 496 tuh eurot).

2016. aastal kapitaliseeriti laenukasutuse kulutusi summas 952 tuh eurot ja konsultatsiooni ning omanikujärelevalve teenuse kulusid summas 1 043 tuh eurot (2015.aastal vastavalt 620 tuh eurot ja 1 042 tuh eurot).

Kapitaliseeritavate laenukasutuse kulude summa on saadud kontserni poolt investeringu teostamiseks täiendavalt kaasatud laenukapitali mahu alusel, mis antud juhul võrdub investeringu summaga. Laenukasutuse kulude kapitaliseerimisel on kasutatud kontserni võlakohustiste kaalutud keskmist intressimäära, mis 2016. aastal oli keskmiselt 1,02% (2015: 1,28%) aastas.

2016. aastal on kirjel „Väärtuse langus“ kajastatud allahindlusi summas 5 tuh eurot ja mahakandmisi summas 265 tuh eurot:

sh:

- laohoonete mahakandmised summas 152 tuh eurot seoses nende lammutamisega 2016. aastal;
- elektriseadmete mahakandmised summas 113 tuh eurot seoses alajaama likvideerimisega;
- büroohoone allahindlus summas 5 tuh eurot seoses planeeritava lammutamisega 2017. aastal.

Võrreldaval 2015. aastal on kirjel „Väärtuse langus“ kajastatud allahindlusi summas 5 262 tuh eurot ja mahakandmisi summas 8 tuh eurot.

2016. aastal on kirjel „Muud korrigeerimised“ kajastatud põhivarade arvele võtmise alampiiri tõstmisest tulenevad korrigeerimised summas 428 tuh eurot ja tegevuskuludesse ümberklassifitseeritud vara korrigeerimine summas 34 tuh eurot.

10. IMMATERIAALNE PÕHIVARA

tuhandetes eurodes	Arvutiprogrammid	Lõpetamata immateriaalne vara	Kokku
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2014			
Soetusmaksumus	1 431	0	1 431
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-883	0	-883
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2014	548	0	548
<i>Liikumine 2015. aastal</i>			
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 25)	50	124	174
Arvestatud kulum	-227	0	-227
Ümberklassifitseeritud jääkväärtuses	20	-20	0
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2015			
Soetusmaksumus	1 501	104	1 605
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-1 110	0	-1 110
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2015	391	104	495
<i>Liikumine 2016. aastal</i>			
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 25)	220	637	857
Arvestatud kulum	-197	0	-197
Ümberklassifitseeritud jääkväärtuses	709	-709	0
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2016			
Soetusmaksumus	2 430	32	2 462
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-1 307	0	-1 307
Jääkmaksumus seisuga 31.12.2016	1 123	32	1 155

11. KASUTUSRENT**Kasutusrendile antud põhivarade jääkväärtus**

seisuga 31. detsember tuhandetes eurodes	2016	2015
Maa	39 499	45 700
<i>sh hoonestusõigusega</i>	35 783	35 783
Ehitised	7 671	7 918
Masinad, seadmed	39	95
Muu materiaalne põhivara	631	743
Kokku kasutusrendile antud põhivarade jääkväärtus	47 840	54 456

Kasutusrendile antud põhivaradele arvestatud kulum

tuhandetes eurodes	2016	2015
Ehitised	473	515
Masinad, seadmed	5	5
Muu materiaalne põhivara	112	103
Kokku kasutusrendile antud põhivaradele arvestatud kulum	590	623

Kasutusrendile antud põhivaradelt saadud renditulu

tuhandetes eurodes	2016	2015
Maa	8 371	8 455
Ehitised	3 567	3 705
Masinad, seadmed	126	96
Muu materiaalne põhivara	175	181
Kokku kasutusrendile antud põhivaradelt saadud renditulu (lisa 19)	12 239	12 437

Järgmiste perioodide renditulud mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
< 1 aasta	10 268	11 016
1-5 aasta	38 257	43 332
> 5 aastat	278 246	328 023
Kokku järgmiste perioodide renditulud mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest	326 771	382 371

Kasutusrendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse vastavalt sõlmitud lepingutele. Kasutusrendilepingute pikkus jääb vahemikku 2 aastast kuni 20 aastani. Kasutusrendi tasu kuulub üldjuhul suurendamisele üks kord aastas vastavalt möödunud aasta tarbijahinnaindeksi muutustele (sõltuvalt lepingust võib olla aluseks kas Eesti riigi, euro-tsooni või Saksamaa vastav indeks). Rentniku poolt rendiobjektile tehtavad parendused ei kuulu üldjuhul rendile andja poolt rendiperioodi lõpus hüvitamisele.

Lisa 11 järg

Hoonestusõiguse lepingute alusel lähevad kõik olulised vara valdusega seotud riskid ja hüved üle hoonestajatele. Kontserni ja klientide vahel sõlmitud hoonestusõiguse seadmise lepingutes on fikseeritud hoonestusõiguse tasu suurused ja lepingu pikkus, mis jääb enamasti vahemikku 36 aastat kuni 50 aastat. Hoonestusõiguse tasu on üldjuhul võimalik teatud perioodi möödumisel suurendada enamasti kas lähtudes maa maksustamishinna muutustest (vanemate lepingute puhul) või vastavalt tarbijahinnaindeksi muutustele (uudemate lepingute puhul). Lepingu alusel makstav hoonestusõiguse tasu ei ole üldjuhul garantiidega kaetud. Lepingu lõppemisel on hoonestajal üldjuhul võimalus hoonestusõiguse alale rajatud ehitised teisaldada, taotleda lepingu pikendamist kuni ehitiste eluea lõpuni või kuuluvad ehitised harilikus väärtuses kompenseerimisele hoonestusõiguse seadja poolt.

Järgmiste perioodide rendikulu mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest*Kontsern kui rentnik*

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
< 1 aasta	510	483
1 - 5 aastat	756	848
> 5 aastat	9	24
Kokku järgmiste perioodide rendikulu mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest	1 275	1 355

Kontsern rendib kasutusrendi tingimustel põhiliselt transpordivahendeid, ujuvvahendeid, töstetranspordi- ja ehitusseadmeid ning muud inventari. Lepinguid hoitakse rendiperioodi lõpuni ja üldjuhul neid ilma täiendavate kulutusteta ennetähtaegselt lõpetada ei saa. Sõlmitud kasutusrendilepingud ei sea kontsernile piiranguid dividendide maksmisel, laenukapitali kaasamisel vm sarnaste kohustiste võtmisel.

12. LÜHIAJALISED ERALDISED**Preemiaeraldis**

tuhandetes eurodes	2016	2015
Aruandeperioodi alguses	865	1 144
Moodustamine ja ümberhindamine	912	865
Kasutamine	-621	-1 144
Aruandeperioodi lõpus	1 156	865

Muu eraldis

tuhandetes eurodes	2016	2015
Aruandeperioodi alguses	100	3 235
Moodustamine ja ümberhindamine	225	100
Kasutamine	-325	-3 235
Aruandeperioodi lõpus	0	100
Kokku eraldised	1 156	965

Preemiaeraldisena on kajastatud arvestuslik preemia kontserni kuuluvate ettevõtjate juhatuse liikmetele ja töötajatele aruandeaasta töötulemuste eest. Eraldis sisaldab sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksu. Kontserni ettevõtjate juhatuse liikmetele

Lisa 12 järg

preemiate maksmine otsustatakse nõukogude poolt üldjuhul pärast vastavate ettevõtjate 31.12.2016 lõppenud majandusaasta aruannete kinnitamist.

13. VÕLAD TARNIJATELE JA MUUD VÕLAD

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Võlad tarnijatele	5 299	3 635
sh kohustised materiaalse põhivara eest (lisa 25)	2 276	2 057
kohustised immateriaalse põhivara eest (lisa 25)	164	13
Võlad töövõtjatele	930	641
Intressivõlad	589	486
Viitkohustised töötasudelt arvestatud maksude osas	501	349
Ettemaksed kaupade ja teenuste eest	475	459
Võlad ühissettevõtjale (lisa 23)	129	114
Muud võlad	1 544	1 254
Kokku võlad tarnijatele ja muud võlad	9 467	6 938
sh lühiajalised kohustised	8 384	5 700
pikaajalised kohustised	1 083	1 238

14. MAKSUVÕLAD

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Käibemaks	27	47
Üksikisiku tulumaks	187	139
Ettevõtte tulumaks*	8 773	7 785
Saastetasu	3	3
Sotsiaalmaks	378	287
Töötuskindlustusmaks	21	15
Kogumispension	15	11
Aktsiisid	32	31
Kokku maksuvõlad	9 436	8 318
*sh Tulumaks dividendidelt (lisa 18)	8 750	7 763

Seisuga 31.12.2016 on kontsernil maksude ettemaksed summas 1 512 tuh eurot, võrreldaval perioodil seisuga 31.12.2015 summas 364 tuh eurot. Maksude ettemaksed on esitatud aruande lisas 7.

15. VÖLAKOHUSTISED

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Lühiajaline osa		
Laenukohustised	6 766	23 210
Võlakirjad	111 250	2 500
Kapitalirendi kohustus	2	0
Kokku lühiajaline osa	118 018	25 710
Pikaajaline osa		
Laenukohustised	53 127	59 893
Võlakirjad	74 900	111 150
Kapitalirendi kohustus	8	0
Kokku pikaajaline osa	128 035	171 043
Kokku võlakohustised (lisa 5)	246 053	196 753

Makstud intressid

tuhandetes eurodes	2016	2015
Laenukohustistelt	640	851
Emiteeritud võlakirjadelt	835	714
Tuletisinstrumentidelt	409	301
Kokku makstud intressid	1 884	1 866

Intressikulud on kajastatud kasumiaruandes kirjel "Finantskulud" ja esitatud käesoleva aruande lisa 22.

Võlakirjade emiteerimine ja lunastamine

ASil Tallinna Sadam on varasematest perioodidest neli võlakirjaemissiooni, mille lõplikud lunastustähtajad on 2017. ja 2018. aastal. Võlakirjad on emiteeritud eurodes ja ujuva intressimääraga (baasintressiks on 3 kuu või 6 kuu Euribor, millele lisandub fikseeritud riskimarginaal).

2016. aastal viidi hanke korras läbi uus võlakirjaemissioon nominaalväärtuses 75 mln eurot ning pakkujate tihedas konkurentsivaliti kõige paremate tingimustega välja Swedbank AS, kes märkis emissiooni täismahus. Võlakirjad emiteeriti ujuva intressimääraga, baasintressiks on 3 kuu Euribor ning sellele lisandub marginaal, lunastustähtaeg on 2026. aastal.

Võlakirjade emissioonid ei ole börsil noteeritud.

2016. aastal lunastas AS Tallinna Sadam võlakirju graafikujärgselt summas 2 500 tuh eurot (2015: 2 500 tuh eurot).

Arvestades intressimäära riski maandamiseks kasutatud tuletistehingute mõju, oli seisuga 31.12.2016 võlakirjade kaalutud keskmine intressimäär 0,805% (31.12.2015: 0,779%).

Laenud

Kõik laenulepingud on nomineeritud eurodes ja sõlmitud ujuva intressimäära baasil (baasintressiks on 6 kuu Euribor). Seisuga 31.12.2016 moodustas kaalutud keskmine intressimäär väljavõetud laenudelt 0,838% (2015: 0,865%). Arvestades intressiriski maandamiseks kasutatud tuletistehingute mõju, oli seisuga 31.12.2016 laenude keskmine intressimäär 1,703% (31.12.2015: 1,310%).

Laenulepingutest tulenevad maksekohustised on tagatiseta võlakohustised ehk kohustiste katteks ei ole varasid panditud. Kontsern on täitnud kõik laenulepingutes sätestatud lepingulised kohustused, mis puudutavad eritingimuste täitmist, informeerimise kohustust ja miinimumnõudeid ettevõtte finantsnäitajate suhtarvude osas.

Lisa 15 järg

2016. aastal lõppes aasta varem sõlmitud 1-aastane lühiajaline laenuleping Danske Bank A/S Eesti filiaaliga summas 15 mln eurot.

2015. aastal sõlmiti Swedbank ASiga 6-kuulise tähtajaga arvelduskrediidi leping summas kuni 5 mln EUR, mille lõppedes korraldati uus konkurss ning selle tulemusel sõlmiti Swedbank ASiga 1-aastase tähtajaga arvelduskrediidi leping summas 10 mln eurot. Leping lõppes 2016. aastal.

2016. aastal tasuti laenude põhiosamakseid summas 23 210 tuh eurot (2015: 21 433tuh eurot), sh otsene refinantseerimine 15 mln eurot. Väljavõetud laenude lõplik tagastamise tähtaeg on aastatel 2024–2028.

Võlakohustiste lepingulised tagastamise tähtajad

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
< 6 kuu	4 634	19 633
6 - 12 kuud	113 384	6 077
1 - 5 aastat	45 721	138 214
> 5 aasta	82 314	32 829
Kokku võlakohustised (lisa 3)	246 053	196 753

Võlakohustiste finantsseisundi aruandes kajastatud maksumuse ja õiglase väärtuse võrdlus

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Bilansiline maksumus		
Võlakirjad	186 150	113 650
Laenukohustised	59 893	83 103
Kokku bilansiline maksumus	246 043	196 753
Õiglase väärtus		
Võlakirjad	186 488	114 252
Laenukohustised	60 205	84 169
Kokku õiglase väärtus	246 693	198 421

Õiglase väärtuse hierarhia skaalal on tegemist 2. ja 3. taseme mõõtmisega.

16. TULETISINSTRUMENDID

tuhandetes eurodes	2016	2015
Alussumma seisuga 31. detsember	53 000	59 000
Õiglase väärtus aruandeperioodi alguses (negatiivne)	-970	-840
<i>sh tuletisinstrumenti turuväärtus</i>	-831	-747
<i>intressikohustis</i>	-139	-93
Tuletisinstrumenti turuväärtuse muutus (lisa 18)	-177	-84
Intressikohustise muutus	-33	-46
Õiglase väärtus aruandeperioodi lõpus (negatiivne)	-1 180	-970
<i>sh tuletisinstrumenti turuväärtus (lisa 5)</i>	-1 008	-831
<i>intressikohustis</i>	-172	-139

Seisuga 31.12.2016 oli ASil Tallinna Sadam kehtivaid intressimäära vahetustehinguid pikaajaliste laenude intressimäära fikseerimiseks summale nominaalväärtuses 53 000 tuh eurot (31.12.2015: 59 000 tuh eurot). Kõigi intressimäära vahetustehingute tingimused ja tähtajad jälgivad maandatava laenu tagasimaksegraafikut ja neid on käsitletud rahavoo riskimaandamisinstrumentidena.

Seisuga 31.12.2016 oli ASil Tallinna Sadam sõlmitud 3 tuletistehingut intressimäära riski maandamiseks tähtajaga 5 kuni 7 aastat ning mille allesjäänud kestus seisuga 31.12.2016 oli 1,5 kuni 5 aastat. Kõikide tuletistehingute vahetatav ujuv intressimäär on 6 kuu Euribor.

Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse aluseks on Nordea Bank Finland Plc ja Swedbank ASi noteeringud. Tuletisinstrumentidega seotud maksed teostatakse eurodes.

Tuletisinstrumentide efektiivsuse hindamiseks kasutatakse kvalitatiivset kriitilistele tingimustele vastavuse meetodit (*Critical Terms Match Method*) nii retrospektiivis kui ka perspektiivis igal aruandepäeval. Kui kvalitatiivse analüüsi tulemus viitab sellele, et tuletisinstrument võib osutada ebaefektiivseks, kasutatakse efektiivsuse hindamiseks *Dollar-offset* kvantitatiivset meetodit. Kuna seisuga 31.12.2016 kõigi tuletisinstrumentide puhul maandava instrumendi alussumma ühtib maandatava instrumendi jäägiga ning amortiseerimisgraafikuga, maandatavad intressimaksud arvestatakse lähtudes samadest alustest (6 kuu Euribor), on fikseeritud samas valuutas (euro) ja toimuvad samadel kuupäevadel, on põhjus eeldada, et riskide maandamine oli ja on ka edaspidi efektiivne.

Seisuga 31.12.2016 oli tuletisinstrumentide kaalutud keskmine fikseeritud intress 0,671% (31.12.2015: 0,670%); ujuva intressimäära aluseks on Euribor. Omakapitalis riskimaandamisreservi koosseisus kajastatud kasumid ja kahjumid intressimäära vahetuslepingutelt kajastatakse kasumiaruandes tuletisinstrumentide lepingute lõppemisel või riskimaandamise ebaefektiivsuseks tunnistamisel.

17. SIHTFINANTSEERIMINE

tuhandetes eurodes	2016		2016	2015		2015
	Põhivarad	Tegevuskulud	Kokku	Põhivarad	Tegevuskulud	Kokku
Pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised aruandeperioodi alguses						
Ühtekuuluvusfond	22 920	0	22 920	23 386	0	23 386
TEN-T fond	627	0	627	232	0	232
Eesti Vabariigi Riigieelarve	148	0	148	163	0	163
Kokku pikaajalised sihtfinantseerimise ettemaksud aruandeperioodi alguses	23 695	0	23 695	23 781	0	23 781
Saadud toetused						
TEN-T fond	535	-18	517	439	0	439
Euroopa Regionaalarengu fond	0	0	0	0	1	1
Muu välisabi	0	0	0	0	12	12
Eesti Vabariigi Riigieelarve	0	4 644	4 644	0	0	0
Kokku saadud toetused	535	4 626	5 161	439	13	452
Tagastatud toetused						
TEN-T fond	0	92	92	0	108	108
Kokku tagastatud toetused	0	92	92	0	108	108
Arvestatud tuludesse						
Ühtekuuluvusfond	464	0	464	466	0	466
TEN-T fond	48	74	122	44	-93	-49
Euroopa Regionaalarengu fond	0	0	0	0	1	1
Muu välisabi	34	0	34	0	12	12
Eesti Vabariigi Riigieelarve	15	4 431	4 446	15	0	15
Kokku arvestatud tuludesse (lisa 21)	561	4 505	5 066	525	-80	445
Pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised aruandeperioodi lõpus						
Ühtekuuluvusfond	22 456	0	22 456	22 920	0	22 920
TEN-T fond	1 114	0	1 114	627	0	627
Eesti Vabariigi Riigieelarve	133	0	133	148	0	148
Kokku pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised aruandeperioodi lõpus	23 703	0	23 703	23 695	0	23 695
Lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksud						
TEN-T fond	704	0	704	717	166	883
Muu välisabi	0	0	0	34	0	34
Eesti Vabariigi Riigieelarve	0	213	213	0	0	0
Kokku lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksud	704	213	917	751	166	917
Lühiajalised sihtfinantseerimise nõuded						
Muu välisabi	189	0	189	0	0	0
Kokku lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksud	189	0	189	0	0	0

Lisa 17 järg

Vastavalt perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste seaduse §22 lg 12 peab toetuse saaja tagama projekti eesmärgi saavutamiseks vajaliku vara säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise ettenähtud tingimustel ja kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklis 57 sätestatuga vähemalt viie aasta jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest arvates.

Projektidega seotud sihtfinantseerimise jäägist summas 23 703 tuh eurot (31.12.2015 seisuga 23 695 tuh eurot) on mitteamortiseeruva varaga seotud 13 902 tuh eurot (31.12.2015 seisuga samuti 13 902 tuh eurot).

*Ühtekuuluvusfond*Projekt "Muuga sadama idaosa laiendus" (2006-2011)

Projekti raames toetati Muuga sadama laiendamise projekti I etappi, sh merepõhja ja rannikuala täitmist.

Projekti sihtfinantseerimise jäägist, mis on 17 304 tuh eurot (31.12.2015 seisuga 17 533 tuh eurot), on seotud mitteamortiseeruva varaga 13 902 tuh eurot (31.12.2015 seisuga samuti 13 902 tuh eurot).

Projekt „Muuga sadama idaosa ja tööstuspargi ühendamine“ (2010-2014)

Projekti raames rajati Muuga sadamasse viadukt tööstuspargi ühendamiseks sadamaga, laiendati Muuga sadama vabatsooni ning ehitati välja Muuga sadama tööstuspargi raudteed.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 5 152 tuh eurot (31.12.2015 seisuga 5 387 tuh eurot). Mitteamortiseeruvat vara projektiga seotud ei ole.

*TEN-T Motorways of the Seas programm*Läänemere põhi- ja allsadamate projekt (2010-2013)

AS Tallinna Sadam sai toetust investeeringute tegemiseks ja koostöö arendamiseks ohutuse ja turvalisusega seotud valdkondades "Läänemere põhi- ja allsadamate projekti" raames.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 20 tuh eurot (31.12.2015 seisuga 33 tuh eurot). Mitteamortiseeruvat vara projektiga seotud ei ole.

2015. aastal tagastati tegevuskulude katteks saadud toetust summas 108 tuh eurot.

Veeldatud maagaas Läänemere sadamates (2012-2016)

Projekti sihiks oli välja töötada ühtlustatud lähenemine Läänemere regiooni veeldatud maagaasi (LNG) punkerdamise infrastruktuurile. Projekti raames keskenduti investeerimisele uuringutele nagu keskkonnamõjuhinnangud, LNG terminalide ja punkeraluste tasuvuuringud, projektid, regionaalsed turu-uuringud, ohutusjuhendid jms.

2016. aastal tagastati tegevuskulude katteks saadud toetust summas 92 tuh eurot.

TWIN-PORT (2012-2015)

TWIN-PORT projekti raames arendatakse Euroopa Liidu põhja-lõuna suunalist transpordikoridori (TEN-T North Sea – Baltic) osana Tallinn-Helsingi mereühendust ehk Tallinna Vanasadama ja Helsinki Läänasadama infrastruktuuri. Vanasadamas on investeeringud seotud sadamaala liikluskorralduse parandamise ning sadama ja linna ühenduste arendamisega.

2016. aastal investeeringuid ja kulutusi projekti raames ei tehtud, 2015. aastal tehti investeeringuid 4 418 tuh eurot ja kulutusi 167 tuh eurot. 2016. aastal ja võrreldaval 2015. aastal toetust ei laekunud.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 560 tuh eurot (31.12.2015 seisuga 594 tuh eurot). Mitteamortiseeruvat vara projektiga seotud ei ole.

Projekti tegevuste abikõlblikkuse periood lõppes 31.12.2015. 2016. aastal jätkusid tegevused, mis olid suunatud seotud eesmärkide täitmiseks, kuid mis ei olnud abikõlblikkuse perioodi lõpuks lõpetatud. Nimetatud tegevused finantseeriti omavahenditest, toetust kasutamata. Projekti aruanne on Euroopa Komisjonile esitatud tähtaegselt, so. tähtajaks 31.12.2016. Käesoleva majandusaasta aruande koostamise hetkel teostab projekti nõuetele vastavuse osas kontrolli Euroopa Komisjoni Innovation and Networks Executive Agency (INEA). Projektimeeskonna ning juhtkonna hinnangul on kõik projektiga seotud

Lisa 17 järg

tegevused, kulutused ning tehtud investeeringud olnud suunatud otseselt projekti eesmärkide täitmisele ja saavutamisele ning projektile seatud eesmärgid said seisuga 31.12.2015 täidetud toetuse saamiseks piisavas mahus.

TWIN-PORT 2 (2014-2018)

TWIN-PORT 2 on jätkuprojekt TWIN-PORT projektile. Projekti raames ehitab Helsingi sadam uue Lääneterminali, AS Tallink Grupp toob Tallinn-Helsingi liinile uue LNG kütusel töötava laeva ning AS Tallinna Sadam investeerib erinevate Vanasadama infrastruktuuri objektide arendusse.

2016. aastal tehti investeeringuid 1 783 tuh eurot ja kulutusi 25 tuh eurot, 2015. aastal projekti raames investeeringuid ja kulutusi ei tehtud.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 533 tuh eurot (31.12.2015 seisuga 0 tuh eurot). Mitteamortiseeruvat vara projektiga seotud ei ole.

*Eesti Vabariigi riigieelarve*Ühistransporditoetus (2016-2026)

2014. aasta detsembris sõlmiti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga sõitjateveo avaliku teenindamise leping üleveoteenuse osutamiseks Kuivastu – Virtsu ja Rohuküla – Heltermaa parvlaevaliinidel perioodil 01.10.2016-30.09.2026. Lepingu alusel makstava toetuse lõplik summa on lepingus fikseeritud tasumäärade alusel igal aastal arvutatava tulubaasi ja saadud piletitulu vahest.

2016. aastal arvestati toetust 4 419 tuh eurot ja laekus toetust 4 632 tuh eurot.

Muuga sadama mürauuring ja leevendusmeetmete väljatöötamine (2016)

2016. aastal teostati Muuga sadama operaatorite tegevustest tuleneva müra uuring, mida toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus keskkonnaprogrammi atmosfääriõhukaitse alamprogrammi raames 50% ulatuses. Muuga sadamast tuleneva müra põhjustajate väljaselgitamiseks viidi läbi vajalikud müraemissioonide (nt laadimine/lossimine, tõstukid, rongid, vedurite manööverdamine jms) mõõtmised mürakaardi koostamiseks ning ka helirõhutasemete mõõtmised Muuga sadamaga piirnevatel elamumaadel nii päeval kui öisel ajal. Uuringute käigus selgitati välja probleemsemad piirkonnad ning koostati võimalike leevendusmeetmete analüüs.

2016. aastal tehti projekti raames kulutusi 24 tuh eurot ja laekus toetust 12 tuh eurot.

Programm „Väikesadamate toetus“ (2010)

Projekti raames rahastati Vanasadama Jahisadamade rajamisega seotud abikõlblikke kulusid.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 84 tuh eurot (31.12.2015 seisuga 92 tuh eurot). Mitteamortiseeruvat vara projektiga seotud ei ole.

Programm „Atmosfääriõhu kaitse“ (2011-2013)

Projekti „Muuga sadama välisõhu seiresüsteemi laiendamine“ raames laiendati 2013. aastal Muuga sadama välisõhu seire- ja juhtimissüsteemi ühe välisõhu seirejaamaga, mis paigaldati Muuga sadamast läände, Randvere külla.

Projekti sihtfinantseerimise jääk on 49 tuh eurot (31.12.2015 seisuga 56 tuh eurot). Mitteamortiseeruvat vara projektiga seotud ei ole.

*Euroopa Liidu Läänemere regiooni strateegia ettevalmistusprogramm (EUSBSR Seed Money Facility)*Projekt „Rohelised lahendused Läänemere kruisisadamates - Green Cruise Port – Sustainable Development of Cruise Port Locations“ (2016-2019)

Projekti eesmärgiks on Läänemere kruisisadamade koostöö arendamine sadamarajatiste ja -teenuste arendamisel keskkonnasäästliku ja majandusliku kasu aspekti vaatenurgast. Projekti partneriteks on Hamburgi, Klaipeda, Riia, Rostocki, Helsingi, Bergen, Esbjergi ja Kaliningradi sadamad ning Gdanski mereinstituut. Projekti raames valmib Vanasadama

Lisa 17 järg

kruisiterminali põhiprojekt koos tehnilise lahendusega, teostatakse põhjamaises kliimas kruisiterminali hoones võimalike ökoloogiliste lahenduste väljatöötamise uuring ja toimub rahvusvaheline kruisikonverents Tallinnas.

2016. aastal tehti projekti raames kulutusi 8 tuh eurot, 2015. aastal kulutusi projekti raames ei tehtud. Toetust 2016. aastal ei laekunud (2015. aastal laekus 7 tuh eurot). Mitteamortiseeruvat vara projektiga seotud ei ole.

18. OMAKAPITAL**Aktsiakapital**

Seisuga 31.12.2016 oli ASil Tallinna Sadam registreeritud 185 203 032 aktsiat, võrreldaval perioodil 31.12.2015 samuti 185 203 032 aktsiat. Aktsia nimiväärtus on 1 euro. Kõik seltsi aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Nende valitsejaks ja aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab seltsi aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister.

ASi Tallinna Sadam põhikirjas fikseeritud maksimaalne lubatud lihtaktsiate arv on 664 000 000 (võrreldaval 2015. aastal samuti 664 000 000). Seisuga 31.12.2016 ja võrreldaval perioodil 31.12.2015 oli kõikide väljastatud aktsiate eest täielikult tasutud.

Aruandeaastal ja võrreldaval 2015. aastal aktsiakapitali ei suurendatud.

Kasum aktsia kohta

	2016	2015
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tk)	185 203 032	185 203 032
Aruandeperioodi konsolideeritud puhaskasum (tuhandetes eurodes)	39 478	30 868
Puhaskasum ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	0,21	0,17

Vaba omakapital

Ematettvõtja vaba omakapital moodustas 31.12.2016 seisuga 144 253 tuh eurot, 2015. aastal oli vastav näitaja 139 775 tuh eurot. Aruandepäeva seisuga oleks võimalik omanikule dividendidena välja maksta 115 402 tuh eurot ja dividendide väljamaksmisega kaasneks dividendide tulumaks summas 28 851 tuh eurot, 2015. aastal olid vastavad näitajad 111 820 tuh eurot ja 27 955 tuh eurot.

Järgnevas tabelis on esitatud vaba omakapitali, võimaliku dividendisumma ja sellega kaasneva dividendi tulumaksu arvutuse alus:

tuhandetes eurodes seisuga 31. detsember	2016	2015
Jaotamata kasum	144 253	139 775
Vaba omakapital	144 253	139 775
Tulumaks kogu vaba omakapitali väljamaksmisel (kuni 31.12.2014 21%, alates 01.01.2015 20%)	28 851	27 955
Võimalikud netodividendid	115 402	111 820

Kohustuslik reservkapital

2016. aastal ja võrreldaval 2015. aastal reservkapitali ei suurendatud.

Lisa 18 järg**Riskimaandamise reserv**

Riskimaandamise reserv sisaldab rahavoogude riski maandamiseks kasutatavate instrumentide õiglaste väärtuste netomuutuste efektiivset saldot, mis kajastatakse maandatava rahavoo tekkimisel tulevikus (lisa 16).

tuhandetes eurodes	2016	2015
Riskimaandamise reserv aruandeperioodi alguses	-831	-747
Tuletisinstrumenti turuväärtuse muutus	-177	-84
Riskimaandamise reserv aruandeperioodi lõpus	-1 008	-831

Dividendid

tuhandetes eurodes	2016	2015
Aruandeperioodil väljakuulutatud ja makstud dividendid	35 000	31 192
Dividendid aktsia kohta	0,19	0,17

Tulumaks dividendidelt ja välisriigis osutatud teenustelt

tuhandetes eurodes	2016	2015
Dividendidelt arvestatud tulumaks Eesti Vabariigis	8 750	7 763
Dividendidelt tasutud tulumaks Eesti Vabariigis	-7 763	0
<i>Tasumata tulumaks dividendidelt (lisa 14)</i>	<i>8 750</i>	<i>7 763</i>
Välisriigis osutatud teenustelt kinnipeetud tulumaks	0	608

19. MÜÜGITULU

tuhandetes eurodes	2016	2015
Sadamatasud	47 058	50 654
Kaubatasu	6 474	7 219
Reisijatasu	16 431	11 764
Renditulu (lisa 11)	12 239	12 437
Elektrienergia müük	5 476	5 427
Laeva prahitasu	4 613	4 575
Üleveoteenuste müük	1 883	0
Muude teenuste müük	1 711	1 718
Kokku müügitulu	95 885	93 794

Kõik teenused on osutatud Eesti Vabariigis.

20. TEGEVUSKULUD

tuhandetes eurodes	2016	2015
Kütuse-, õli- ja energiakulu	5 935	4 626
Põhivarade tehniline korrashoid ja remont	4 509	7 488
Ostetud teenused infrastruktuurile	3 529	2 160
Maksudkulud	3 095	3 020
<i>sh maamaks</i>	2 720	2 660
Konsultatsiooni- ja arenduskulud	501	416
<i>sh uuringute- ja arengukulud</i>	211	242
Ostetud teenused	3 472	2 854
<i>sh sildumisteenus</i>	1 142	1 145
<i>laevadelt jäätmete vastuvõtmine/äraandmine</i>	1 827	1 675
<i>sadamatasud</i>	446	0
Väheväärtsliku vara soetus ja korrashoid	1 050	557
Reklaamikulud	191	217
Rendikulud	5 716	405
<i>sh laevade prahtimine</i>	5 224	0
Kindlustuskulud	414	411
Muud tegevuskulud	848	1 360
<i>sh kulud ebatähtselt laekuvatest arvetest</i>	44	49
Kokku tegevuskulud	29 260	23 514

Tööjõukulud

tuhandetes eurodes	2016	2015
Palgakulu	10 603	9 329
Sotsiaalmaksud	3 518	3 087
Kokku tööjõukulud	14 121	12 416
<i>sh kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmete lühiajalised hüvitised</i>	596	404
<i>kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmete sotsiaalmaksu kulu</i>	196	133
Kokku arvestatud kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmetele	792	537

Seisuga 31.12.2016 on ASil Tallinna Sadam kehtivate lepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikmetasu ulatuses. Konkurentsikeelu kohustuse täitmise eest on kohustus maksta juhatuse liikmetele 12 kuu jooksul lepingu lõppemisest igakuiselt hüvitist 50% ulatuses juhatuse liikmetasust.

Seisuga 31.12.2016 on ASi Tallinna Sadam tütarettevõtjatel kehtivate lepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikmetasu ulatuses.

21. MUUD TULUD JA KULUD**Muud tulud**

tuhandetes eurodes	2016	2015
Kasum põhivara müügist	146	0
Trahvid, viivised*	9 858	5 359
Tulud sihtfinantseerimisest (lisa 17)	5 066	445
Muud tulud	296	20
Kokku muud tulud	15 366	5 824

Lisa 21 järg

* sh on 2016. aastal trahvidena kajastatud leppetrahvid minimaalse kaubamahu mittetäitmisest (lepingupartnerite poolt) summas 2 909 tuh eurot ja ehitatavate reisiparvlaevade valmimise hilinemisest summas 6 905 tuh eurot. Võrreldaval 2015. aastal kajastati leppetrahvid minimaalse kaubamahu mittetäitmisest summas 2 179 tuh eurot ja pikaajalise prahilepingu ennetähtaegsest ülesütlemisest summas 3 042 tuh eurot.

Muud kulud

tuhandetes eurodes	2016	2015
Trahvid, viivised*	403	35
Kulud ebatähtselt laekuvatest arvetest**	1 039	4
Väljamaksed endistele töötajatele	67	79
Muud kulud	108	692
Kokku muud kulud	1 617	810

*sh trahv summas 400 tuh eurot üleveeteenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest seoses uute reisiparvlaevade liinile saabumise hilinemisega.

**sh minimaalse kaubamahu kohustuse mittetäitmisest eest esitatud leppetrahvi nõude allahindluse kulu summas 1 067 tuh eurot, mis kajastati seoses partneri saadetud teavitusega pankrotiavalduse esitamisest 2017. aasta alguses (lisa 7) ja ebatähtselt hinnatud nõuete laekumisest tekkiv kulude vähenemine summas 28 tuh eurot.

22. FINANTSKULUD

tuhandetes eurodes	2016	2015
Intrassikulud võlakohustistelt:		
Intrassikulud laenule	584	789
Kapitaliseeritud laenukasutuse kulu	-952	-620
Intrassikulud võlakirjadelt	961	724
Intrassikulud tuletisinstrumentidelt	442	347
Kokku intrassikulud võlakohustistelt	1 035	1 240
Kahjum valuutakursi muutustest	4	32
Muud finantskulud	36	56
Kokku finantskulud	1 075	1 328

23. TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLTEGA

ASi Tallinna Sadam aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile.

tuhandetes eurodes	2016	2015
Tehingud ühisettevõtjaga		
Müügitulu	216	232
Tegevuskulud	1 900	1 745
Tehingud ettevõtjatega, milles kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu		
Müügitulu	2	4
Tegevuskulud	13	131
Muud kulud	7	0
Tehingud riigiametite ja ettevõtjatega, kus riigil on valitsev mõju		
Müügitulu	5 215	5 025
Muud tulud	4 554	21
Tegevuskulud	4 839	4 358
Muud kulud	493	54
Materiaalse põhivara soetus	4	4

Lisa 23 järg

tuhandetes eurodes seisuga 31.detsember	2016	2015
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad ühisettevõtjale		
Nõuded (lisa 7)	17	23
Võlad (lisa 13)	129	114
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad ettevõtjatele, milles kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu		
Nõuded	2	0
Võlad	1	25
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad riigiametitele ja ettevõtjatele, kus riigil on valitsev mõju		
Nõuded	556	539
Kohustused	1 286	605

Kõik osutatud ja ostetud teenused on tavapärasest äritegevusest tulenevad tehingud, mis baseeruvad õiglastel, mitteseotud isikutega võrdsetel tingimustel.

Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstavate hüvitiste suurus on esitatud käesoleva aruande lisa 20.

Tehingutest seotud osapooltega tulenevad müügitulud ja tegevuskulud sisaldavad ainult äritegevusega seotud müüdü ja ostetud teenuseid.

Esitatud informatsioon ettevõtjate kohta, kus kontserni ettevõtjate nõukogude ja juhatuste liikmed omavad olulist mõjuvõimu, põhineb seotud osapoolte poolt esitatud deklaratsioonidel.

24. SIDUVAD TULEVIKUKOHUSTISED

Seisuga 31.12.2016 olid kontsernil lepingulised kohustised materiaalse põhivara soetamiseks, remondiks, uuringu- ja arenguväljaminekute tegemiseks summas 23 025 tuh eurot (sh 18 448 tuh eurot reisiparvlaevade ehituslepingutest tulenevad kohustised), seisuga 31.12.2015 olid vastavad kohustised 41 135 tuh eurot ja 39 100 tuh eurot.

25. SELGITUSED RAHAVOOGUDE ARUANDE JUURDE**Materiaalse põhivara soetamine**

tuhandetes eurodes	2016	2015
Rahavoog	-39 208	-65 185
Tasaarvestused	-1 214	-195
Kapitaliseeritud laenuintress	-950	-620
Tasutud eelmise aasta eest	2 057	3 128
Tasumata perioodi lõpul (lisa 13)	-2 276	-2 057
Muu korrigeerimine	-96	-178
<i>Kokku korrigeerimised</i>	<i>-2 479</i>	<i>78</i>
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 9)	41 687	65 107

Lisa 25 järg**Immateriaalse põhivara soetamine**

tuhandetes eurodes	2016	2015
Rahavoog	-704	-185
Kapitaliseeritud laenuintress	-2	0
Tasutud eelmise aasta eest	13	24
Tasumata perioodi lõpul (lisa 13)	-164	-13
<i>Kokku korrigeerimised</i>	<i>-153</i>	<i>11</i>
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 10)	857	174

26. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED

Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma ja trahv. Aruandeaastal ega võrreldaval perioodil ei ole maksuhaldur algatanud ega läbi viinud kontserni kuuluvate ettevõtjate maksurevisjone ega üksikjuhtumite kontrolle. Kontserni juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontserni ettevõtjatele olulise täiendava maksusumma.

Kontserni poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele. Kehtestatud piirmäärasid ei ole ületatud.

Vastavalt mitmetele rendi- ja hoonestusõiguse lepingutele on ASil Tallinna Sadam kohustus kompenseerida lepingu lõppemisel rentniku poolt püstitatud ehitiste või ASi Tallinna Sadam varale tehtud parenduste harilik väärtus. Arvestades nimetatud lepingute (iseäranis hoonestusõiguse lepingute) pikaalisust ja et tegemist on enamasti eriotstarbeliste rajatistega (sadamaterminalid), siis puudub seni arvestatav praktika selliste objektide hariliku väärtuse leidmisel lepingute lõppedes. Eelnevast tulenevalt ei ole olnud majandusaasta aruande koostamise hetkeks võimalik selliste kohustiste suurust usaldusväärselt hinnata.

Toimunud minevikusündmustest tulenevalt on kontsernil mõningad pooleliolevaid vaidlused ja/või kohtuasjad. Vaidluste käigus esitatud rahaliste nõuete kogumaht jääb alla 4 mln euro. Juhatuse hinnangul ei ole kontserni vastu esitatud nõuded sisuliselt põhjendatud ja nende realiseerumine eelpool toodud summas on väga ebatõenäoline. Seetõttu ei ole juhatus pidanud nimetatud nõuete katteks eraldiste moodustamist vajalikuks.

27. KONTSERNIGA SEOTUD UURIMISED

26.08.2015 peeti Kaitsepolitsei ameti poolt kinni emaettevõtja ASi Tallinna Sadam pikaajalised juhatuse liikmed Ain Kaljurand ja Allan Kiil ning neile esitati kahtlustused suures ulatuses altkäemaksu võtmises mitme varasema aasta jooksul. Aruande koostamise hetke seisuga ei olnud kohtuprotsess nüüdseks endiste juhatuse liikmete süüasjas veel alanud ega nimetatud isikutele süüdistusi esitatud ja eeluurimise protsess alles kestis. Kontserni igapäevane äritegevus on vaatamata eelnimetatud sündmusele jätkunud probleemideta. Juhatuse hinnangul ei oma eelnimetatud sündmus aruande koostamise hetkeks teadaoleva informatsiooni alusel hinnates olulist mõju kontserni majandustulemustele ega finantsseisundile, kuid võib põhjustada jätkuvalt olulist mainekahju.

28. LISAINFORMATSIOON EMAETTEVÕTJA KOHTA

Emaettevõtja kohta esitatava finantsinformatsioonina on toodud emaettevõtja eraldiseisvad põhjaruanded, mille avalikustamine on nõutud Eesti raamatupidamise seadusega, kuid tegu ei ole eraldiseisva aruandega IAS 27 mõttes. Emaettevõtja põhjaruanded on koostatud kasutades samu arvestuspõhimõtteid, mida on kasutatud konsolideeritud aruannete koostamisel. Emaettevõtja konsolideerimata aruannetes kajastatakse investeeringud tütarettevõtjatesse soetusmaksumuses.

Finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
VARAD		
Käibevara		
Raha ja raha ekvivalendid	49 343	23 320
Lühiajaline kapitalirendi nõue	386	368
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	15 800	14 068
Varud	5	5
Kokku käibevara	65 534	37 761
Põhivara		
Investeeringud tütarettevõtjatesse	23 395	13 395
Investeeringud ühissettevõtjatesse	132	132
Pikaajaline kapitalirendi nõue	4 167	4 553
Muud pikaajalised nõuded	139 507	122 178
Materiaalne põhivara	404 396	403 103
Immateriaalne põhivara	297	399
Kokku põhivara	571 894	543 760
Kokku varad	637 428	581 521
KOHUSTISED		
Lühiajalised kohustised		
Võlakohustised	118 016	25 710
Tuletisinstrumentid	1 008	831
Eraldised	846	756
Sihtfinantseerimine	704	882
Maksuvõlad	9 121	8 085
Võlad tarnijatele ja muud võlad	5 074	3 239
Kokku lühiajalised kohustised	134 769	39 503
Pikaajalised kohustised		
Võlakohustised	128 027	171 043
Sihtfinantseerimine	22 443	22 390
Muud võlad	128	124
Kokku pikaajalised kohustised	150 598	193 557
Kokku kohustised	285 367	233 060
OMAKAPITAL		
Aktsiakapital nimiväärtuses	185 203	185 203
Kohustuslik reservkapital	18 520	18 520
Riskimaandamise reserv	-1 008	-831
Jaotamata kasum	110 569	108 036
Perioodi kasum	38 777	37 533
Kokku omakapital	352 061	348 461
Kokku kohustised ja omakapital	637 428	581 521

Lisa 28 järg**Kasumi- ja koondkasumiaruanne****Kasumiaruanne**

tuhandetes eurodes	2016	2015
Müügitulu	83 425	83 070
Muud tulud	4 172	2 962
Tegevuskulud	-17 811	-19 100
Tööjõukulud	-8 272	-8 096
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-13 023	-13 096
Muud kulud	-1 182	-801
Ärikasum	47 309	44 939
Finantstulud ja -kulud		
Finantstulud	2 225	2 261
Finantskulud	-2 007	-1 904
Kokku finantstulud ja -kulud	218	357
Kasum enne tulumaksustamist	47 527	45 296
Tulumaks	-8 750	-7 763
Perioodi kasum	38 777	37 533

Koondkasumiaruanne

tuhandetes eurodes	2016	2015
Perioodi kasum	38 777	37 533
Muu koondkasum		
Riskimaandamisinstrumentide ümberhindlus	-177	-84
Kokku muu koondkasum	-177	-84
Kokku perioodi koondkasum	38 600	37 449

Lisa 28 järg**Rahavoogude aruanne**

tuhandetes eurodes	2016	2015
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha	86 513	87 486
Muude tulude eest laekunud raha	2 421	1 590
Maksed tarnijatele	-21 524	-25 972
Maksed töötajatele ja töötajate eest	-6 900	-7 003
Maksed muude kulude eest	-180	-591
Makstud tulumaks dividendidelt	-7 763	0
Äritegevusest saadud raha	52 567	55 510
Materiaalse põhivara soetamine	-12 941	-9 706
Immateriaalse põhivara soetamine	-61	-122
Materiaalse põhivara müük	726	1 914
Saadud põhivara sihtfinantseerimisest	346	12
Tütarettevõtjate osakapitali suurendamine	0	-1 998
Antud laenud	-25 847	-54 731
Antud laenude laekumised	0	2 703
Arvelduskrediidi (nõue) muutus	-1 826	1 677
Saadud intressid	668	4 261
Investeeringiseks kasutatud raha	-38 935	-55 990
Võlakirjade emiteerimine	75 000	60 000
Võlakirjade lunastamine	-2 500	-2 500
Saadud laenud	0	15 000
Saadud laenude tagasimaksed	-23 210	-21 433
Makstud dividendid	-35 000	-31 192
Makstud intressid	-1 884	-1 866
Muud finantseerimistegevusest tulenevad maksed	-14	-35
Finantseerimiseks kasutatud raha	12 392	17 974
RAHAVOOG KOKKU	26 024	17 494
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	23 320	5 826
Raha ja raha ekvivalentide muutus	26 024	17 494
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	49 343	23 320

Lisa 28 järg**Omakapitali muutuste aruanne**

tuhandetes eurodes	Aktsiakapital nimiväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Riskimaan- damise reserv	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
Omakapital seisuga 31.12.2014	185 203	18 520	-747	139 228	342 204
Perioodi kasum	0	0	0	37 533	37 533
Muu koondkasum	0	0	-84	0	-84
<i>Kokku perioodi koondkasum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-84</i>	<i>37 533</i>	37 449
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	-31 192	-31 192
<i>Kokku tehingud omanikuga</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-31 192</i>	-31 192
Omakapital seisuga 31.12.2015	185 203	18 520	-831	145 569	348 461
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-13 395	-13 395
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	7 601	7 601
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2015	185 203	18 520	-831	139 775	342 667
tuhandetes eurodes	Aktsiakapital nimiväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Riskimaan- damise reserv	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
Omakapital seisuga 31.12.2015	185 203	18 520	-831	145 569	348 461
Perioodi kasum	0	0	0	38 777	38 777
Muu koondkasum	0	0	-177	0	-177
<i>Kokku perioodi koondkasum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-177</i>	<i>38 777</i>	38 600
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	-35 000	-35 000
<i>Kokku tehingud omanikuga</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-35 000</i>	-35 000
Omakapital seisuga 31.12.2016	185 203	18 520	-1 008	149 346	352 061
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-13 395	-13 395
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	8 302	8 302
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2016	185 203	18 520	-1 008	144 253	346 968

Korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum on vastavalt Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusele summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS Tallinna Sadam aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud AS Tallinna Sadam (edaspidi ka „Ettevõtte”) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2016 ning konsolideeritud kasumi- ja koondkasumiaruannet, konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet ja konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on rakendatav, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama

Deloitte tähistab ühte või mitut Deloitte Touche Tohmatsu¹ t, mis on UK piiratud vastutusega äriühing ja selle liikmesfirmade võrgustikku, kus iga liikmesfirma on juriidiliselt eraldiseisev ja sõltumatu ettevõtte. Deloitte Touche Tohmatsu ja tema liikmesfirmade juriidilise struktuuri detailset kirjeldust vaata www.deloitte.ee.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited liige

© 2016 Deloitte Eesti

tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatuse kavatses kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte konsolideeritud raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

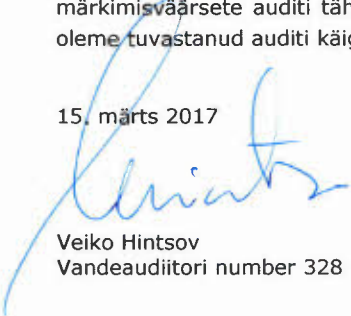
Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Me kasutame auditi osana vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali aluse andmiseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhatuse poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

15. märts 2017

Veiko Hintsov
Vandeauditiitori number 328

Mariel Akkermann
Vandeauditiitori number 574

AS Deloitte Audit Eesti
Audiitorettevõtja tegevusloa number 27
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn

NÕUKOGU KINNITUS

ASi Tallinna Sadam nõukogu kiitis heaks ASi Tallinna Sadam konsolideeritud majandusaasta aruande 31.12.2016 lõppenud majandusaasta kohta, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest ning millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne.

16.03.2017

Aare Tark

Mart Luik

Merike Saks

Urmas Kaarlep

Üllar Jaaksoo

Agris Peedu

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31.12.2016 oli 144 252 516 eurot, sh lõppenud majandusaasta kasum 39 477 989 eurot. Riigivaraseaduse § 77 lg 1 kohaselt kinnitab äriühingu, milles riigil on vähemalt otsustusõigus, poolt makstava dividendisumma Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul. Käesoleva kasumi jaotamise ettepaneku kinnitamise hetkeks ei ole Vabariigi Valitsus ASilt Tallinna Sadam soovitava dividendi osas otsust veel vastu võtnud. Arvestades eeltoodut, teeb juhatus kasumi jaotamise ettepaneku summas 46 200 000 eurot lähtudes ettepaneku tegemise hetkeks teadaolevast viimasest informatsioonist planeeritava Vabariigi Valitsuse korralduse osas. Eeldatav dividend aktsia kohta oleks 0,25 eurot.

Äriseadustiku § 332 alusel teeb juhatus ettepaneku jaotada 31.12.2016 lõppenud majandusaasta kontserni jaotamata kasum seisuga 31.12.2016 summas 144 252 516 eurot järgnevalt:

dividendideks	46 200 000 eurot
eelmiste perioodide jaotamata kasumisse	98 052 516 eurot

Valdo Kalm
Juhatuse esimees

Marko Raid
Juhatuse liige

Margus Vihman
Juhatuse liige